

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF.**
Felelős szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.**
Kiadja:

Egész évre 28 k., (14), 1/4 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Délibáb.

Budapest, április 16.

(v.) Délibáb-politikát kínál a magyar nemzetnek egy lelkes pennájú publicista. Egyre sürűbben és egyre hangosabb szóval kínálhatja egy idő óta. A sivár jelenből képzelete visszaröpül a dicsőséges multba s vágygyá váltva át az emlékezést, az elmúlt századok ragyogását beléje vetíti a jövődbe. Lengő délibábok csalékony káprázatát varázsolja imígyen a látóhatár peremére s nemcsak maga fut sóváron e fata morgana után, hanem arra biztat minket is, hogy hagyjuk abba a hasznos dologtevést s kergessük vele versenyt az utólérhetetlen távolban libegő tündéries ideált.

Imperiális politika a neve ennek a délibábnak. Csupa szép fantazmagóriából készült a szövevénye. A távol multat, amely hajh, letűnt mindörökké, az idők óceánjából kiemelni s a nemzet új' törekvéseinek új céljait állítani oda a jövődö küszöbére: ime ezt az ábrándos tartalmat adja az álmok álmodója az imperiális politikának. Valamikor a miénk volt Dalmácia, — menjünk hát Dalmáciába. Valamikor három tengeren hirdette lobogó a magyar nemzet dicsőségét, — lengessük hát újra zászlónkat legalább is három tengeren. Valamikor mi voltunk az urak Bosznia fölött, — kebelezzük hát be Boszniát. Valamikor a magyar királyság oltalma alatt állott Oláhország, — legyünk hát ismét szuzerénjei a királyi rangra emelt oláh vajdának. Így táplálkozik az emlékekből a délibáb-politikának vágyakozása. S tüzei fantáziáinkat, nógatja becsvágyunkat, paskolja prózai mivoltunkat, hogy emelkedjünk hát felül a szürke hétköznapiaságon s váltsuk ismét valóvá e tarkán csillogó álmokat.

A politika megbirja egy bizonyos mértékét a költészetnek. Fantázia nélkül nincsen szárnya az akaratnak, nagyra törő vágyak nélkül nincsen ereje a fantáziának. Innen van, hogy minden nagy költőben találunk valamit az államférfiből, ugyszintén a poétából is valamit minden nagy politikusból. Dante költészetének tengermélységein sok államférfi gondolat gyöngye van elhintve; s a száraznak mondott Machiavelli zord tanításai mögül sok helyütt csillan elő a költői érzés aránya. Nálunk is akad példa elég a határvonalak ilyen összefolyására. Az Arany János izmos, férfias költészetében olyik vonás határozott rokonságot mutat a Deák Ferenc államférfiúi egyéniségével; Kossuth Lajos pedig a maga izzó temperamentumával s lelkeknek merész lendületével mintha ikerestvére volna Petőfinék. Nincsen hát áthidalhatatlan ellentét a költészet abszolút idealizmusa és a politika feltétlen prózája között. Kölcsönösen fűszerei ők egymásnak. Egy csipetnyi az egyikből élvezhetőbbé teszi a másikat.

De ebben a délibáb-politikában a költészetből több van egy csipetnyinél. *Ennyi* ábránd — tartunk tőle — nemhogy felpezsdítené, hanem elkábítja és megbénítja az akaratot. Háládatlan mesterség a szép illúzióknak durva kézzel való szétfosztása. De ahol a szép illúziók veszedelmes mámort készülnek produkálni, ott bajos kitérni e háládatlan mesterség elől. Az imperiális politika ábrándfelhőiből mámort látunk ráereszkedni a nemzeti lélekre, még pedig sok veszedelemmel járót.

Egy kőhajításnyira ettől az íróasztaltól, amelyen e sorainkat rójuk, van a sváboklakta Soroksár; két kőhajításnyira tőle a rácoklakta Szent-Endre. A tót Felföldről, az oláh Erdélyről, az északkeleti megyék vendjeiről és

ruthénjeiről se feledkezzünk meg. Imperiális politika kell a magyarnak? Am hódítsa meg először ezeket magának. Beérhetjük-e azzal, hogy nemzetiségeink éppen csak hogy tűrik a magyar államiság felsőbbbségét s a magyar törvények uralmát? Megnyugodhatunk-e abban, hogy az ország lakosságának fele nem vont még le semmi konzekvenciát a geográfiai együttlétből, az ezredéves történelmi közösségből és az állami kötelék egységéből? Nemzeti művelődésünk ha terjeszkedni akar, nem ütközik-e bele unos-untalan a nemzeti-ségek külön kultúrtörkévéseinek gyűlöletes ellentállásába?

Nemzeti nyelvünk s a magyar polgárosodás nincs-e kitéve egy állandó, indulatosságában egyre fokozódó guerilla-harcnak, amelyet négy főhadiszálláson — a türóc-szentmártoni Zsivénában, az ujvidéki Maticában, az erdélyi Astrában és a Schulvereinban — szerveznek és vezényelnek a mi belső ellenségeink? Távol tengerek felé hát mért csábítja a nemzet becsvágyát energiáját a délibáb-politika? Itt a magunk közelében nyüzsög, fészkelődik, agyarkodik a meghódítandók milliányi hada. Nincs mit keresnünk az idegenben, valameddig urrá nem tettük nyelvünket, lelki világunkat és politikai akaratunkat a tulajdon hajlékunkban. Ha tudunk és akarunk hódítani, hódítsunk előbb itthon. Olcsóbb, kényelmesebb, sürgősebb, jogosultabb és kevésbé kockázatos ez a hódítás, mint az a másik, amelyre az imperiális politika délibábjá csalogat. Oda-künn akkor kereskedjünk, ha elvégeztük minden dolgunkat idebenn. Megnyerni nemzeti kultúránk nagyobb értékével a nemzetiségeket, lelküket a magunk nemzeti lelkével egybeolvasztani a magyar művelődés kohójában, lefegyverezni lappangó gyűlölségeiket, kapitulációra kényszeríteni nyílt ellentállásukat: ez

T A R C A.

Liszt ur.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: **Latskó Andor.**

Valamelyik Király-utcai zenészkávéházba kergetett be az eső, egy éjféljében, mikor a művésznők már leszállottak a színpadról a vendégek mellé, akik eljöttek sört és vacsorát fizetni. Kihűlt szivarvegek heverték az asztalomon, vagy száz dohányos füstje gomolygott a gázlámpák körül; de az előadás után, úgy látszott, gyorsan megürült a kávéház. Csak az ügyeletes rendőrtisztviselő kacagott egy sarokban a primadonnával, lent a konyha mellett három asztalt toltak össze egy nagyon lármas társaságnak. Szélesképű, potrohos ferencvárosi polgárok verték az asztalt és hajigálták az üres sörös palackokat, a köztük ülő művésznők pedig sikongattak és rekedt kacagással honorálták az elhangzó trágárságokat.

A fizetőpincér a kisasszonnyal veszekedett, aki halálosan halaványra kendőzött ábrázattal didergett a kasszában.

A tulajdonos asztalomhoz hozta üdvözlését. — Jó estét kívánok! Borzasztó eső! Be tetszett jönni előle?

Biccentéssel válaszoltam. — Tessék korábban bejönni egyszer! Kérem, programunk van, kérem. Csupa első erő. Tessék megnézni!

Es elem től egy sörbe ázott műsort. Hosszú, rikitőzöld papíron idéten, terpeszkedő betűk. Szórakozottan futottam át, de két soron megakadt a szemem. Szerettem volna elmosolyodni.

Az egyik mindjárt legfelül:
1. szám. Nagy Imre ur, magyar recitátor; a másik az alsó sarkában:

Karmester: *Liszt ur*; a tulsó oldalon németül: Kapellmeister: Hr. Liszt.

Különböly oylan volt a műsor, mintha a tulajdonos fogalmazta volna, hol Hunyadi-téri, hol ferencvárosi grammatikával.

Kapellmeister: Hr. Liszt!
Az egész kávéházat, a kartónfalas színpadot, a szentimentális szemű kasszírót, a tulajdonost, a pincéret, a söröző művészgardát, mintha jellemezni akarta volna ez az egy sor. A züllött egzisztenciák utolsó narkotikumája: a nagyzás, ebben a kétségbeesetten gyerekes formájában majdnem megrikatott, mikor mosolyogni szerettem volna. Felrevontam a függőnyt és bámultam, hogy csapkodja odakünn az eső a kövezetet. Egyszerre megszólított valaki:

— Parancsol valami zenét?

Egy emberedett emberke állott, kezét dörzsölve az asztalom mellett. Mosolyogni próbált. Gyérülő haja ziláltan lógott a homlokába, beesett, betegesen csillogó szeme köré rózsaszín karikákat rajzoltak az éjszakák. Vézna tagjain elnyűtt, gyűrött Ferenc József-kabát fityegett. Oylan volt szegény, mint egy poruljárt faun, mint azok az emberek, akiknek a szerencsétlenség komizását maszkírozott az arcukra.

Látta, hogy szórakozottan bámulok az arcába és alázatosan ismételte a kérdését:

— Nem parancsol valami zenét?
Rettenetes magyarsággal beszélt, önkénytelenül németül válaszoltam.

— Készönmög, mindjárt megyek, mihelyt alább hagy az eső.

Nagyon megörült a német szóznak, rögtön beszédre lett.

— Kérem, nemesak orfeum-nótákat játszom, ha klasszikus zenét parancsol, tudok azt is! Amit akar! Chopin, Beethoven, Mozart, Wagner, ami tetszik. Kérem, majd játszom valami szepet, csak tessék meghallgatni. Kérem, kérem! Nem pénzért, csak úgy! Szívességéből, hogy meghallja, mit tudok!

Szinte vitustáncot járt előttem, hadonászott, heveskedett, a szeméből pedig csak úgy sugárzott a vágy; zongorázni akart minden áron, hogy legyűrje a hitetlenségemet. Két széket borított fel utjában, míg a helyéhez ért és játszani kezdett. Rögtön megismertem a melódiát, magam is rájongtam érte valamikor. Es csodálatosan játszott a sovány kis gnóm. Fejét behuzta a vállai közé, hátulról nem is volt emberformája. A játéka pedig csupa ellentmondás volt. Valamikor kitűnő technika lehetett, most már megbicsaklottak olykor az ujjai és valószínűleg megszokásból iszonyuan visszaélt a pedállal. De azért meleg érzés reszkett az akkordjaiban, tu a pedál hamis páthosán.

Mikor végzett, összeesekült a zongora felett. Ott ült egy pillanatig, lefogó karokkal, mint szárnyaszegett gölya. A söröző társaság zavarta fel. Egy pipacsipros, öblös hangu ember süvöltött át a kávéházon:

— Herr Liszt! Maga már megint nagyon szomorú! Mit sir? Küldök egy palack sört, igya meg, aztán játszzék valami vigabbat.

Liszt ur felocsudott, megitta a sört két hajtásra, aztán odarohant hozzám.

— Na, mit szól? — Tudja mi volt ez?

— Tudom. Chopin. Nocturne. Es-dur.

Abban a szempillantásban esoda történt. Liszt ur nyomorúságos, elnyűtt ábrázatán felragyogott a boldogság. Vigyorgogt ült az ajkára, majdnem sirva fakadt és még nem is védekezhettem, már a nyakamba borult.

— Hiszen ön zeneértő! Ön zenész! Uram!... Boldog vagyok, hogy ide tévedt. Kérem, megengedi, hogy még valamit játszszam. Wagnert! Igen, Wagnert fogok játszani!... Mindjárt... Es már menni készült, mikor oda somfordált mellé egy pincér és a fülebe sugott valamit.

Rettenetes dühvel csapott le az asztalra.

— Lássá, kérem! Lássá! Tudja mit akar? A Komm Karlinchent játszszam! A Ziegler ur parancsolja! Ez a Ziegler, aki minden éjszaka a Komm

a feladat tornyosul nemcsak elibénk, hanem, fájdalom, még az utánunk következő három-negy nemzedék elé is. Ezt az imperialis politikát hirdeti a mi józanabb hazafiságunk. Macedóniába, Moldovába, Dalmáciába akkor menjünk majd, ha magunkhoz forrasztottuk tökéletesen a saját nemzetiségünket.

S nem tehetünk róla, a mi fantáziánkat edesebben hevíti, a mi becsvágyunkat elszántabb szárnybontásra bírja ez a közelebbi cél, mint az a távolabb levő. Az a nap, amelyen Soroksáron sirba viszik az utolsó németajku magyar honpolgárt és Szent-Endrén lezárja szemét az utolsó anya, aki rác dajkamesével ringatta álomba gyermekét, forróbb áhítózsá- sünk tárgya annál a napnál, amelynek sugari három tengeren fűrészlik verőfénybe a magyar lobogót. Megtartanunk magunknak ezt a hazát s magyarrá tenni benne minden anyaszültét, nekünk úgy tetszik, hogy ez a feladat szentebb és nagyobb, mint az, hogy mulo uralmat állítsunk fel megint a távol idegenben.

Imperialis politikánk volt már mi nekünk a multban. Mért hogy csak volt? Miért nem tudtuk fenntartani? Mert mialatt odakünn terjeszkedtünk, elfeledtünk idebenn hódítani. Bezzeg, ha abban a dicsőséges multban jó magyar politikát, szorgost és szívósat csinálunk idebenn, mahuszmilliónyi szinmagyar élne a nyugat és kelet e határmezsgyéjén a történelem logikája még akarunk ellenére is a kezünkre játszaná a magyar imperializmus világra szóló sikereit. S most mégis azt tanácsolják ennek a nemzetnek, hogy ne okuljon a mult hibáin, hanem rohanjon ismét vaktában beléjük.

Okos, hasznos, kitarló dologtevés: ez kell a magyarnak. Tegye magyarrá ezt a földet, hódítson idehaza, fejtse ki fölényét s üsse rá nemzeti bélyegét a saját lakosságára. A délibábra, mely a távolban üzi tündérvjátékait, rá se hederítsen, hanem maradjon meg ekevasa mellett, véssse be serényen barázdáit a nemzeti politika televény-földjébe, szántson mélyen, vessen szorgalmasan és arasson gazdagon. *Csináljuk meg valahára itthon a magyar impériumot!* legalább egy évszázadnyi időre ez marad az egyetlen egészséges imperialis politika.

Karlíneht játszhatja velem estétől hajnalig! A Komm Karlíneht játszom Ziegler urnak, én, aki valamikor Goldmark előtt játszottam! Igen, uram! Látja ezt a kezet! Látja? Goldmark megszorította! Goldmark...

És itt egyszerre elfogta a részeg emberek meghatottsága és zokogva borult az asztalra. Vagy öt percig hiába vizsgáltam, csontos vállai csak úgy vonaglottak a sirástól. Végre felemelte a fejét és rám nézett. Rettenetes volt. Szivaramba feküdt és könnyei bemaszották az arcát. Erei kidagadtak. Megragadta a kezemet és görcsösen szorongatott.

— Hat mondja meg ön, hallotta, hogy játszottam, ön szakértő, mondja meg, mondja meg, mi a véleménye! Oszintén kérem! Csak őszintén!...

Nagyon megdicsértem. Megeredtek a könnyei és újra megőlé, ha nem vigyázok. A söröző társaság ekkor már ordítva követelte a Komm Karlíneht. Megint dühbe gurult, felugrott és kiáltva válaszolt.

— Mindjárt! Látják, hogy most beszélgetek! Hagyjanak pihenni! Nem vagyok rabszolga! Látssa, kérem — folytatta felém fordulva — ez a sorsom! Pedig még nincs öt esztendeje, önálló hangversenyt adtam Bécsben. Itt van! Olvassa, ha nem hiszi! Tessék!

Piszkos, szétrongyolt bőrtárcát rántott elő a zsebéből és egész halom újságszeletet rázott elém az asztalra. És mutogatta mindegyiket reszkető kézzel.

— Látssa! Lieber Hugó hangversenye! Ez az igazi nevem. Itt is: Lieber Hugó hangversenye! Mind az! Olvassa el, mit írnak!... És most a Komm Karlíneht játszom Ziegler urnak! És muszáj játszanom, mert fizet! Fizet, készpénzzel! Kérem, édes, jó uram, ön zenész, ön uri ember, ön segíthetne rajtam! Egy kis protekció kellene csak, egyelőn egy hangversenyt szeretnék még adni! Csak egyet! Ha nem sikerül, nem bánom, pusztuljak el!

Vonaglott a teste, lát égett, az arcán és szo-

BELFÖLD.

A közös költségvetés. Bécsből telegrafálják a félhivatalos *Budapesti Tudósítónak*: A gróf *Goluchowski* közös külügyminiszter elnöklésével tanácskozó miniszteri értekezlet, amelyen *Szell Kálmán* és dr. *Koerber* miniszterelnökök, *Lukács László* és dr. *Böhm-Bawerk* lovag pénzügyminiszterek, továbbá báró *Krieghammer* és *Kállay Béni* közös miniszterek és báró *Spaun* tengernagy, a tengerészeti osztály főnöke vettek részt, ma délután kettőtől hat óráig folytatta és be is fejezte tanácskozásait, megállapítva a jövő hónapban egybegyűlő delegációk elé terjesztendő közös költség-előirányzatot. A delegációk egybehívásának napja ma még nem volt végleg megállapítható, de ez a nap alkalmasint május 20-ika körül lesz. Koronatanácsot ő felsége elnöklésével ezuttal nem kellett tartani, mert véleményeltérések a közös kormány és a két állam kormányja között nem merültek fel. *Szell Kálmán* miniszterelnök, aki hivatalos ügyekben még itt marad, holnap este, *Lukács László* pénzügyminiszter pedig már holnap reggel utazik vissza Budapestre.

Szell Kálmán és Rohonyi Gyula. Az *összeférhetetlenségi törvény* revízióját tárgyaló bizottság előadójának, *Rohonyi Gyulának* a tegnapi és a szombati ülésen történt helyettesítését egy mai reggeli lap úgy tünteti föl, mintha annak oka *Rohonyi és Szell Kálmán* miniszterelnök között támadt differenciákban volna keresendő. Ez a föltevés — mint a *Magyar Távirati Iroda* a leghatározottabban jelenti — teljesen alaptalan. *Rohonyi*, mint az állami adósságokat ellenőrző bizottságának tagja, néhány napig Bécsben időzött, de ma este már visszautazott Budapestre és a képviselőházi tárgyaláson megint csak ő fogja előadni az összeférhetlenségi törvényjavaslatot. Épp oly valószínű az az állítás, hogy mikor a miniszterelnök a *Rohonyi* kerületéből, *Ujvidékről* feljött küldöttséget fogadta a küldöttségnek olyan választ adott, amelynek éle a kerület mostani képviselője ellen irányult. A miniszterelnök a küldöttség szóokának arra a kijelentésére, hogy a küldöttség tagjai azelőtt az ellenzékhez tartoztak, de most magukévá tették *Szell Kálmán* programját, azt válaszolta, hogy ez a kijelentés örömmel tölti el, de egyuttal hozzátette, hogy a személyi kérdés fölvetését a jelölés dolgában most, mikor a választási campagne meg sem kezdődött, még korainak tartja. A miniszterelnöknek ezt a nyílt választ semmiféle kommentárral sem lehet olyan szinten feltüntetni, mintha annak éle a kormánypártnak egy igen érdemes tagja ellen irányult volna.

As ev. ref. egyetemes konvent előmunkálatait ma délelőtt folytatták és be is fejezték. A *Lónyay* utcai gimnázium disztermében ma délelőtt *Tisza Kálmán* elnöke alatt tartott ülésen a holnap délelőtt 10

órákor megkezdődő konventi ülést készítették elő. Elintézték a jegyzői és bizottsági jelöléseket és tárgyalásra előkészítették a különböző bizottságok és szakelőadók jelentéseit. A konventet *Kan Bertalan* püspök imája és *Tisza Kálmán* beszéde nyitja meg.

Törvény a méhészetről. *Daranyi Ignác* földművelésügyi miniszter híre szerint a méhészet érdekében nagyobb akcióra készül és pedig két irányban. Törvényjavaslatot dolgoztat ki a méhészet gyakorlásáról és védelméről. Ezt a törvényjavaslatot a parlamentben való benyújtása előtt egy szakértőkből álló szaktanácskozmány elé terjeszti. Azonkívül *Gödöllőn* egy nagyobb szabású *méhészeti intézetet* állít föl, melynek berendezése már munkában van. Ebben az intézetben a méhészet üzését bemutatják a legprimitívebb eszközökön kezdve a legfejlettebb műszerekig. Ez az intézet lesz központja és intézője az egész országos méhészetnek. Itt minden méhészeti szakbeli kérdésre felvilágosítást, utbaigazítást lehet majd nyerni. Itt tesznek kísérletet a méhészetet érdeklő újításokkal is. Ennek az intézetnek még az is feladata lesz, hogy évenként négy heti méhészeti tanfolyamot tartson falusi tanítók, lelkészek számára és pedig teljesen ingyen. A tanfolyam hallgatói az intézetben ez idő alatt ingyenes ellátásban részesülnek.

Majláth püspök működése. Az *erdélyi római katolikus státus* igazgatótanácsa *Kolozsvárt* — mint onnan jelentik — *Majláth erdélyi püspök* elnöke alatt ülést tartott, amelyen igen érdekes vitát támasztott a kolozsmonostori és bácsi népiskolák államosítása. A kérdés kapcsán ugyanis *Győrffy Gyula* orsz. képviselő szóvá tette a püspök eljárását, aki ismételtlen megakadályozta egyes székely iskoláknak államosítását. *Győrffy Gyula* rámutatott egyes csiki székely községek rendkívüli iskolaterheire, amelyek oly súlyosan neheznek a székely lakosságra, hogy van község, amely ezen a címen 575 százalek pótdótot fizet. Ennek következtében a községek az iskolák államosítását kérték és ez ügyben a kormányhoz folyamodtak. Kérték egyuttal az erdélyi püspök hozzájárulását is. Dr. *Győrffy Gyula* ezen állapot megoldása végett a következők indítványt terjesztette az igazgatótanács elé:

Utasítatik a tanügyi-bizottság, hogy az erdélyi püspök ur ő méltóságához intézzen kérdést az iránt, hogy azon községek iskolaterheit, amelyeknek államosítását ő méltósága megakadályozta — miként véli tedezni és beérkezett válasz után tegyen javaslatot az igazgatótanács legközelebbi ülésén, hogy az államosítás elutasítása folytán ezen községek iskolai terhei miként lesznek fedezhetőek, hogy ezen községek az iskola terheitől szabadulhassanak.

Majláth püspök rögtön nyilatkozott és kijelentette, hogy ő azért ellenzte a szóban lévő iskolák államosítását, mert nem helyesli, ha az állam a meglevő és működő iskolákat államosítja, a helyett, hogy újakat állítana fel. Elismeri, hogy némely helyen a

rongaita a kezemet, mintha világeletemben nem akarná elbocsátani. Az egész eszenévész emberke mintha már halálán lett volna és most az a vékonyka reményesség, amelyet az én uri formám behozott a kávéházba, az rántotta volna vissza a lelkét.

De ekkor már fenyegetően közeledett a botrány. A konyha melletti társaság tombolva hajigálta a sörös palackokat. A kávév reszketett mint a nyárfalevél és mosolygós udvariassággal jelentette nekem, hogy már elállt az eső.

Liszt ur elkísért az ajtóig.
— Uram, édes, kedves uram, nagy jót tesz velem, ha megsegít. Csak egy kis protekció kellene! Nem hagyom szégyenben. Majd meghallja, hogy játszom! Ugy-e, nem feledkezik meg rólam? Igerje meg! Igerje meg, hogy nem feledkezik meg! Gyorsan megígértém mindent, mert Ziegler ur már célba vette fejemet egy palackkal. Szerencsére csak a biliárdasztalt találta el.

Kifordultam, de Liszt ur utánam jött az utcaira és meg akarta esőkolni a kezemet.

Alig ráztam le, már felhangzott bent a kávéházban a Komm Karlíneht melódiája. És elkísért egészen a Lövdöde-térig. Ott elnyelte a közelből kiszűrődő cigányzene.

Felekiné Munkácsy Flóra.

— A *Budapesti Napló* eredeti tárcája. —

Irta: *Zöldt Márton*.

Óreg urak, a nézőtér doyenjai panaszosan emlegetik, hogy a női szépség haldoklik, hogy a szinpadról egyre tűnnek azok a hódító fejedelemből alakok, kiknek pusztja megjelenése elég volt, hogy költői illuziókat élesztessen, hogy művészi gyönyörűséget árasztson.

Könnyen megérthetjük és még könnyebben méltányolhatjuk az öreg urak zsemsbes szavát. Ők látták *Felekinét*, mint *Munkácsy Flórát* megjelenni a magyar szinpadon s ők megőrizték lel-

kükben a leghódítóbb, a legtökéletesebb női szépség varázsát.

Jóval túl az emberöltő átlagos határán élt és uralkodott ez a varázs. Negyvenhat esztendőnek öldöklő lassúsága csak változtatni tudta, de rotani nem. Az éjszina-hajú szende leány galambösz matróna lett és szépsége csupán formát cserélt, a nélkül, hogy romokba omlott volna össze.

A szárnyaló páthosz viharos hangjai esendülnek újra fülünkbe, a romantikus iskolának holdas költészete lopdózik vissza lelkünkbe ezen a mai emlékezetes estén, mikor *Felekiné* visszavonhatatlanul bucsut vesz a szinpadtól.

Igen, a romantika szellempasapát érezzük homlokunkon. Mert *Felekiné* volt a romantikus szinpadi alakok legesásosabb képviselője, a befejezett mintaalakja. Kedvező alkalom lenne most a szinpadi iskoláról beszélni s magyarázni a verizmus hódítását, diadalát és jövőjét. Kétségtelen, hogy az újabb elméletek elszántan csepeülnek azt az iskolát, amelyben *Felekiné* egyénisége oly ellenállhatatlanul érvényesült. A gunynak, a kicsinylésnek egész fegyvertárat zudították arra az irányra, mely egykor a szinpadi deklamációt mindennek fölé helyezte. Erős esztétikai igazságokat lehetne proklamálni a reális szinpadi irány javára. De minek? Az a nimbusz, mely *Felekiné* ragyogó művészi pályáját elejétől végig, soha meg nem bolygatva a mai estig kísérte, hatalmasabban ilhetti meg lelkünket, sem hogy elméletekkel akár lefokozni, akár megerősíteni lehetne vagy kellene.

Ennek a pályának bitorban fénylő alkonya épp oly érdekes nekünk, mint volt a delelője. Még frissült emlékezetek tekintünk végig a multakon. Hiszen holnapról kezdve művészet a multé, az emlékezeté. S holnap már ő is elmondhatja Goethevel:

A hü tolongók, óh, beh szétesének,
Az első visszhang elhangzott nekem...

A hü tolongók alatt az egész magyar közönség...

nép szegény és az iskola terhei súlyosan nehezdednek vállaira, de azért a telekezeti iskolákban hatékonyabban biztosított váltásosság jelentékeny előnyében ő a hívők nem akarja megrövidíteni.

Győrffy Gyula a püspököknek válaszolva, kijelentette, hogy az állam nem akarja elvenni az iskolákat, nem akar államosítani, de a községek kéri az államosítást, hogy a tulnagyi iskolaterhek föl szabaduljanak. Indítványa nem az államosítást célozza és ha a püspök az államosítást által való támogatását a szegény katolikus székelységnek ellenzi, segítsen a tarthatatlan helyzetet ő maga, talajon módot arra, hogy az elviselhetetlen terhek a nép vállairól levéteszenek és az iskolák a züllesztől megóvassanak.

Többek pártolói hozzászólása után az igazgató tanács Győrffy Gyula indítványát egyhangulag elfogadta.

Beszámoló. Szóts Pál több képviselőtársra kíséretében kerületbe utazott, melynek központjában, Alvincen szerdán, i. hó 17-én, délelőtt választói előtt beszámoló beszédet fog mondani.

Törvény az erdőmunkásokról. Mint értesülünk, Darányi földmivvelésügyi miniszter május elsején lépteti életbe az erdőmunkásokról szóló törvényjavaslatot. Az erre vonatkozó miniszteri rendelet a hivatalos lap holnapi számában jelenik meg.

Jelölés. Krasznay Ferenc ur annak a közlésére kér föl bennünket, hogy a nógrádi kerületben való jelöléséről szóló híresztelés alaptalan, mert ő a dunapataji kerületben vállal jelöltséget.

Az összeférhetetlenség.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, április 16.

A összeférhetetlenségi törvényrevízió-bizottságának kebeléből kiküldött összegező albizottság már ma délelőtt összeült, hogy a bizottság plenumának tegnapi elvi megállapodásához képest megállapítsa a képviselőház kebeléből alakítandó ítélkező fórum összealkotásának a módját és eljárásának a szabályait.

Az albizottság ülésén Fest Lajos elnökölt, a Bécsben időző kormányelnök távollétében a kormányt Plósz Sándor igazságügyminiszter képviselte, a megjelenésben akadályozott Rohonyi Gyula helyett Papp Géza teljesítette az előadói tisztet.

A tanácskozások alapja az eljárásnak az a rövid vázlata volt, melyet Rohonyi Gyula készített arra az esetre, ha a bizottság az összeférhetlenségi bejelentések fölött való ítélkezést a képviselőházból alakítandó zsűrire bizza.

Az albizottság mindenekelőtt a bejelentések forrásait állapította meg és ezen túl csak annyira jutott, hogy megállapodott az előadónak

seget kell értenünk, mely negyvenhat éven át gyönyörködött e csodálatos szép asszony lelkének mélysegeiben, lobogó rajongásában, hangjának tiszta ezüstjében és mélytűző szeméinek lélekébresztő sugaraiban.

Ertékesebb tulajdonokat kevés művésznő hozott magával a színpadra, s a művészi tulajdonok oly ép harmóniájával talán egy sem távozott a színpadtól.

De holnaptól kezdve változik a szintér. Az izgalmat termelő deszkákat zsongató, bársnyos, kakukfüves rétek, a szelid hegydombok váltják fel. A távozó művésznő végleg kiköltözik leányfalusi birtokára.

Sokszor járok falusi kastély-stilusban épült villája mellett, melyet gondosan ápolt kis park környékez. A sűrű kledesia-kerítés mögött terebélyes díszlák sudarai bólogatnak, a buja lombhozat csaknem eltakarja a faragott oszlopokon nyugvó tágas tornácot. A villa körül, fel a jókora domb tetejéig, vagy husz hold szőlő terül el. Mikor ezt a komplexumot szemlélem, valami kedves megnyugvás lopózik szívembe. Ugy tesz, hogy ez a nagyarányu villa, s a bájós milieu, bár másutt van elteleknyvezve, de bele tartozik a magyar művészettörténelmébe. Es elgondolom, hogy talán mégsem vagyunk oly szegénytelen szegények, ha a babérokhoz ilyen előkelő komfortot tudunk juttatni egy érdemes művésznőnek, mikor azok nyugalmba vonulnak.

Ezen a helyen látom sétálni Felekinét, a világ legszebb matronáját. Fehér haja úgy borul vállára, mint valami selymes rokokóparókra, amelyet ellejtettek gondórra sütni. Itt játszza ő legédesebb szerepét, a nagyanyát. Itt mosolyognak unokáira azok a nagy, beszédes szemek, amelyekből annyiszor gyúlt ki a démoni szenvedély: a harag, a féltés és a gyilkos bosszuszomj, — a szerző intenciói szerint. Ide azonban nem hatnak el a szerző és a rendező utasításai. A nagyanyai tisztet szerető lelkének utasításai szerint tölti be.

az eljárás kettéválasztását illető javaslatára nézve, vagyis kimondotta, hogy a közjogi inkompatibilitás esetében tovább is az állandó összeférhetlenség dolgában pedig a zsűri bíraskodik.

Ezen túl nem haladt az albizottság, mert már az ítélkezés előkészítését szabályozó harmadik szakaszról olyan szerteágazók voltak a vélemények, hogy a mai ülésen nem lehetett őket összegegyeztetni. A bizottság megállapodásait részletesen a következőkben ismertetjük:

Az eljárási tervezet első szakasza így szól: Összeférhetlenségi esetet bejelenthet bármely képviselő akár írásban a Ház elnökénél, akár szóval a Ház nyílt ülésén.

Ezenkívül joga van minden állampolgárnak bármely képviselő összeférhetlenségi esetét írásban a Ház elnökénél bejelenteni.

A bejelentő aláírása magán a bejelentésen közjegyzőileg hitelesítendő. A bejelentésen a bejelentő lakása iz tüzetesen megjelölendő.

E kelleketeket nékülöző bejelentést a Házelnöke elutasítja s a Ház irattárában elhelyezi.

Ezt a szakaszt az albizottság magáévá tette, de kiegészítette azzal, hogy az összeférhetlenségi bejelentésben az inkompatibilitás esetét meg kell határozni, a törvényre való hivatkozással. Kimondották továbbá azt is, hogy bélyeg- és illetékmentes egy a bejelentés, mint a bejelentő aláírásának kötelező közjegyzői hitelesítése is.

A tervezet második szakasza a bíraskodást gyakorló fórumról intézkedik s a már említett bifurkációt állapítja meg.

A szakasz így hangzik: Összeférhetlenségi ügyekben a bíraskodást gyakorolják:

- Az állandó összeférhetlenségi bizottság a törvénytervezet 1., 2., 3., 4., 9. és 10. §§. eseteiben.
- A Ház elnöke által nyílt ülésen a 6. §. szerint kisorsolt 12 tagu ad hoc bizottság a törvénytervezet 5., 6. és 7. §-ának eseteiben.

A véleményeknek sokfelé szétágazására a tervezetnek harmadik szakasza adott okot. Ez a szakasz így szól:

Az állandó összeférhetlenségi bizottság összeállításra és eljárásra a házszabályok 129—138. §§-ában van szabályozva.

Ha a törvénytervezet 5—7. §-a alapján jelentik be összeférhetlenségi eset, a bejelentés szintén az állandó összeférhetlenségi bizottságnak adatik ki.

E bizottság ez esetet megvizsgálja, a feleket és tanukat kihallgatja s a bizonyítékokat összegyűjteni, esetleg beszerezni, egyzével az ügyet itélthozatalra előkészíteni köteles.

Ez eljárás befejezése után a bizottság elnöke

Hogy mik voltak bravuros szerepei? Ezzel a kérdéssel alig érdemes foglalkozni. Felekiné egy félszázad repertoárját játszotta végig, söt pályája kezdetén énekelt is. Színészgyermek volt, aki korábban ösmerte Stuart Máriát a színpadról, mint a történeti lelkéből. Ha végigtétek azok a nagy szerepeken, amelyeket ábrázolni láttam tőle, eszembe jutnak Hamletnek örökösök oktatásai. Felekiné „a szenvedély valódi zuhataga, szelvése, s mondhatnám forgószéle, közepett is bizonyos mérsékletre törekedett”. Ovatosan került minden túlzást, s hogy ismét Hamlet szavait citáljam: „nem volt herődesebb Herődesnél.”

Ez a görög szobrokra emlékeztető fenséges nyugalom emelte őt alakításainak értékét a klasszikus színvonalra. S hozzátehetjük, hogy arca, alakja szintén a görög szobrászati mesterműveket hívta emlékeztünkbe.

Gróf Andrássy Gyula egy alkalommal úgy mutatta be a világszép művésznőt gróf Beust kolégájának, mint az egyetlen, ki őt meg tudná rikálni. A nagy államférfiu e grandiózus bókájához csak azt kívánjuk hozzáfűzni, hogy a drámák izgalmaiban a művésznő szeméi is mindig esordultig teltek meg könnyekkel. Sok forró könny pergett szeméből a világot jelentő deszkákra.

Említettük, hogy a bucsuzó művésznő színészgyermek volt. Azt a rajongássá fokozott szeretlen szeretetet a színpad iránt az anyatejével szívtá magába. Szülei, az úttörők, a magyar színeszet alkotói sorában állottak. Lelkesedésük apostoli szárnyalású volt. Ez volt Munkácsy Flóra öröksége. Híven megőrizte mind a mai napig.

— Sohasem kérdeztem, mondotta, hogy milyen szerepet kapok, mindegyiknek örültem.

Még nem is olyan rég ideje, hogy negyven fokkal lázzal játszott. Nem akarta az előadást lemondani, mert premiór volt. A színházi orvos kétségbe volt esve s azzal fenyegetődzött, hogy karhatalommal távolítja el. Felekiné mosolygott.

jelentést tesz a Ház elnökének az ad hoc bizottság kisorsolása és megalakítása végett.

Ez a szakasz, amint a hivatkozott házszabálypontokból és törvénytervezetből idézett szakaszaiból kitűnik, azt a kérdést szabályozza, hogy micsoda fórum végezze el annak az anyagnak az összegyűjtését, amelynek alapján az ítélkező fórum a maga véleményét megalkothassa, a maga véleményét kimondhassa.

Amikor közjogi természetű inkompatibilitásról van szó (amikor tehát a bíraskodást is az állandó összeférhetlenségi bizottság végezi) semmi nehézség sem lehet arra nézve, hogy az ítélkezés alapjául szolgáló anyagot is ugyanaz a fórum gyűjtse egybe. Másképp áll azonban a kérdés az érdekeltségi inkompatibilitás esetében, amikor az ítélet kimondására sorshuzás alapján alakult zsűri lesz hivatva.

A tervezet az előkészítést ebben az esetben is az állandó bizottságra ruházta, amely intézkedés ellen ma az albizottság ülésében több hang emelkedett. Felmerült most már az a kérdés is, vajjon abban az esetben, ha az előkészítést az állandó bizottságra nem bizzák, ezt a fontos munkát mely fórum végezze?

Magára az ítélkező zsűrire az anyag összegyűjtését azért nem voltak hajlandók egyes felszólalók rábizni, mivel a tervezet eljárás sikerességének legnagyobb garanciáját éppen abban látják, hogy a bejelentés felett ítélő zsűrit már az ítélet alapjául szolgáló anyag összegyűjtése után a Házban éppen jelenlevő képviselők közül fogják kisorsolni. A kisorsoltak haladéktalanul össze is ülnek s addig a tereből nem is távoznak, amíg ítéletüket meg nem hozták. A befolyásolások az a teljes kizárása szenvedne csorbát abban az esetben, ha egy hetekkel előbb kisorsolt zsűribírószág előnyomozást teljesítene.

Aki már eleve a Kuria bíraskodása mellett voltak, régi álláspontjuknak megfelelőleg ma is azt hangzóztatták, hogy az anyag összegyűjtése a Kuriára bízandó. Ezeknek ellenében mások azzal érveltek, hogy ha a bíraskodást a Kuriára nem bizzák, dehonesztáló volna legfelsőbb bíróságunkra, ha ítélet előkészítésével bíznák meg.

Azonkívül felmerül az a kérdés is, vajjon mi történjék abban az esetben, ha a zsűri ügy döntene, hogy az egybegyűjtött anyag pótlására van szükség? A gyakorlati életben, az esküdtzések zsűri-bíraskodásában erre napról-napra van példa. Ha e pótlások eszközlése után ugyanaz a fórum hoz ítéletet, ismét előláll a befolyásolás lehetőség, mert szerintök a bíróság összealkulása ismét napokkal, vagy hetekkel előbb közzismertü lesz, abban az esetben pedig, ha a pótlások eszközlése után új zsűrit sorsolnának ki, az a veszedelem támadna esetleg, hogy egyes kisorsolt zsűrik újabb és újabb pótlások követelése által igyekeznének kibujni az ítélkezés szükséges alól, főképpen olyan esetekben, ha egy ilyen zsűri egyes képviselők kényes érdekeltségi összeférhetlenségi esetében kénytelen dönteni.

— Hát azt hiszi, mondotta, hogy nem az lenne a legszebb halál, ha a színpadon lehelném ki életemet?

Mint szemtanu beszélhetem el életének egy nagy drámai jelenetét. Együtt látogattuk meg Felekiékkel a mária-nosztrai női fegyházat. Mikor egyik homályosabb folyosón végighaladtunk, egy fegyencenő hirtelen ott termett Felekiné oldalán s megöskolta a kezét.

— Kicsoda maga? — kérdezte a művésznő. Mindnyájan azt hittük, hogy a fegyencenő a színpadról ismeri Felekinét. Nem ugy volt. A fegyencenő felemelte fejét s halkán rebegte:

— En vagyok, a Mari...

Felekiné ráösmert. Egykori szakácsnője volt. A bűnös teremtes egykori urnője elő omlott, megöskolta a lábát, majd hirtelen felugrott és eltűnt. Mindez néhány pillanat munkája volt. Felekinét a különös jelenet izgalma egészen megszibbasztotta. Alig tudta szavát lelni.

— A Mari, a Mari! — rebegte — az a jó szelid leány.

Megkérdeztük az apácafőnöktől, hogy mi bünt követett el az a jó, szelid leány, a Mari? A férjét utotta agyon baltával. Felekiné sokáig emlegette, hogy ez volt életének egyik legizgalmasabb jelenete.

De az izgalmak, tudniillik a színpadi izgalmak lezajlottak. A mai este ünnepi zaja az utolsó volt. A kassirozott világból holnap végképp a valóságba költözökdi. Ahogy én lelkének harmóniáját ösmerem, ez a nagy zökkenés nem fogja megbolygatni lelkét. Eddig is oly természetesen omlottak egybe a művészi fázisok. A szenedből hősön lett, a hősönből drámai anya. Alig vettük észre a nagy metamorfózist. Pedig az az emberi indulatok egész skáláját foglalta magában.

Megállapodás ebben a fontos kérdésben ma még nem jöhetett létre és a tanácskozás folytatása a jövő ülésre maradt.

Az albizottság üléséről félhivatalosan a következőket jelentik:

Az *összeérhetlenségi törvény* revíziója tárgyában kiküldött bizottságnak albizottsága *Fest Lajos* elnöklésével ma délután ülést tartott, hogy a teljes bizottság tegnapi évi megállapodása alapján elkészítse az összeérhetlenségi bejelentések fölött bíráskodó képviselőházi zsűrinek megalkotására és eljárására vonatkozó szabályzatot. A kormányt *Daranyi Ignác* földmívelésügyi miniszter képviselte az ülésen. Az albizottság mindenek előtt megvitatta azt a kérdést, vajjon a kidolgozandó szabályzat a törvénybe magába, vagy pedig a házszabályokba vétecsé-e. A kérdés telet való döntés akkora halasztatott, amidőn el lesz előbb határozva, hogy az új összeérhetlenségi törvény kiterjesztésé-e vagy nem a főrendiháza is. Magának a szabályzatnak két kérdését intézte el mai ülésében az albizottság, és pedig: a) azt, hogy összeérhetlenségi bejelentést bármely állampolgár tehet, köteles azonban a bejelentett esetet az új összeérhetlenségi törvény illető szakaszára való hivatkozással szabatosan megjelölni, névaláírását hitelesítettét és lakhelyét pontosan kiírni; és b) azt, hogy a ház állandó bizottsága fog továbbra is eljárni az ugynevezett közjogi összeérhetlenségi esetekben s ennek az állandó bizottságnak lesz a feladata a ház kebeléből alakítandó zsűri számára az érdekeltségi összeérhetlenség körébe tartozó összeérhetlenségi bejelentéseknek az előkészítése is. A zsűri alakítására és az eljárásra vonatkozó további kérdések megvitatását holnapi ülésre halasztotta az albizottság.

FÜLFÖLD.

A német trónörökös Bécsben.

Bécs, április 16.

A mára kitűzött tavaszi szemle, melynek a német trónörökös jelenlétében kellett volna végbemennie, a rossz idő miatt a király rendeletére elmaradt. Ha az idő jobbra fordul, holnap tartják meg a szemlélt.

Bécs, április 16.

A német trónörökös ma délelőn báró *Podewils* bajor követnél volt villásreggelin. Ott volt még *Eulenburg* herceg német nagykövet feleségétől. *Fabini* hadtestparancsnok, gróf *Rez* század követ feleségétől és *Belov* német főkonzul.

Bécs, április 16.

A német trónörökös délután sétát tett a belvárosban és azután a Belvedere palotába *Ferenc Ferdinánd* főherceghez ment ebédre. *Ferenc Ferdinánd* főherceg meleg üdvözléssel fogadta vendégét. A trónörökös mellett jobbról báró *Krieghammer* közös hadügyminiszter, balról *Windischgrätz* csapatfőfelügyelő ült. *Ferenc Ferdinánd* főherceg mellett jobbról a német nagykövet, balról *Deines* tábornok foglalt helyet. Jelen voltak továbbá a trónörökös kíséretéhez tartozó urak és a német nagykövetség tagjai, *Beck* vezérkari főnök, *Üzkill* hadtestparancsnok, *Spaun* tengernagy. Ebéd után cserle volt. A trónörökös azután megcsodálta a műkinceseket, szíves köszönetet mondott a vendéglátásért és este 7 órakor visszatért a császári palotába.

Bécs, április 16.

Ma este tartották meg a Hofburgnak pompásan díszített szertartás-teremben a bált az udvarnál. Fél 9 órakor jelent meg az udvar. A német trónörökös *Mária Jozefa* főhercegnőt, ő felsége *Mária Anunciata* főhercegnőt, *Ferenc Ferdinánd* főherceg *Mária Valéria* főhercegnőt vezette. Az uralkodóknak többi Bécsben időző tagjai párosan követték őket. A trónörökös osztrák-magyar huszár-egyenruhát viselt. Ő felsége és a főhercegek szintén osztrák-magyar egyenruhában voltak. Jelen voltak: a diplomáciai testület, élén a nunciussal, a közös miniszterek, az osztrák miniszterek, továbbá *Szell* miniszterelnök, a Reichsrath két házának elnöksége, *Eulenburg* herceg nagykövet a nejevel. A trónörökös sokat táncolt és *Mária Anunciata* főhercegnővel nyitotta meg a bált és táncolt azután a többi főhercegnővel, *Eulenburg* leányaival és a főhercegek több hölgytagjával. Az uralkodó a többiek között *Goluchowski* gróffal, *Koerber* és *Szell* miniszterelnökökkel, a trónörökös *Goluchowski* gróffal beszélgetett. Fél 11 órakor az udvar teázott. Ejtélkor a bál véget ért.

Berlin, április 16.

A *Post* a német trónörökös bécsi látogatásáról ezt írja: Az a meleg és őszinte, szíves fogadás amelyben az uralkodó és az uralkodóház, valamint az osztrák főváros lakossága a trónörökösöt részesítette, az öröm visszhangját fog kelteni Németországban. Idestova huszonöt éve áll fenn a német-osztrák békeszövetség és a két közép-európai császárság uralkodói gyakran nyujtottak egymásnak baráti kezét. De minden egyes alkalom

világosabban mutatta, hogy az a szövetség nemcsak a diplomáciai meg egyezések paragrafusain alapszik, hanem innen is, tulnan is mélyen bele van írva a népek szívébe. Emlékeztünkben vannak még azok a májusi napok, mikor *Ferenc József* császár és király ő felsége a trónörökös nagykorúsítására első és legelőkelőbb vendégnek Berlinbe érkezett, amelynek lakossága lelkes örömmel fogadta ő felségét; most pedig a császári korona jóvendőbeli viselője a Duna partján időzik és bizonyoságot tesz róla az egész világ előtt, hogy a német-osztrák szövetség a Hohenzollern-házban hagyománygyá lett. Bensőbben, mint mások, hangzottak most azok a meleg, atyai szavak, amelyeket a császár és király ő felsége a Burgban adott diszlakomán ifju keresztfiához intézett, ez pedig, bizonyára a *Ferenc József* császár és király ő felségéből kiáradó jószág és szelígség megnyerő hatása alatt, megfogadta, hogy fenn fogja tartani azt a barátságot, amely a két császári házat fegyverbaráti hűségben egyesíti.

A délafrikai szabadságharc.

Budapest, április 16.

Ma estig sem meg nem erősítették, sem meg nem cáfolták a *French* tábornok elfogásáról szóló hírt. Ha igaznak bizonyul, úgy még inkább megnehezíti az angol armádiának immár felette súlyosabb vált helyzetét. Londonban komor a hangulat. Mindenki tisztában van vele, hogy a háború most már egészen guerilla-harcra fejlődik. Az angol csapatok sehol sem találják magukkal szemben nagyobb boer hadosztályokat, de a kis csapatok folyton körülrajozzák a nagy angol csapatokat és az agilis boer lovasok igen sok kellemetlenséget okoznak a csapattesteknek. Ezeknek az elnyomása és ártatlanná tétele még hosszabb időt fog igénybe venni. A küzdelem utolsó felvonása attól függ, meddig lesz a boeroknak lövészerük, mert míg ezzel rendelkeznek, megfellekesük alig lesz lehetséges. Az angol hivatalos körök nem kételkednek abban, hogy a boerok a legvégsőre vannak elhatározva.

Ilyen az angolok véleménye a háború mostani állásáról. Erőkes meg tudni, mint vélekedik *Krüger* és környezete a dolgok mostani állásáról. *Krüger* elnök és hívei határozottan ellene vannak minden békeszerződésnek, amely nem alapszik a két boer állam teljes függetlenségének elismerésén. Azt mondják, hogy a transvaali kormányának a *Zoutpan* megyében tizenötmillió töltés és rendkívül sok puskája van. Minthogy a boerok még bőségesen el vannak látva fegyverrel és lövészerrel, cseppet sem forog fenn annak a szüksége, hogy az elfogadhatatlan békefeltételeket elfogadják. A *Standard*nak azt jelenti Brüsszelből, hogy *Krüger* kijelentette, hogy teljesen ignorálja a béketárgyalásnak újból való megindítását és hogy ő ezt az eljárást nem fogja támogatni.

London, április 16.

Hivatalos cáfolatok ellenére fönntartják azt a hírt, hogy a boerok *French* tábornokot tisztikarával együtt elfogták, de *De Wet* becsületessé ellenében szabadon bocsátotta őket. Ezt a hírt azért hiszik el, mert a katonai hatóság hírlapostyálja nagyon megcsönkítja a hírlapokhoz érkező táviratokat, másrészt pedig *French* tábornok hollétét illetőleg magyarázattal nem szolgál.

London, április 16.

Kitchener jelenti Pretóriából tegnapi kelettel: *Babington* tábornok hadműveleti közben Navlinton ezredes Klerksdorptól északnyugatra hajnalhasadtakor egy kis hadoszloppal megtámadta *Smut* táborát. Hat boer elesett, tíz megsebesült és huszonhárom fogságba jutott. Egy tizontos ágyú, egy teljes Pompon-ágyú, két szekér lövészer, néhány ló és néhány marha az angolok zsákmánya lett. Az angoloknak három sebesültjük volt. *Plamer* ezredes elfogta *Briel* lovaszázlóst és 16 embert, azonkívül zsákmányul ejtett tíz szekeret, 18 puskát, lovakat és marhákat. *Oranjen* *Pulcher* hadműveleti közben a boerok részéről hét ember esett el, azonkívül nagy készletek estek az angolok kezébe.

Barkly-East, április 16.

A törvényszék *De Wet*et, a fokföldi parlament tagját honárulásért három évi fogságra és ezer font sterling pénzbüntetésre ítélte.

New York, április 16.

A *New York Herald* március 13-iki keletü pretóriai levelet közöl, melyben Maxwell tábornok pretóriai katonai kormányzó neje, aki amerikai nő, felhívja tesz közé, hogy adakozzanak meleg ruhákat a menekülő táborában levő boer nők és gyermekek részére. Maxwellné hozzáteszi, hogy Anglia segélyforrásait annyira igénybe veszi saját katonáinak és ezek nejének és gyermekeinek szükségletei, hogy ő

a boerok elhagyatott női és gyermekei érdekében amerikai honfitársaihoz fordul, akik közt, amint tudja, sok szimpátia mutatkozik a boerok iránt.

A hármasszövetség. *Canevaro* olasz tengernagy, aki a Rudini-kormányban a külügyi tárcát bírta, a *Figaro* egyik munkatársra előtt hosszasan nyilatkozott a hármasszövetségről és a tonloni látogatásról. A tengernagy érdekes fejtegetéseiből kiemeljük a következőket:

— Miért ne intéznék el Francia- és Olaszország barátságos uton a régi nézeteltéréseket és vitás kérdéseket, mint amilyen a tripolizsi és a marokkói ügy? Nem tudok semmi bizonyosat, de lehetséges volna, sőt igen hasznos és áldásos lenne, ha ezeket a dolgokat végre rendezni lehetne. A nagyhatalmak terjeszkedési céljainak egyedül a Földközi-tenger a normális és természetes működési alapja. Azt hiszem, hogy elérkezett annak az ideje, hogy kölcsönös jóakarattal végre végérvényesen rendezzék ezeket a kérdéseket.

Abban a kijelentésben, mintha Olaszország kilépni szándékozna a hármasszövetségből, vagy mintha a szövetség újabb megkötéséhez nem járna hozzá: az osztrák-magyar monarchia és a német birodalom bizonyára ellenséges indulatot és olyan aktust lát, amely őket fenyegető kombinációkkal veszélyeztetné. *S. ez. a két nagyhatalom léppen ezért mihamar háborút üzenne Olaszországnak, mielőtt Francia- vagy Olaszországgal új szövetségre léphetne.* Ez kikerülhetetlen háború volna. De *Olaszország nem szándékozik a hármasszövetségből kilépni* és ezt bizonyára Franciaországban sem várják. A szövetségeket csak a tények ereje bontja föl, maguk emésztik föl magukat, mint ahogy a nap kiszívja a színeket. Egyik oldalán a hármasszövetség, más oldalán a francia-orosz kettős szövetség és a harmadik oldalán Anglia, mely felváltva, hol az egyikhez, hol a másikhoz szít, ez az állapot harminc évi békét biztosított világrésznünknek.

Az általános európai szövetekezés megvédené Európát azoktól a veszélyektől, amelyek Ázsia, Amerika és Afrika részéről egy napon fenyegetni fogják. Európa népeinek ez a harminc évi békés neveltetése öltöztetül nagy hasznára lesz annak az álomnak a megvalósítására, amelyet jövőnk civilizációja megkövetel.

Milano, április 16.

A *Secolo* egyik munkatársra meginterjúvolta *Dupuy* földmívelésügyi minisztert, aki *Loubet* kíséretében volt. *Dupuy* úgy nyilatkozott, hogy a touloni találkozó első következménye az olasz-francia kereskedelmi szerződés lesz.

— *Loubet* elnök — mondá *Dupuy* — elnöki missziójának tekintti Francia- és Olaszország teljes kibékítését.

HIREK.

Egy sor ágyú és egy sor villamos kocsi.

Ma délután fölállottam egy egyetlen-teri villamos kocsi perronján. Elöl, a kocsivezető mellé. A József-köruton volt találkozőm valakivel pontban félnégykor. De csak a Kecskeméti-utca végeig juthattunk el, mert a Kálvin-téren beláthatatlan sor ágyú vonult végig. Közben persze lovas-legényiség, altisztek őrmestertől lefelé és tisztek hadnagytól fölfelé. A kocsivezető azt mondta, hogy nem mehetünk tovább, míg el nem fogy előlünk az utolsó ágyú is.

Érdekelnek az ilyes kérdések. Szeretem tudni, hogy hol végződik a civil paraszt jussa s hol kezdődnek a katona ur jogai. Ha már így van, hát kerekítsük ki egészen az állomat az államban. Lássuk a határokat. Sok mindent tudunk arra való nézvést, hogy micsoda hatalom a katona s micsoda parányok vagyunk magunk, de nem mindent. Tudjuk azt, hogy a mire törvény nem merészkedik, leparancsol a színház repertoárjáról olyan darabot a katona, ami neki nem tetszik. Tudjuk azt is, hogy például a miniszterelnök urnak nines szabad bejárása a kaszárnyába, ha teszem föl az egyéves önkéntes unokaöccsét akarja meglátogatni. Ez az ur pedig nagy ur s ami rég az uraságnál is fontosabb, arra val legmagasabb főrum ebben az országban, hogy harmóniát

teremtésen a jogviszonyokban. A király után ő következik méltóságban, hanem hát csak civil ő is és a bakakáplár akár ki is penderíti a kaszárnya kapuján, ha neki úgy tetszik. Azt is tudjuk, hogy mi igazságügyi minisztert tartunk, okos, tudományos, komoly urat, akinek az a kenyerere, hogy nemcsak érti a törvényt, hanem csinálja is — s ennek az urnak semmiféle beleszólása nincs abba, hogy mi az igazság a kaszárnya kapuin belül. Ezt mind tudjuk, hanem, hej sokat kell még tanulni. Megpróbáltam kibővíteni az ismereteimet.

— Mondja csak kérem, — kérdeztem a kocsivezetőt, — van-e a maguk szabályzatában valami olyan passzus, ami előírja, hogy a publikumnak kell várni, amíg elhaladnak az ágyuk.

— Nincs, hanem azok nem állanak ám meg. Ha egy kicsit megszakítanak a sort, mindjárt átszuszhattának, de hát nem teszik. — Próbáljuk meg.

— Nem bánom, csak hogy... — S megindította a kocsit, át is mentünk a téren, hanem a Baross-utcánál beleakadtunk az ágyukba. Egy főhadnagy összehajította a kocsivezetőt, persze németül s a tüzerek, akik hátul az ágyúcső mellett kuksolva cigarettáztak, mulattak azon a szemtelenségen, hogy mi át akarunk utazni a Kálvin-térről a József-körútra. A hátunk mögött szép lassan meggyülemltek a sok kocsi, jobbról-balról pedig konflis-kocsisok, fiakkerekek káromkodtak, mivel hogy nem tudtak áthajtani a tér másik átlóján se, azon, ami a mi kocsisorunkat keresztelte. De megakadtak a közúti vasut kocsijai is és a Baross-utcai kitérőn már hét kocsit várakozott arra, hogy szabad legyen az út. Néhány magánfogatot is ott álldólgált és sok gyalogos ember, egészen közönséges civil nép, az emberiség rongya, aki alá még egy ló se jutott, vagy legalább egy ágyutalp.

Hát bizony ezt is jó látni, ha az embert érdeklik ezek a határkérdések. Egy csomó üteg ágyú végigvonul Budapest egyik legforgalmasabb útján egy csomó tiszttel és a csomó tiszttel között egy se akad, aki *halt-ot* vezényeljen egy-két perere, ami alatt a közlekedés az ugnevezett lebonyolódást elvégzi. Egyetlen egy tisztnek se jut eszébe az, hogy annyival legalább is tartozik a katona a polgárságnak, hogy ne akadályozza meg a szabad mozgásában, amikor kenyeret keres és adót, amiből a tulnyomó százalék katonalénungra hozott áldozat. Én Istenem, micsoda felfogás uralkodhatik azokban az iskolákban, amelyekben a tisztet nevelik ki. Meg a kantinokban, ahol egymást nevelik meg. Hogy megvetheti a császár és a király közös katonája az én munkás, tintás körmöm és a kenyérkeresés munkájába beledagadt körmeinkkel egyetemben édes mindnyájunkat, téged is, te foltozó szabó, téged is, te szizmadia és önt is, tisztelt delegátus ur, aki küzdött a katonák helyzetének javításáért, a nélkül, hogy megkövetelte volna azt, hogy a katonaiskolákban új tanszék állítsassék fel, amelyen azt tanítják, hogy meg kell becsülni a polgárt.

Ez itt kérem nem egy, a találkozási lekészt bosszankodónak a lamentációja. Nem késtem el, el se mulasztottam semmi dolgom. Hanem ezt a mi nagy nyomorúságunkat szégyenlem. Megérdemelnék, hogy Loukowitz ur egy pár utcát összelövesse a várból s hogy rendelet adassék ki, amelynek értelmében ezután minden kadétnak a topánkját városi tanácsosok kötelesek fényesre kefélni. És hogy ha lóra száll a főhadnagy ur Szakramentovicsiszky, hát mindennap egy másik tekintélyes városatyá háta legyen az anyaföld és a kengyelvas között a lépcső. Megérdemelnék, hogy a katonák is csináljanak egy parlamentet s törvénybe iktassák, hogy minden civil tartozik rányomtatni a névjegyére azt is, hogy: — polgári kutya. Mindent megérdemlünk, ha legalább arra nem tudjuk megtanítani a katonát, hogy becsülje meg bennünket... Azt akartam mon-

dani, hogy a kenyéradót, de nagyon toleráns vagyok. Becsülje meg az adófizetés katonáit bennünk. Mert verekedni könnyű, de a költséget kiverekedni hozzá, az nehéz.

A mai módi pedig körülbelül az, hogy Halmos János ur, ennek a városnak a polgármestere, a Graf Radetzky Pionier Kaserne előtt elmenvén, mélyen meghajolva, levett kalappal köszön egy hadnagyra, aki véletlenül a kapuban áll. Az pedig két ujját a sapkájához emeli s hanyag eleganciával int vissza.

— Szervusz.

(Th.)

Budapest, április 16.

— BUDAPESTI NAPLO. Április 15-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Személyi hír.** *Wlassics* Gyula közoktatásügyi miniszter e heti audienciáját pénteken délután 4 óra körül fogja megtartani.

— **Vilma királynő olasz földön.** Rómából táviratozzák, hogy Vilma hollandiai királynő május havában térfélrel együtt több heti üdülésre Olaszországba utazik. Hágából Génuba utazik a királyi pár ott hajóra száll s meglátogatja Civitavecchiát, Rómát, Nápolyt és Palermót.

— **A cár mint keresztapa.** A római *Faufulla* azt írja, hogy a montenegrói fejedelemnek az az óhaj-tása, hogy *Heléna* olasz királyné születendő gyermekének, ha ez fia lesz, a cár legyen a keresztapja. Valószínű, hogy a király hozzájárul e kívánságához. *Zanardelli* miniszterelnök az *Annunciata*-rend nagykeresztjét fogja kapni a nagy családi esemény alkalmából.

— **Kittintés.** A király *Hassmann* Pál, az első szabadalmazott dunagőzhajózási társaság volt kormányosának hű szolgálata elismerésül a koronás ezüst érdemkeresztet adományozta.

— **Zászlószentelés a Ludovicumban.** A Ludovika-akadémia zászlószentelési ünnepélyére rendkívül nagy arányokban folynak az előkészületek. Az intézet előcsarnokát pompásan fogják díszíteni és e célra a rendező-bizottság hatalmas dekoratív szoborművet rendel meg *Bászler* Adolf szobrászművésznél. Ma déli előtt *Gronom* Dezső államtitkár *Nyiri* Sándor ezredes és *Deseő* Lajos százados megtekintették a szoborcsoportozatot a művész Szondy-utcai műtermében. A csoport Ludovika királynét ábrázolja, amint József nádornak átnyújtja az alapítólevelét, míg mellette balról áll gróf *Buttler* János, az akadémia másik alapítója. A bizottság megaláztatását fejezte ki a csoport fölött, melyet valószínűleg bronzba fognak önteni.

— **Korányi Frigyes jubileuma.** A budapesti orvosi kaszinó dr. *Liebmann* Mór egyetemi magántanár elnöksége alatt rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen *Korányi* Frigyes egyetemi tanárt, ötven éves orvosdoktori jubileuma alkalmából nagy lelkesedéssel tiszteletbeli tagjává választotta. Egyuttal elhatározta az egyesület, hogy az ünnepet a jubileum napján küldöttségileg, diszoklevél átadásával fogja üdvözölni.

— **Egy plagizált pástörlevel.** *Goldis* püspök múlt évi husvét pástörleveléről kitérte a *Tribuna*, hogy plágium: hű másolata egy 1876-ban Szamosújvárról megjelent könyvben olvasható szent beszédnek. A leleplezés a *Metianu* nagyszabású lapja természetesen *Goldis* püspöknek akart kellemetlenkedni, de mint a püspök alábbi nyilatkozatából kiderül, *Goldist* a gyűlöletes vád nem érheti. De azért e leleplezés mégis érdekes epizódja a román egyház kebelében dúló villongásnak. Az *Aradi Közlöny* munkatársa előtt *Goldis* püspök így nyilatkozott:

— Magam is megdöbbentem a hír hallatára. Csak ma tudtam meg a lapokból, hogy az én tavalyi husvét pástörlevelemet plágiumnak nyilvánították. Utána nézve, igen kellemetlenül érintett a dolog, mivel *határozottan igaznak bizonyult a vád*. Az én személyemet azonban nem lelet gyanúsítani ez okból kifolyólag, mert a pástörlevelét nem én, hanem dr. *Pap Ignác* szerkesztette. Én jöhiszeműleg aláírtam a pástörlevelét, nem véve észre a plagizálást. Én csak annyit tehetek, hogy átvolasok minden hivatalos irást. A pástörleveleket meg a hasonló egyházi iratokat nem csináltam magam soha, mint ahogy azt más püspök sem teszi.

— **Szrokj temetése.** A csehok elhunyt nagy festőművészt — mint Párisból táviratozzák — csütörtökön fogják temetni a Fülöp-székesegyházban. Ott lesz a beszéltetés, aztán a képművészeti egyesületek kikisérlik a koporsót a Montmartre temetőbe.

— **Bejelentés Monakóban.** Edvárd király külön követi még mindig járják a fejedelmi udvarokat, hogy hivatalosan tudtul adják a trónváltást. Sok az udvar, ahol így el kell intézni ezt a hivatalos aktust, főként, mivel az angolok új királynak nagy a figyelmeisége s még az olyan potty országocskák se feledkeznek meg, mint amilyen a monakói fejedelemség. Oda a párisi angol nagykövetségnek az átáséja ment el tisztelegni a király nevében. És ennél a ténynél lehetetlenség nem gondolni a boldogult Viktória királynő és az Edvárd király fölfogása között való különbségre. Az ő izlésük ebben a tekintetben homlokegyenest ellentétesek. Az öreg királynő mélységesen megvetette azt a kis földcsokét, amely magán hordja a világ legfényesebb és leggonoszabb játékbárlangját. Annnyira utálta ezt a helyet, hogy amikor a Rivierán üdült, ugyancsak vigyázott, hogy Nizzából valahogy el ne tévedjen séta közben a monakói-fejedelemség területére. Finom fölül nyilvánl fegyverdöreneket hallott a puritán lelkületű és az előrehaladó korával mind nagyobb takarékoságot prédikáló királynő a montekarlói kaszárna felől, s képezetben látta a verbeboruló sápadt és izgatott arcokat is a guruló aranyok körül. Ő bizony nem udvariaskodott nemzetközileg a monakói fejedelem ural. Edvárd megteszi. Ő nem itél olyan szigorúan, más szemmel is nézi a világ sorát és úgy látszik, összetart minden törvényes uralkodóval, még ha akkora is a tartományja, hogy fél óra alatt is körül lehet szaladgálni.

— **Árpád sirja.** Az Árpád sirjéről szóló legenda időről-időre fölülül Ó-Budán, amelynek határán állítólag Szent István az Alba-Mária kápolnát építette az ott eltemetett honalapító vezér hamvai fölül. Árpád sirját kutatták kiváló régészek, köztük *Havas* Sándor, dr. *Wekerle* László, *Tholdt* Titusz, akik ásatásokat is rendeztek a régi Fejéregyháza helyén, de eredménytelenül. A minap a Viktória téglagyár telepén vizcsatorna ásása közben két nagy kőkoporsóra akadtak, amelyek tele voltak csontokkal. Mivel ez a téglagyár a régi Fejéregyháza helyén van, ismét elterjedt a hír, hogy megtalálták Árpád sirját. A leletről értesítették a Nemzeti Múzeumot, amelynek képviseletében dr. *Eber* László régiségügyi segédőr nyomban kiment a helyszínére és megállapította, hogy a talált kőkoporsók római szarkofágok aminőket százával ástak ki már Akvinkumban és környékén. A két sirt már régen kifosztatták, mert csontokon kívül sem ékszereket, sem egyéb használati tárgyakat nem találtak bennök.

— **Engedmény a nődoktoroknak.** Mint a vén szerelmes a fiatal asszonyra, éppen oly furesán mosolyog az orosz kormány a diplomás medikus kisasszonyokra. Egy újabb keletű rendelet nagykegyesen megengedte a női nemhez tartozó végzett medikusoknak, hogy a császári kaonai orvosi akadémia tudományos munkálataiban ezentul ők is részt vehessenek. Ez a kegyes engedély azonban nagyon szűkkeblűen megállapított koncesszió. A rendelet mindössze arra jogosítja a pályakezdő nőorvosokat, hogy tíz-tizenöt beteg körül betegápolói tisztelet végezzenek. A feladat kétségtelenül a nő egyik legszebb hivatásának keretébe vág, de nem koncesszió, nem kivágy, nem kiszélesbítés a tudományosan kiképezett női nem munkához való jogának. Jellemzi az orosz kormány ravaszkodását, hogy szavakkal hizeleg az orosz diákisasszonyok eljöttének és az orvosi diploma megszerzése után immár alkalmazza őket *nemdiarozott*, vagyis egészen ingyen teljesítendő funkciókra. Egyuttal pedig — és ebben rejlik a rendelet keserű humora — fölmenti őket a husz rubelben megállapított kinevezetési díj lefizetése alól, melyet minden alkalmazott férfi-orvosnak a fizetéséből szokás levonni. A kedvezmény lényege tehát az, hogy a nőknek az ingyen-munkára nem kell — ráfizetniük.

— **Drezsaiak tanulmányutja.** A drezsai *Ortskrankenasse* kiküldötte *Hasse* Gusztáv, irodafőnököt, *Fräsdorf* Gyula pénztári előjárót és *Frensd* Tódor választmányi tagot a külföldi kerületi pénztárak szervezésének tanulmányozására. A budapesti kerületi pénztár orvosi és kezelési rendszerének tanulmányozását tegnap és ma végezték s teljes elismerésüket fejezték ki mindazért, amit láttak.

— **Stenogramfúók és gépirók.** A pünkösdi táján létesülő irógépkiállításal kapcsolatban gépiróverseny is terve van véve, stenogrammból, valamint tebebeszéllet inograt-hungerekről való gépirással is. A verseny feltételeinek megbeszélésére szombaton, f. hó 20-án este 7 óraok a képviselőház helyiségében értekezlet lesz, amelyre bármilyen rendszerű érdeklődő gyorsírókat és gépirókat szivesen látunk.

— **Ötven év.** A folyó évben az osztrák-magyar hadseregnek nagy kiváló tábornoka ünnepl katonai szolgálatának tészlázados jubileumát. Báró *Waldstätten* János tábornosnagya, aki 1898 óta a csapatfelügyelői méltóságot tölti be, báró *Fejérváry* Géza, a népszerű honvédelmi miniszter, aki 1851 augusztus 14-ikén kezdte meg katonai pályáját, *Galgóczy* Antal, a przemisli 10. hadtest parancsnoka és gróf *Dubsky* Viktor

táborszernagy, aki jelenleg a madridi udvarnál képviseli monarchiánkat.

— **Björnson Dreyfusnál.** Berlinből jelentik, hogy Björnson, aki ez idő szerint a porosz fővárosban tartózkodik, baráti körben érdekes részleteket mesélt el Dreyfusnál tett látogatásáról Párisban. A kapitány lakásán először is Dreyfusné fogadta, aki alig tudta legyőzni mélyeséges megindultságát, aztán Dreyfus maga jött és üdvözölte. Észak nagy költőjét, miattal szemből könnyek patakzottak. Björnson Dreyfust nyugodt, csaknem derült lelkű embernek írja le.

— Mindig optimista voltam! — mondá Dreyfus. — Már évek előtt tudtam, hogy egynémely vezérkari bajtársam nem tartozik a kiváló jellemek közé, de hogy a világ olyan rossz, a milyennek később láttam, — azt ugyan sohase képzeltem volna. Első földatunk azért, hogy önmagunk munkálkodjunk és magunkat neveljük!

Ez a nagy igazság a tartalma Björnson komoly költészetek is.

— **A Siècle válsága.** A Siècle című párisi lapot csakugyan elárverezik. A lap kikiáltási ára 20.000 frank. Yves Guyot, a Siècle politikai igazgatója, hosszú cikkben számol be arról, mi okozta a minden ízében szabadelvű ujság anyagi bukását. A Siècle teljes igyekezettel védte Dreyust és követelte a revíziót s noha ekkor 600.000 frank állott rendelkezésére, ez az összeget az utolsó fillérig elköltötték. Utóbb 400.000 frankkal folytatta működését, de hasztalan. A pör végeztével ismét anyagi zavarokkal küzdött s mert mindig a szabadelvűség elvét hirdette, sikra szállt a boerok védelmében, szidta a kapzsi angolokat és korholta a protekciós rendszert, a klerikálistust és a szocializmust, — nem akadt pártolója. Guyot azzal a kijelentéssel fejezte be cikkét, hogy tán akad a világon 30.000 független polgár, aki megmenti és pártolni fogja Franciaország egyedül független és minden ízében liberális napilapját.

— **Férjek szövetezése.** Nem a nők, csupán a divat ellen irányul a brüsszeli társadalomból kialakuló egyesületé, a férjek szövetségének célja. A brüsszeli családapák és a fiatal asszonyok által boldogított férjek egyesült erővel akarnak megküzdeni a divat tulpáisaival. Föltették és megfogadták, hogy ezentul minden tulmagas divatúrusszámát a — plénum elé visznek. A plénum állapítsa meg, hogy az illető férj vagyoni viszonyaihoz mérten engedélyezhető-e valamely számla és hogy a szövetezést megadja-e a fölhatalmazást az illető férjnek, hogy a felesége kalap- vagy ruhakontóját kifizesse. A férfinem e kemény vitéize az asszonyok pazar költségeit azzal akarják korlátozni, hogy erkölcsileg lekötik, illetőleg átengedik szövetezeteibeli bajtársaik többségének a saját — rendelkezési jogukat. Az érdekelt feleségek egyike legujabban papsükkellekéről terjesztett be a plénumnak egy zsiros kontó azzal a kijelentéssel, hogy nem a maga, hanem a férje számára készül. A számla kiegyenlítését a plénum ezen az alapon — engedélyezte.

— **Hazai imádságos könyvek.** Az Országos Iparegyesület iparpártolási szakosztályának legutóbb megtartott ülésén megvitatás tárgya volt az a sajnálatos tény, hogy a köznépek kezén forgó imádságos könyvek 90%-a nem magyar készítmény, hanem külföldről, nagyrészt Csehországból (Winterbergből) kerül be hozzánk. Ennek az elszomorító ténynek megváltoztatása érdekében a szakosztály gróf Széchenyi Imre elnök indítványára körlevelet intézett a püspöki karhoz, melyben fölkerítte, hogy az egyházmegyei papságnál és híveknél hassanak oda, hogy az imádságos könyveket vásárló közönség minden alkalommal magyar szerző által irt és magyar iparosok által készített imakönyvet követeljen és a külföldi következéssel mellőzze.

Az egyházfejedelmek közül eddig ketten válaszoltak a felkérésre. Vasváry Kolos bibornok hercegprímás volt az első, aki a következő érdekes levelet intézte gróf Zichy Jenőhöz, az Országos Iparegyesület elnökéhez:

Folyó évi március hó utolsó napjain 1209. sz. a. kelt nagyrabecsült soraiban az Országos Iparegyesület nevében azon óhaját nyilvánította Nagyméltóságod, hívni a papsgom figyelmét arra, hogy lehetőleg magyar készítményű imakönyveket vásárljon, terjesztessen és híveinek is csak ilyeneket ajánljon.

Miután az a nemes törekvést, amely az Országos Iparegyesületet e tekintetben vezérli, lehetetlen egész jelentőségében nem méltányolnom; miután továbbá nem ismeretlen előttem sem, hogy imakönyvek címén mily nagy összegek vándorolnak ki hazánkból: van szerencsém Nagyméltóságodnak szives tudomására adni, hogy becses óhajához képest legközelebb nyomtatékosan fel fogom hívni papságomat arra, hogy az imakönyv vásárlás terén a magyar ipar pártolására különös figyelmet fordítson. Fogadja egyébként Nagyméltóságod kiváló tiszteletem ósjinte nyilvánítását.

Császka György is válaszolt, tudatva levelében, hogy egyházmegyei körtelenben már felhívta és buzdította a papságot és a híveket az irthon készült imádságos könyvek vásárlására.

— **Pleyel ur éjjeli kalandja.** A rendőrt szidni, ha van rá szükség, ha nincs, akár érdemi meg, akár nem, a rendőrt mindenképpen össze-szidni: — a régi iskola. Ha a lapban semmi érdekes sincs, hát neki kell menni a rendőrségnek. Ez mindig halás téma, mert alig akad valaki a publikumban, akinek ne lett volna kellemetlen-sége ezzel a tiszteletreméltó testülettel. Az ilyen írásnak ma már körülbelül vége van. Mint ahogy mindenkinek, úgy a rendőrségnek is igaz mértékkel igyekszik kimérni az elismerést — vagy a megrovást a sajtó s ez nem is a sajtó érdeme, hanem a fejlettebb izlésé. Bün-bakokat, állandó prügelknabokat nem tűr meg az objektivitás. Az újság tehát följegyezi az olyan eseteket is, amikor a rendőr a maga életének veszélyeztetésével szolgálja a hivatását, följegyezi a jól elvégzett munkát is. — Nemrégiben olvastunk például arról a közrendőrrel, akit egy kocsis tönkrevet az ostornyéllé, aki azonban nem menekülni igyekezett a csapások elől, hanem bekísérte a kocsiát a kapitány elé. Mivelhogy a kocsis elgázolt egy gyereket az uton s a büntetés elől igyekezett menekülni. Olvastunk az újságban olyan derék rendőrrel, aki az öngyilkos után ugrik a Dunába s kicepeli a partra. Az újság nem tagadja le azt, amiért köszönet és elismerés kell, hogy kijusson annak a derék embernek, aki véletlenül rendőr — s természetesen nem zárkozhatik el az elől se, hogy föltárja a visszáságokat. Ime, például egy eset arra nézve, hogy nemcsak a közrendőrök közül némelyik, hanem még a tisztviselők egy része is mennyire nem érti a dolgot.

Egy Pleyel Imre nevezetű közös hadseregbeli főhadnagy otthagya a katonaságot s miután sok ajtón bekopogott eredmény nélkül és sokat koplalt — álláshoz jutott a Hungária-malomban. Persze csak próbaidőre, ami ha majd letelik minden baj nélkül, hát aceptálják a hivatalnok karban. Ez az ember husvét hétfőjén elment vasorázi egy ferencvárosi kis vendéglőbe s miután megvesztorozott, ótorintással fizetett. A vendéglős diskurált erre-arra a törzsvendégekkel s végül nagy szórakozottan visszaadott — egy ótkoronásból. A vendég persze nem volt meglegedve ezzel a számadással s követelte a pénzt. A vendéglős nem engedett s a volt főhadnagy, hogy erősséget szerezzen a maga igazának, kiment az utcára és behívta a rendőrt. A rendőr nem tartozik a legintelligensebb emberek közé, meg talán tekintélyesebb ember is a vendéglős ur, mint a volt főhadnagy, hát felszólította azt, aki főhadnagydult igazságért, hogy igazolja magát. A főhadnagynak nem volt erre elég írása, hát bekísérték a kerületi kapitánysághoz.

Eddig a rendőr. Most következik az ügyeletes tiszt ur. Annak se jutott eszébe az, hogy aki panasza megy a rendőrhöz, az körülbelül az igaz uton jár, mert különben nem bolond, hogy fölhívja magára a figyelmet s egy rendőr kíséretében elküldte Pleyel urat a Hungária-malomba, hogy bebizonyosodjék az, hogy csakugyan ott van-e alkalmaszásban. Már éjjel volt. Föleszengett a portást, aki igazolta a hivatalnokot — s Pleyel Imre urat másnap elesapták a malomból. Olyan embert nem térnek tudniillik a tisztességes üzletben, akit éjszakának idején kell kimenteni a rendőrség körmei közül. — Tanulságos történet, aminek végeztetül a rendőrségnek kötelessége felvilágosítani a malom direkcióját arról, hogy a bekísért — uri ember — panasos és nem valami svindler, akit nem lehet megtérni a hivatalnok karban. S ami még fontosabb, tessék megtanítani legalább a hivatalnok urakat arra, hogy — sajnos — még mindig sok az olyan rendőr, aki nincs kinevelve a munkájára. Eppen csak hogy rendőr, mert akinek olyan az uniformisa, amilyen az övé, hát azt rendőrnek hívják.

— **Szakácsné-hiány Manchesterben.** Manchesterben egy részvénytársaság alakult, amely arra akarja szentelni magát, hogy e ösegítse a cseléd kérdés rendezését. Vagy negyven ezer forint alaptőkével indult meg a részvénytársaság működése, amely első sorban oda irányul, hogy a képzett szakácsnék hiányán segítsen. Manchesterben ugyanis nagy a hiány szakácsnéban, am t oléggé illusztrál az 1899-ik esztendő kimutatása, amely szerint abban az évben háromszázharminékét szakácsné kellett és csak negyvenhét kinákozott. Mivel a helyzet azóta se változott nagyon, az újonnan megalakult részvénytársaság úgy akarja megoldani a kérdést, hogy konyhákat állít fel a város alkalmas részeiben, s az olyan családok, akik nem juthatnak jó szakácsnéhoz onnan kaphatnak kiogástalan, elsőrangú kosztot. Meleg ételt ét angol mér földnyí területen beül kaphatnak a családok. Az első ilyen konyha két hónap mulva nyílik meg. A szakácsné kérdés rendezése után a társaság mindenestények dolgát is előveszi.

— **Örkész Földes községek.** Debrecenből telegrafálják, hogy a napokban hirtelen elhunyt Kállay László földesi nagybirtokos 300.000 K. vagyonát Földes községek hagyta.

— **Elszalogostott lábak.** Amerikában is van makoas pénztelenség, de van ott zálogház is, s a jó öreg zálogosok mindenre adnak pénzt, amire csak lehet. Nebraska állam Omaha nevű városából egy zálogházi történetét irtak meg az amerikai lapok. Nagy, hangzatos címekkel írják meg az ó tempójuk szerint, majdnem úgy hat, mintba igaz se volna. De szenzációs. A dolog úgy áll, hogy az omahai zálogházba betoppant volna egy fiatal hölgy.

— Jó napot — mondta.

— Jó napot.

— Nem tetszene kérem a lábaimra huszonöt dollárt kölcsön adni?

— A lábaira?

— Igen.

A zálogos ujra álmélkodott.

— No igen — nyugtatta meg az érdekes hölgy — a mulábaimról van szó.

— Es itt vannak a lábai?

— Hogyne, hiszen rajtuk állok.

— Szabadna látnom őket?

— Hogyne.

Es a hölgy meglebbentette a szoknyáját. A mulábak láthatókká lettek s a hölgy neki akart látni, hogy lecsatolja őket.

— Ne itt, az istenért — szörnyűkődött erre még maga a zálogos is.

— Jó kérem, de akkor tessék velem jönni a lakásomra.

Hazamentek. A hölgy odaadta a lábait és megkapta a huszonöt dollárját. Az ablakokból pedig még lekiáltott a zálogosra, aki a lábakat a hóna alatt vitte:

— Két hét mulva pénzhez jutok, akkor tessék visszaküldeni a lábaimat.

Igy szól a történet. Lehet, hogy csak kifigurázása a zálogháznak. Az amerikai lapok még azt is hozzátézik, hogy a kisasszonyt Robinsonnak hívják s Greenodnál egy vasuti szerencsétlenség alkalmával veszítette el mind a két lábát. Akkor talán mégis igaz.

— **Öszeresek és zsbárusok.** Az öszeres és zsbárus között voltaképp alig van különbség, a leglényegesebb differencia talán az, hogy a zsbárus szegény ember, az öszeres pedig nagyon szegény. Az egyiknek csak éppen a mindennapi betevő falatja van meg, a másiknak ez is bizonytalan. Mind a kettő ócska holmival kereskedik, de a zsbárusnak akad egy és más uj holmi is a boltjában; az öszeresnek ellenben csupa ócskaság a portékája, boltja pedig nincs, hanem árul a Teleki-téren épített nagy csarnokban, az öszeres-börzén. Ez az egész különbség voltaképp tehát a nyomorúságnak két különböző fokozata: a zsbárusok ezeknek a szegény apró embereknek az arisztokraciáját, az öszeresek pedig a proletariátust képviselik. Egy kis belső osztály-hare dul most a zsbárusok és az öszeresek között. A zsbárusok azt akarják, hogy az öszeres-börzét vasárnap csukják be. Az öszeresek viszont azt mondják, hogy mikor árulja be a szegény öszeres az ő egész hétére valóját, ha nem vasárnap, mikor az ő kuncsaftjának, a legeslegszegegyebb népek érkezése van bevásárolni a pár krajeáros holmiját? Az előljáróság, amely első fóruma volt a testvérháborúnak, a szegényebb öszeresek pártját fogva és nagyon szépen kifejti, hogy mellettük van az igazság is. A zsbárusok ezt a határozatot megfélebbzték és holnap fog dönteni föltte a közgyűlés. Reméljük, hogy a kisemberek legkisebbejének, a mindennapi sovány falatját kétségbeesve tartalmazó hétszáz proletárnak a közgyűlés sem rontja el az igazságát.

— **Zarándoklat egy törvény ellen.** Párisból jelentik, hogy az asszumpcionista nagy zarándoklatot szerveznek Lourdesben. A zarándoklaton sok ezer ember fog résztvenni, mindnyájan az egyesületi törvény meghiusulásáért akarnak könyörögni.

— **Házasság.** Farkas József városi mérnök Szabadkán házasságot kötött Gabos Nellyvel, az Operaház volt művésznevelőjével.

Hajóssy Dénes, Pestvármegye tisztviselője, ma vezette oltárhoz Henbach Valériát.

— **Tömeges kivándorlás.** Finnöböl táviratozza tudósítónk, hogy ott ma 160 horvátországi földműves és iparos szálott Amerikába induló hajóra. A kivándorlók közül kettőt a rendőrség letartóztatott, mert az illetőket a zagrabi rendőrség váltóhamisítás miatt körözött.

— **Elsikkasztott hét millió.** Lembergöböl táviratozzák, hogy a galiciai takarékpénztár bizottsága most küldte szét jelentését, melyből kitűnik, hogy a hirbedt Zima igazgató visszaélései a takarékpénztárnak 7 millió 689 ezer 87 korona kárt okoztak. A legujabb mérlegben veszteség fejében 7 millió koronát kellett leírni.

— **Méreg.** Szatmári Jakab ügyvédjelölt, aki tegnap eszméletlenül taált meg a rendőrőrárat s elöb a Dossesffy-utca 3. szám alatt levő lakására, onnan pedig a kereskedelmi kórházba vitt, még mindig öntudatlanul fekszik. Valószínűnek látszik, hogy mérget vett be.

— **Az Achilleon.** Ha hinni lehet egy német turistának, akkor nagyon szomorú sorsra jutott az Achilleon, Erzsébet királyné egykori csudás kastélya. El akarják adni és senki sem akad, aki azt aránylag olcsó áron megvegye. A turista a hónap elején járt ott és egyik hazai újságnak leírta küldött az Achilleon-tünderi szépségéről és a festői tájról, amely környezi. Egy fél millióért kínálja a kastélyt s a gondozója fűnek-lának kínálja.

— Ha meg akarja venni — mondotta a turistának is, akit körül kalauzolt — közvetitem a vételt.

A turista nem azok közül való, akik egy millió frankkal rendelkeznek s ezt nem is titkolta. Hanem megígérte, hogy Németországban majd felkarolja a kastély ügyét.

— Tegye meg kérem — kapott a szón a kalauzoló férfi — biztosítom, hogy aki ezt a kastélyt és parkot megveszi, nem bánja meg.

— **Börtön — és közoktatás.** Az államügyeknek ez a két reszortja veszedelmes közelségbe jutott a forrongó Oroszországban. Az új közoktatásügyi miniszter mellé kinevezték az új államtitkár, aki eddig a börtönügyeknek volt a vezetője. Az új közoktatásügyi miniszter, *Vannovszkij* tudvalevőleg hadügyminiszter volt s az ő kinevezése eléggé jelképezte a közoktatásbeli ügyek intézésének harcias programját. Es most a fegyverek emberének oldalára odaállították a börtönök főnökét. Ok fogják intézni a nevelés és az oktatás sorsát, egyben pedig, a multjukat csak nem tagadhatják meg, beleszólnak majd a diákok forradalmi ténykedéseibe is. A kettős cél eléggé megmagyarázza a kormányzás két reszortjának, a közoktatási és a börtönügyeknek, bizarr összetalálkozását.

— **Harc az alkohol ellen.** A budapesti alkohol-ellenes bizottság megnyerte a zürichi egyetem rendes tanárát és az ottani elmegyógyintézet hírneves igazgatóját dr. *Forel* Ágostont a bécsi alkohol-ellenes kongresszusnak egyik vezérférfiát egy előadásra. *Forel* tanár április 18-án, csütörtökön este 7 órakor a tudomány-egyetem központi épületének kupolás-termében (Egyetem-tér 1. sz.) szabad előadást tart: Az alkohol káros hatásáról az emberi testre és az alkohol-ellenes mozgalmról Európában. A bizottság a legutósbab kulturharcban való részvételre mindenkit felszólít, aki nemzetének javát akarja. Az előadás ingyenes.

— **Halálozás.** Mint *Bernből* telegráfjakk, *Hirsch* Adolf tanár, a neuburgi csillagvizsgáló intézet igazgatója, ma meghalt. Az elhunyt tudós állandó jegyzője volt a mértékeket és súlyokat megállapító nemzetközi bizottságnak és egészen a legutóbbi időkig titkára volt a földmérési nemzetközi egyesületnek.

— **Sikkasztó portás.** A Dunaparton lévő *Bristol* szállodába a minap pénzeslevél érkezett Párisból egy szállodabeli vendég számára, aki azonban ekkor még nem érkezett meg Budapestre. A levelet *Felner* Gyula portás vette át s midőn a levél tulajdonosa megérkezett, át is adta neki a küldeményt. Nemskorai a párisi ur lelkendezve rohant a szálloda igazgatójához és értesítette, hogy a levélben a jelzett 10.000 frank helyett csak 6000 frankot talált. *Itis* igazgató azonnal a portás keresésére indult, de ez nyomtalanul eltűnt. A rendőrség megállapította, hogy *Felner* Gyula rovvott multu egyén, s személyleírását azonnal megtelegrafálta minden nagyobb város rendőrségének.

— **A Duna áradása.** A földmívelésügyi minisztérium vízrajzi osztályához érkezett jelentések szerint a Duna, s mellékfolyói mindenütt erősen áradásnak indultak a legutóbbi erős esőzések következtében, a Felvidéken pedig a bekövetkezett hóolvadás, sőt havazás miatt is. A Duna mentén sehol veszedelem nincsen s a vízrajzi osztály semmiféle különös intézkedést nem tett, mert ez az áradás csak időleges, s hamarosan lemegy az árhullám. A fővárosnál tegnap óta 14 centiméterrel emelkedett a víz s mai magassága 452 centiméter.

— **A gyanúsítás áldozata.** *Debrecenből* írja tudósítónk, hogy *Szilágyi* Lajos közös hadseregbeli altiszt agyonlőtte magát. Mielőtt öngyilkossá lett, két napig nem vonult ki gyakorlótra. Ez idő alatt egyik társának elveszett a ládájából 3 koronája. A gyanu *Szilágyira* esett. Amikor kihallgatásra idézték, a gyanúsítás miatt annyira elkeseredett, hogy szolgálati fegyverével agyonlőtte magát.

— **Az ingyen kenyér.** *S. Rozsi* néven ma 1 K.-t kaptunk a Podmaniczky-utcai kenyér-osztó boltjára. Az adományt rendeltetési helyére juttatjuk.

— **A cseléd bosszúja.** Megdöbbenő esetről ad hírt *kassai* tudósítónk. *Gajdos* János jakubói erdőőr felmondott *Katrák* Mária szolgálójának, mert a leány nagyon csapodár volt. A cselédeleány bosszút forralt gazdája ellen, strychnint kevert gadjájá életébe, melyből az egész család gyanuanul evett. *Gajdos* tegnap ebéd után hirtelen rosszul lett. Felesége és tizenhét éves fia rémülten sietett a borzasztó kinokban vergődő emberhez, hogy baján valamiképp segítsenek, de mielőtt magához tért volna, hitvese és gyermeke karjaiban rövid idő alatt meghalt. Kis idő múlva az asszony is, a fiu is főfájásról, güresökről panaszkodott, majd mind a kettő elkéült arccal, taj-

tékszó szájjal, szörnyen kilódva a földön terült el, s a szomszédok rómélete közben meghalt. Mire az orvos megérkezett, három halottat talált. A hirtelen beállott halál nyilvánvalóvá tette, hogy gyilkos kezeknek lett áldozata a három szerencsétlen ember, s az orvos a közben megérkezett csendőrökkel megindította a vizsgálatot s mikor az ételeket megvizsgálta, kiderült, hogy a tésztába nagymennyiségű strychnin-méreg van keverve. *Katrák* Mária, a méregkeverő cselédeleányt az ügyészség fogházába szállították.

— **Egy leány kinszenvedése.** A párisi orvosok körében nagy feltűnést keltett egy majdnem hihetetlen pathologikus eset. Egy tizenhat éves leány öt év előtt igen sok varrótűt nyelt el s most annyi idő multán a testén mutatkoznak a tűk. Minduntalan ki-kiült egy-egy tűhegy a bőrén s az orvosok már eddig 120 varrótűt távolították el úgy, hogy kibúzták, amint a bőrön átűtött. A szegény leány azt mondja, hogy eddigelé sohasem voltak fájdalmai, most azonban iszonyuan szenved.

— **Öngyilkossági kísérlet a rendőrségnél.** Ma délután egyegyed hétkor az 572. számú rendőr *Mailinger* Berta magánzóno panaszára a főkapitányságra kísérte *Mailinger* Rezső 18 esztendő érelényezőt, a panaszosnő fivérét. Azzal gyanúsította a nővére a fiatal embert, hogy betört a lakására és ellopozt 4—500 korona értékű ékszert tőle. Amíg a rendőr bement az inspekcións tisztviselőhöz, hogy az előállításról jelentést tegyen, *Mailinger* Rezső revolvert vett elő s ott az előszobában melbe lötte magát. A mentőket hivatkozta, akik súlyos sebével a Rökus-kórházba vitték. Zsebében leveleket találtak, amelyekből az tünik ki, hogy már régebbi idő óta készül az öngyilkosságra.

— **A Dunába esett gabonásszekér.** Nagy esődület volt ma délelőtt az új országház előtt lévő rakodóparton. Egy gabonával megrakott uszályhajóból hordták ki a Concordia-gőzmalom fuvarosainak emberei gabonás-zsákokat s az ott várakozó szekerekre rakták. E közben az egyik kocsi megtelt s a lovak maguktól elindultak a meredek parton. Alig tettek azonban pár lépést, belezuhantak a Dunába. Nyomban értesítették az esetről az V. kerületi tüzoltóságot, ahonnan az őrség *Pollacek* Tivadar őrparancsnokkal a helyszínére ment letrákkal, kötelekkel. Nagy erőmegfeszítéssel ki is emelték a szekert, a lovakat is, de azok akkorra már kiadták párájukat s a gyepteszer legényei szállították el a külső soroksári-ut telepre. A vizsgálatot megindították. A kár 2000 koronára rug.

— **Tolvaj inas.** *Müller* Vilmos, a bankgyesület igazgatója ma panaszt emelt a rendőrségen, hogy *Tursits* József nevű, meráni illetőségű 23 esztendő inasa meglopta. Magánlakásán, a Teréz-körút 6-ik szám alatt feltörte az iróasztalt s onnan három darab briliáns mellgombot 2000 korona értékben, egy hat-soros 8000 korona értékű női nyakéket, egy 300 koronás régi arany órá, egy 1000 korona értékű föld-hitelintézetű záloglevelet és apróbb tárgyakat 200 korona értékben lopott el. Az inas alacsony termetű, feltűnően szép ember. A rendőrség keresi.

— **Rendőri hírek.** Egy upesti rendőrorjárat tegnap éjjel elfogta *Daucsa* Mihály veszedelmes csavargót, aki egy lopott kecskét ballagott a mezőn. A veszedelmes ember elfogatásakor erősen védekezett, de a rendőröknek sikerült ártalmatlanná tenni. — *Kés* András foglalkozás nélküli napszamos az éjszaka a Lipót-körút 28. számú ház előtt lugköldolatot ivott. A szerencsétlen embert a Rökusba vitték a mentők. — *O-Budán* a Molnár-féle tafelepnél egy meglelt férfi holttestét fogták ki a Dunából. A ruha foszlányából és a zubbonyzserű kabátot díszítő aranyfaszományokból itélve az illető pénzügyi tiszt lehetett. Személyazonosságának megállapítása végett a holttestet az orvostani intézet temetőjébe szállították. — Tegnap este *Paulovics* Ilona Pauler-utca 1. szám alatt lévő dohánytöszdésébe betörték s onnan egy esomó váltó-úrlapot, bőlyéget és államsorsjegyet elvittek. A rendőrség keresi a betörőket.

— **Gleichenberg-fürdő** Stájerországban nem, mint sokan hiszik, a sorvadásban szenvedők gyógyítóhelye, (ezeknek a hegyiszanatóriumok szolgálnak legjobban), hanem az minden nyálkabáráta hurutja ellen használ. A fürdőhely, amely 300 méternyire fekszik az *Adria* színe fölött, kiváló védett fekvése, kitűnő forrásai által. Akik a légzőszervek, orr-, torok-, grége-betegségeiben tüdőhurutban vagy hurutos tüdőgyulladásban szenvednek, itt találnak gyógyulást, Influenza után, gomorhurut és köszvény, vérszegénység és női bajok ellen javulva van. Ott vannak az acél- és pezsgős acélfürdők. A fürdőhely igazgatósága szivesen válaszol minden kérdésre s lakásra és kocsiakra való megrendeléseket elfogad.

(x) **Elsőrendű,** a fővárosban és az országban elismert műterem *Kossák* József cs. és kir. udv. fényképező, *Kossuth* Lajos-utca 12., szemben a Nemzeti Kaszinóval, látványos kirakat a kapubejáratnál.

(x) **Figyelmeztetjük** a gazdaközönséget és iparvállalat-tulajdonosokat, hogy gépolaj és hengerolajszükségletüket a hírneves orosz amerikai olajipar-részvénystársaságnál fedezzék. Az egyedüli elárúsítás *Reich* S. és társa cégnél Eötvös-utca 32., mely cég minta- és árjegyzékkel készséggel szolgál.

(x) **Kinek plinkos** a sárga cipője, az legyen *Efried*-féle szab. sárgacipő-folttisztító olajat. Legjobb szer sárga cipő tisztítására, mert egyszerű bedörzsölés után kiveszi a foltokat és puhítja a bőrt. Kapható minden drogéria-, festék- és bőr-kereskedésben.

(x) **Kérjünk mindenütt Emke-gyűjtőt!**

(x) **Köhögés, rekedtség ellen,** valamint a torok és légzési szervek működését zavarainál páradán szer *Egger mellpasztillái*, melyek a gyomrot nem rontják. Doboza 1 korona és 2 korona. (Próbadozob 50 fillér.) Főraktár: *Nádor-gyógyászat*, Budapest, VI., Váci-körút 17.

Egy revolver története.

— A *Budapesti Napló* tudósítójától. —

Budapest, április 16.

Pár nappal ezelőtt megrendítő szerencsétlenség történt az Erkel-utca 18-ik szám alatt lévő házban. *Szinegh* Sándor kereskedelmi ügynök lakott ott egyik földszinti lakásban fiatal feleségével, akit alig három hónappal ezelőtt vezetett oltárhoz. A fiatal házaspár a legnagyobb szeretettel volt egymás iránt s minden bajaik mellett is boldogok voltak, amíg közéjük nem férközött egy harmadik személy — a háziur képében. Ez az ember nemcsak hogy feldulta családi békéjüket, hanem még nagy szerencsétlenségnek is lett az okozója.

Szinegh Sándor, a fiatal férj a napokban egy délben egy vadonatúj revolvert vitt haza. Sohasem volt még fegyver a házában. Maga is félt tőle, de megfenyegették s hogy védekezni tudjon, azért vásárolta a revolvert. Amikor hazatért, letette a fegyvert az íróasztalára. Ebéd után meglátta ott a csillogó szerszámot a felesége, egy alig 16 esztendő fiatal asszonyka. Azt hitte, valami játék: sohasem volt még fegyver a kezében. Tetszett neki az új szerszám és csak egy tréfából ráfogta a férjére:

— Sándor vigyázz, mert meghalsz!

A következő pillanatban elődőült a fegyver s a golyó a fiatal férj arcába furódott. Bent azután iszonyatos pusztítást vitt véghez. Keresztülrta a nyelvet, kiütötte a szerencsétlen embernek három fogát s az állkapcsát szétronsolva bentmaradt nyakában.

A szerencsétlen fiatal asszony sóbálványára dermedve állt ott, amint meglátta vérző férjét és a második golyót a szívének akarta irányozni. A férjnek még volt annyi ereje, hogy odaugrott feleségéhez kicsavarta kezéből a revolvert s azután eszméletlenül összeesett.

Összefutott az egész ház a lövés zajára, elhívták a mentőket, akik bekötözték a szerencsétlenül járt *Szinegh* Sándor sebeit és bevitték *Dollinger* tanár klinikájára, ahol most is nagy beteg fekszik.

A fiatal asszonyka féltőlten maradt otthon s nincs egyéb vigasza, mint hogy bejár nagy beteg férjéhez a kórházba s ott szeretettel ápolja.

Ennek a revolver-golyónak, amely egy család boldogságát és békéjét tette tönkre, nagyon érdekes története van; méltó a megírásra.

Amikor *Szinegh* Sándor, a szerencsétlen áldozat ezelőtt három hónappal megnősült, az Erkel-utca 18-ik számú házba vitte be fiatal feleségét. Sok kiadása volt a házasságra s mindjárt az első negyedévben adós maradt a házbérrel. Hogy ezt a kis mulasztást helyre-pótolja, kétszeres erővel látott neki a munkának. Olyan volt a foglalkozása, hogy ugyszólván az egész napot távol töltötte kis otthonától, csupán ebédre és vacsorára ment haza.

A fiatal, tapasztalatlan asszonyka ezalatt otthon látta el a házi dolgokat, főzött, most ott egész napon át s boldog volt, ha a férjét egy-egy jó ebéddel vagy vacsorával megörvendeztethette.

A háziur gyakrabban benézett a kis lakásba. Eleinte csak a házbérért; később a házbért már nem is kérte, hanem annál jobban dicsérté a fiatal asszonykának szépségét, dolgos két kezét.

— Ilyen asszonyt kár így elhanyagolni! — mondogatta gyakran *Szinegh* nének.

A háziur látogatásai azonban egyre gyakoribbak lettek s egy szép napon — most husvét idején — az történt, hogy délelőtt ismét benyitott a kis lakásba. Az asszonyka észre sem vette, csak akkor, amikor megszólalt:

— Az ilyen fiatal asszonykának, akinek az ura egész nap nincs itthon, jól esik egy kis szórakozás! *Szinegh* nének megréttent ezekre a szavakra. A háziurnak azonban ez nem volt elég, szerelmi ajánlatokkal üldözte a fiatal asszonyt, sőt *tettelegességre is vetemedett vele szemben.* A megrémült asszonynak sikerült kimenekülni a háziur kezei közül s úgy — ahogy volt — otthoni ponygolóban szaladt férjéért egy közeli kávéháza.

Husvét után való kedden találkozott a vérig sértett férj először ez után az eset után a háziurnal, aki

az említett eset óta egyre bujdoskolt előle. A kapu alatt történt az eset. *Szinegh Sándor neki esett a háziurának s a botját összetörte rajta.*

Másnap — a lecke után — az elpáholó háziur a saját jószántából bement a csunyan megsértett családhoz s ott — több tanu jelenlétében — bocsánatot kért egy a férjétől, mint a fiatal asszonytól.

Már úgy volt, hogy elcsitul a botrány, amely az egész ház nyugalmát ieldulta, amikor hire terjedt, hogy a háziur kiadta a parancsot a házmasterének, hogy Szinegh Sándoron álljon bosszút, verje jól el. Ezt a házmaster nyíltan hirdette a lakók előtt.

Ekkor vette Szinegh Sándor a revolvert, hogy a saját védelmére használja a házmasterrel szemben.

Nem volna azonban teljes a krónika, ha meg nem emlékeznénk a háziur *gavalléros* eljárásáról, amelyet a kétségbeesett fiatal asszony iránt tanusított. Amikor ugyanis Szineghné elkísérte férjét Dollinger tanár klinikájára, a háziur bezáratta a lakását. Este-felé ment csak haza férje beteggyájtól a fiatal asszony. A házmaster fogadta:

— Azt üzenni a nagyságos ur, hogy míg a házbért meg nem fizeti, nem ereszti be a lakásba.

Híába volt minden kérés, rimánkodás, a házmaster nem engedett és Szineghné kénytelen volt hazamenni szüleihez s onnan jár be a klinikára nagybeteg férjéhez, akinek az állapota — mikor megtudta, hogy a háziur a felesége előtt lezáratta a lakást — még rosszabba fordult.

Az esetnek a budapesti királyi büntető törvényszék előtt lesz a folytatása.

SZÍNHÁZ, ZENE.

Goldmark a kakasülön.

A bécsi Burgszínház háta mögött van egy barátságos kávéház; nagyon szerettem volna ma délután három órakor ott lenni. Ilyenkor tudniillik már ott ül a középső márványasztal mellett *Goldmark*, a lángelméjű zeneszerző, előtte feketéje és egy halmaz ujság, körötte tisztelői: irók, művészek, zeneszerzők váltakozó csoportja, amelynek leghűségesebb tagja *Brüll*, a jeles komponista.

Ennek az asztaltársaságnak *Goldmark* mester ma délután alighanem a következő históriát mondhatta el:

— Képzeld el, mi történt. Tudják, hogy a német trónörökös tiszteletére rendezett díszelőadás az udvari operaházban az én dalmüvem: *Sába királynője* került színpadra és pedig egészen új, ragyogó díszletekkel, a melyekről nekem *Mahler* igazgató lelkesedéssel beszélt. Elfogott a kíváncsiság és a főudvarmesteri hivataltól jegyet kértem a díszelőadásra. Rögtön küldtek, mert udvarias és pontos emberek és a jegy a harmadik emelet ötödik sorába szült. Nem mehettem el, öreg ember vagyok, a kinek már nagyon is magas a harmadik emelet. Istenem, ha még lift volna! ... Kár, nem láthattam az új díszleteket. De nem baj, adják még *Sába királynőjét* ...

Szerettem volna látni a mosolyt, amely a galambösz mester szelíd ajka körül játszadozott, amikor ezt a rajta esett sértést elmesélte! Mert ah, csodálatos mosolya van az öreg urnak. Olyan, mint a tekintete. Nagyon messziről jő. Felülről valahonnan. Mert fölötté áll e világ hiúságainak és megtisztult indulatai lángelméje magasságában tanyáznak.

És ez a régi magasabb, mint a kakasülő, ahová őt a főudvarmesteri hivatal küldte.

Ugyanazon a napon, amelyről a főudvarmesteri hivatalnak *Goldmark*hoz intézett levelét keltezték, kelt Bécs városában egy másik — sokkalka fontosabb dokumentum is; fejedelmi dokumentum! Amaz meggyalázása a művészetnek, emez pedig a díszere. A gyalázás alacsony, udvaronc-koponyából burjánzott elő, — a hódolat pedig szabad, felséges, fejedelmi szívből származik.

Azon a napon, amikor *Goldmark*ot Bécsben a kakasülönre küldték, jelent meg a *prágai Szépművészeti múzeum* alapításának fejedelmi oklevele, amely mindörökké szóló himnusz a művészet eszményi nagyságának. És ugyanazon a napon nyitotta meg *Ferenc József* az

urakháza ajtaját egy másik jeles zeneszerző: *Dvorák* előtt.

Ha a király megtudná, hogy a lakájügyetlenség a kakasülönre küldi — *Goldmark*ot!

Neki nem fáj. Nekünk fáj. *Goldmark* a legnagyobb élő zeneszerző és magyar ember. A viszonyok kényszerűsége folytán hosszú évek óta Bécsben él, de féltékeny büszkeséggel ujtja meg magyar állampolgárságát.

Neki csak az fáj, hogy nem láthatta *Brioschi* új díszleteit.

Hanem azért a lakáj ki nem zárhatta az Operaházból a lángelmét. Óvé volt a legelőkelőbb szerep azon az estén, amikor fejedelmek, hercegek, mágánások, katonák ragyogtak a tündéries csarnokban.

Ő beszélt. Őt hallgatták. Irágán csak Ő volt ott.

G—ly.

Jászai Mari Elektrában. A *Nemzeti Színház*-nak holnap, szerdán, érdekes estéje lesz. Több, mint egy esztendői pihenetése után ismét az *Elektra* kerül színpadra, a címszerepben *Jászai Mari* asszonnyal.

Népszínház. A *Népszínház*ba ma este ismét bevonult *Pálmay* Ilka, aki dícsőségének ebben a csarnokban mindig ugyanarra a rajongó lelkesedésre talál, amelylyel a közönség mindig elhalmozta. A *Huszárcsiny* Borcsáját játszotta a szorongásig telt ház előtt, ami azt bizonyítja, hogy a diváml még *Barnum* sem képes versenyre kelni. Az illusztris vendéget, aki a héten még két ízben lesz vendége a *Népszínház*nak, zúgó tapsok kísérték az egész estén végig, amint ez másképpen el sem gondolható.

Nemzeti Színház. A *bor*, *Gárdonyi Géza* nagyszerű darabja, amelynek minden eddigi előadását zsúfoló háza nézte végig, csütörtökön e hónap 18-án kerül színpadra kilencedszer, vasárnap este pedig általános bérletszünetben tízedszer. *Rákosi Jenő* történeti darabja, az *Endre és Johanna*, melynek harmadik előadására tegnap, hétfőn minden jegy elkel, szombaton e hónap 20-ikán kerül színpadra negyedszer.

A Vígsház főpróbája. A *Vígsház*ban holnap, szerdán, délelőtt tartják meg *Alfréd Capus*: *Pénzt vagy élet!* (La bours ou la vie!) című vígjátékának nyilvános főpróbáját. A darab bemutatója iránt, már szerzőjére való tekintettel is aki a párisi *Figaro* legszellemesebb tollú dolgozóitarsa szokatlanul nagy az érdeklődés. Bemutatója csütörtökön lesz s *Csillag Teréz* asszonnyal az élén, a *Vígsház* legkiválóbb művészerőit foglalkoztatja.

A Magyar Színház reprize. A *Magyar Színház*ban az utolsó próbák folynak *Strauss* János híres operettjéből, a *Denevérből*, amelynek reprize e hónap 22-ikén lesz. Az operett két női szerepét *Szojyer* Ilona (Rosalinda) és *Ledofsky* Gizella (Adél) énekl. Eisenstein *Ráthonyi* játszsza.

Liszt Ferenc zeneművészokr. A *Liszt Ferenc zeneművészokr* választmánya *Szentirmay* Elemér elnöklésével tízet tartott, melyen a kör évi rendes közgyűlésének idejét május hó első felére tűzték ki. *Antal* titkár a fölvi ügyekről referált s több új tagot jelentett be; a pénztáros pedig a kör anyagi helyzetének ismertetésében a pénzügyi viszonyok kedvezőbb alakulását emelte ki, mit a választmány örvendtes tudomásul vett. Az e hó 12-re tervezett hangversenyt az idő előrehaladottsága miatt elhalasztották. Az ősi évad kezdetén érdekes hangversenysorozat indítanak meg, s a közreműködésre máris több előkelő művész s művész igéretet bírták. E hangversenyeken jelesebb hazai zeneszerzőktől fognak új műveket bemutatni s egyéb vonzó meglepetésekről is gondoskodnak a tagok szórakoztatására. Végül *Szentirmay* megköszönte a jelen voltak részvétét s egyben örömet fejezte ki a kör iránt fokozatosan megnyilvánuló meleg érdeklődés felett.

A berlini Deutsches Theater a Vígsházban. A *Vígsház*ban vendégszereplő *Deutsches Theater* a modern német drámairodalom termékeinek leghivatottabb színpada. Ezen a színpadon, amelyet a nagy német birodalomban a legelsőnek ismernek el, lett nagygyá *Hauptmann* Gerhardt, ez a *Haibe*, *Dreyer* és az idegenek közül *Ibsen* diadalainak a színhelye. A *Vígsház*ban színpadra kerülő darabok mindegyikét több százszor adták; nálunk ugyanazok a kiváló művészek fogják játszani, akik *Berlinben*. Az első előadás szombaton, április 20-ikán lesz. Színpadra kerül *Hauptmann Henschel Juvaros*-a, a címszerepben *Winterstein*nal, a női főszerepét pedig *Lehmann* Elsa, a világhírű művész játszsza. A *berlini* társulat, mint értesülünk, többek közt az *Elsülgyedt harang*, *Kramer Mihály*, az *Ifjuság*, a *Kisértetek* című darabokat fogja előadni.

Odillon New Yorkban. Az osztrák főváros operettművészeinek starja, *Odillon* asszony, néhány hét előtt Amerikába utazott vendégszereplni. Egy newyorki kábeltelegramm közli, hogy *Odillon*nak ma este nagy sikere volt a *Madame Sans Gêne*ben.

Francis operett-társulat a Magyar Színházban. *Mealy* kisasszony operett-társulata, holnap, szerdán kezdi meg a *Mam'zelle Nitouche* előadásával vendégszereplését a *Magyar Színház*ban. Az előadás, mint rendesen, fél nyolcok kezdődik. A következő előadások lesznek: csütörtökön és pénteken: *Madame Mealy*, szombaton: *L'auvergne du Tohu-Bohu*. Ezekre az előadásokra a még meglevő jegyek a *Magyar Színház* pénztárára válthatók előre.

A Nemzeti Zenede március 29-ére hirdetett harmadik hangversenyét, közbejött akadályok miatt április hó 19-ére halasztották, amikor is 1/28 órakor, a Vígadó nagytermében tartják meg, *Govbi* Alajos karnagy vezetés alatt, a következő műsorral:

1. Nyitány, nagy zenekarra — *Siklós* Albertől (kézirat, először), előadja a zenede zenekara, tanár *Govbi* Alajos. 2. Klarinétverseny — *Weber*, zenekisértelet előadja *Kocsis* János, tanár *Hiekisch* Henrik. 3. Versenymű — *Volkman*, zenekisértelet zongorán előadja *Harmos* Blanka, tanár *Aggházy* Károly. 4. Hegedűverseny — *Saint-Saëns*, zenekisértelet előadja *Renner* Árpád, tanár *Arányi* Frigyes. 5. Zongoraverseny A-dur — *Liszt*, zenekisértelet előadja *Móro* Jolán. 6. II-ik Symphonia C-dur nagy zenekarra — *Schumann*, Sostenuto assai, Allegro ma non troppo, Adagio espressivo, Allegro molto vivace, előadja a zenede zenekara, tanár *Govbi* Alajos.

Lumpácus Vagabundus a bécsi Burgszínházban. *Nestroy* ősrégi bohózatát, a *Lumpácus Vagabundus* az a tisztesség éri, hogy a műsora kényes bécsi Burgszínház deszkáira kerül. A darabot a napokban adják elő a német színészek egyesülete javára. **Novelli köszönete.** Az osztrák színészek egyesülete babékoszorúval tisztelte meg egyik bécsi színházban vendégszereplő *Novellit*. A nagy olasz művész levélben köszönte meg az osztrák színészek figyelmességét s ebben a levélben, többek közt, ezt írta: „Színésztársaim szeretete és becsülése a legnagyobb jutalom, amelyet művész magának kívánhat”.

Operaelőadás a Telefon Hírmondóban. A Telefon Hírmondó nagyfőnök keresztül ma este a M. Kir. Operaház előadása lesz hallható. Előadásra kerül az *Afrika nő*, *Meyerbeer* operája. Az előadás, amelyet a Hírmondó teljes egészében közvetít, a legbiztosabban hallható s így az előzetesnek bizonyára kellemes szórakozást szolgál. Az opera közvetítése után az est folyamán érkezt híreket olvastatja fel a beszélőújság s annak bevégezése után még 11 óráig *gyógyzene*-átvitel lesz hallható, melyet az Emke és az Elite kávéházból közvetít a Telefon Hírmondó.

Felekiné bucsuzása.

— Az utolsó föllépés. —

Budapest, április 16.

A színészt kétszer temetik. Először akkor amikor a színpadtól elbucszatják. S ez talán a fájdalommasabb temetés, mert a színész eleven idegekkel érzi, hogy a színpad számára meghalt.

És itt is gyönyörű babékoszorukat hoznak és a szónokok magasztaló beszédekben mondják el mindazt a jót, amit az emberekről csak a halál után szokás elmondani. Imitt-amott a könny is megere a szemekből, éppen mint a temetéseknel.

Ha van itt vizsgálatás, sőt fölemelő momentum, az csak abban lehet, hogy a színész nemcsak a halálos bucsuzás fájdalomát érzi, hanem a megdicsőülés gyönyörűségét is. Jelen van a saját apothecisánál. Ha lja, érti, élvezi egész multjának, egész megintott pályájának a méltatását, hangos szavakba foglalt dícséretét. Megtudja, hogy mennyit ért, milyen hatása volt, milyen emlékeket hágy maga után. Utolsó föllépésének virágos ravatala körül könnyes szemekkel, de örvendezve látja: mennyire szerették és becsülték. Dobogó szívvel hallgatja mindazt, ami szép, kedves és jól eső; mindazt, amit sok nagy író, költő és teremtmény művész, aki remek műveket alkotott a halhatatlanság számára és életében sohasem hallotta érdemeinek a valódi elismerését, csak a halál után, csak a koporsóban kap meg, ahol hidegen, süketen fekszik és nem törődik többé se gáncsal, se magasztalással.

Ha ebben a momentumban van vizsgálatás, akkor *Felekiné*-Munkácsy Flóra örvendő lélekkel bucsuzhatott ma este a színpadtól, mert félszázadnál hosszabb működésének rajta hagyott nyomait egész sereg virággal és babékoszorúval hintették tele, multjának kiváló érdemeit magasan kiemelték, pályatársai hódolattal és szeretettel vették körül, a nagy közönség dörgő tapsokkal kísérte a magánélet némaságába.

Consummatum est. El van végezve, hogy *Felekiné* többé nem lép föl a nemzeti színpadon. De az utolsó bucsuzás után azzal a tudattal nézhet vissza a Kálvária-szerű deszkákra, ahol a rózsák közt sokszor töviskoszorút hordott és szíve véreinek legnemesebb esőppjeit hullatta el, hogy életének munkája nem volt hiabavaló, hogy betöltötte hivatalát a magyar színészet kiválójai közt, akik már régen kidőltek mellőle és hogy halát és dícsőségét visz magával a színpadok közé. S az utolsó ünneplés emlékeiben megjön a feltámadás is. Naponkint föl fog támadni benne a mult minden fényével, minden szépségével együtt és lelkében nem marad más, mint

annak a szeretetnek a melege, a mivel a pályatársak és a közönség szája Istenhozzádot mondtak a felejtetetlenek.

Háromnegyed hat órakor kezdődött az ünnepélyes búcsuzás a nemzeti színpadon és tartott fél nyolcig, az előadás kezdetéig.

A szalagos, nagy babérkoszorúk garmadával fedték egymás mellett és a színpad elején ezüst babérkoszorúk egész kollekcója állott bársony- és selyemtakarókon a lebecsült vasfüggöny tövében.

Ezüst babérkoszorút küldtek: A *Nemzeti Színház tagjai*, a *Magyar Királyi Operaház tagjai*, a *Magyar Gazdasszonyok Országos Egyesülete* (kiváló tagjának, Felekynének), a *48-as honvédek bizottsága*, a *Lipótvárosi Kaszinó*, a *Kurucok társasága* és a *Leányfalusi tisztelők*. — *Némethy Károly* festőművész, aki *Chikagóból* érkezett, Felekine aroképt foglalta aranykoszoruba. A Nemzeti Színház ezüst babérlevelei közt aranyérem függött a búcsuzó estre és a művész érdemeire vonatkozó fölrással. A főváros összes színházi küldöttségileg képviselték magukat és minden küldöttség egy-egy babérkoszorút hozott magával. A színházakon kívül *Feld Zsigmond* is elhozta a maga kollegiális babérkoszoruját és *Ziegler Klára*, a nagy német tragika sem hiányzott a kegyeletes megemlézők közül, aki *Bóthy László* igazgatót kérte föl babérkoszorujának az átadására. A művész nő szülővárosa *Baja*, szintén *Bóthy László* útján juttatta el koszoruját *Felekine*hez. A koszorút kísérő üdvözlő levelet a város nevében *Hegedűs Aladár* polgármester írta alá.

Szigeti Imre állította föl félkörben a deputációkat és ő szólította föl megállapított sorrendben a küldöttségeket szónokait.

Háromnegyed hét órakor *Prielle Kornélia* és *Lendvayné* karján megjelent a búcsuzó művész *Desvarenes* asszony kosztümjében, fényes főhéher hajával, méltóságos matrona-termetével. A színpadon álló, diszbe öltözött közönség zajos éljenzéssel fogadta *Felekine*t, akihez *Bóthy László* igazgató intézte az első búcsuzóbeszédet. Csodálattal emelte ki, hogy *Felekine* a maga elhatározásából vonul vissza. Milyen ritkaság a színművészek világában, akik sohasem tudnak betelni a dicsőséggel! A Nemzeti Színház nem akadályozhatja meg a művésznőt önkényes visszavonulásában, de működésének emlékét aranybetűkkel jegyzi föl és állandóan őrizni fogja annáiseiben. A beszéd végén lábaihoz tette a Nemzeti Színház igazgatóságának óriás babérkoszoruját.

Gróf *Keglevich István* intendáns csatlakozott az igazgató kijelentéséhez és fölolvasta *Székely Kálmán* belügyminiszter levelét, aki az elismerés legszebb és legmelegebb szavaival üdvözlö a búcsuzó művésznőt és követendő példát állítja a fiatal színész-generáció elé. A jelen voltak élénk éljenzéssel honorálták ezt a nemes kegyeletől áthatott megemlékezést.

Erős hatást tett *Somló Sándor* szokatlanul meleg és nagy hévvel előadott beszéde, aki a Nemzeti Színház tagjai nevében búcsuztatta *Felekine*t és poétikus képbe foglalta a távozó művésznő multját.

Az *Opera* nevében *Váradi Sándor* mondott üdvözlő szavakat. Az *Országos Színészegyesület* nevében *Ditrői Mór* elnök szónokolt nemes lendülettel. A *Népszínház* nevében *Fodor Oszkár* titkár beszélt, aki többek közt azt emelte ki, hogy *Felekine* mindig a dicsőség nagy erdejéből szakította a babért, sohasem a mások homlokáról. A *Vigaszínész-kegyeletét Győző Lajos* tolmácsolta egyszerű és tartalmas szavakban. A *48-as honvédek* nevében *Balogh Sándor* beszélt, aki arra hívakozott, hogy *Felekine* a magyar nyelv hódító bájával éppen úgy harcolt a magyar nemzet javára, mint a honvédek a maguk fegyverével. Beszéltek még a *Gazdasszonyok országos egyesülete*, a *Lipótvárosi Kaszinó*, a *Kurucok asztaltársasága*, a *Leányfalusi tisztelők* nevében (dr. Hoór egyetemi tanár) és végül az *Országos színész-akadémia* nevében *Székely Gizella* kisasszony aki nagyon kedves és megható szavakban foglalta össze az akadémiai tanulók kegyeles érzeit.

Felekine csókokkal borította el a fiatal leány arcát s aztán hálás szívvel mondott köszönetet pályatársainak és a küldöttségeknek, akik annyira felmagasztalták a búcsuzás pillanataiban. „Ha el is megyek innen, — ugymond — szívem, lelkem itt marad és boldog leszek, ha tudni fogom, hogy önök elégedettek és hogy önöket e színházban igazságos, méltányos bánásmód veszi körül. Az én időmben ideálókért leküzdött a színész. A hazaszeretet és a haza nagysága, boldogsága volt a mi jelszavunk. Kívánom, hogy a mai generáció se feledkezék meg a mi ideálainkról és hiszem, hogy a magyar színészet állása mindig erősebb és biztosabb lesz ebben az országban. Örök hálával gondolok vissza önökre, akik búcsuzásom perceit megédésítették!”

A könnyekig meghatott művésznő mindenki felé kezét szoritott és a hölgyeket megcsókolta. *Stuart*

Mária utolsó felvonásához hasonlított ez a búcsuzó jelenet.

De az idő elhaladt. Az óramutató 10 perccel túljárt a fénylocon és a rendező kénytelen volt kiadni a hivatalos parancsot, hogy a függőnyt húzzák föl.

Nagyot kondult a jelzőharang. A vasfüggöny lassan fölemelkedett és a telt nézőtér zsongása behallatszott a bársony-függönyön át.

Egy perc múlva ez a függöny is szétlebegett és a *Serge Panine* előadása megkezdődött.

Felekine az első felvonás harmadik jelenetében lépett színpadra és ekkor a közönség ünneplése következett. A fogadtatás taps-zajában *Felekine* méltóságos tartással állott, majd többször mélyen meghajtotta magát és szemében könnyek csillogtak. Meghatottságot alig tudta tékezni, amikor beszélni kezdett, de a kitünő színésznek bizottságával csakhamar uralkodott önmagán, a színpadon és a közönségen. Az erős jellemű és szeretetben mégis gyöngéd polgárrasszonyt olyan szépen és igazán játszotta, mintha még egyszer és utóljára bizonyoságot akart volna tenni tehetségének, ambíciójának kiválóságáról.

Az első felvonás után nagy virágos kerté változott a színpad. Kihozták az összes virágokat és koszorukat. És e hamar hervadó trüfoemok közt búcsuzott el a Nemzeti Színház közönségétől az a művész, aki ma sem ismeri a hervadást; s akinek az emléke üdén, frissen fog tovább virulni mindnyájunk kegyeletében.

Az összes szereplők ünneplő kedvvel játszottak a *Serge Panine* mai reprízén: *Beregi, Császár, Alszeghy Irma, Legyesy Mari, Szacsavay, Gabányi, Dező, Hetényi* stb. Az új szereposztás érdekes volt, de a közönség figyelmét ezuttal a régi szereplő kötötte le, aki utóljára játszott s akit egész este tappsal és kihívással ünnepltek.

A. E.

MŰVÉSZET.

□ **A legfurcsább zsüridöntés.** Megszoktuk már, hogy egyetlenegy művészeti pályázatunk sem folyik le simán: egy kis botrány, vagy egy kis sérelem mindig ráveti árnyékát az ideális művészi mérkőzésre. Ez mélyen sajnálatos s talán nem is fog előbb megszűnni, míg valami pályázati pragmatika nem lép életbe az állami vagy közpénzen berendezendő műalkotások pályázati szabályaira nézve. A legfrissebb eset a pécsi Zsolnay-szobor pályázatán történt meg. Nagyon érdekes az egész pályázat története és jellemzi a magyarországi művészeti pályázatokat általában. Pécsen szobrot akartak emelni a nagy Zsolnaynak, a pécsi világhírű fazekasmesternek, aki jelentékeny alakja a mi műtörténetünknek. Szép, hazafis, sőt költői gondolat, amely az egész országban lelkesedést keltett.

A szobor költségét gyűjtés útján szerezték be. Eleinte az volt a szoborbizottság szándéka, hogy egy fiatal, pécsi illetőségű fővárosi szobrász, Zsolnay személyes ösmerésével: *Horvaival* készíteti el a szobrot. A művész el is készítette a szobormintát, amelyet az illusztrált lapok révén ösmer a közönség. Mikor ennek híre kelt, a szoborbizottság — mint a pécsi lapok megírták — levelet kapott egy fővárosi szobrásztól, aki ajánkozott, hogy a Zsolnay-szobrot *ingyen készít el*, csak térítsék meg neki az önköltséget. (A potyaszobrászat ugylátszik divatba jut.) A bizottság a dilemmában arra határozta magát, hogy pályázatot hirdet a Zsolnay-szoborra. A pályázati feltételeket több lapban publikálták. E feltételek egyik fontos pontja az volt, hogy a zsüri-zés munkájában *szakértő művészek* is résztvesznek. Ez utóbbi pontban bízakodva sok magyar szobrász résztvett a pályázaton. Midőn azonban a döntés napja elérkezett, a *szakértő szobrászművészek egyike sem jelent meg* s így a pályázat sorsa felett egy *laikusokból álló zsüri döntött*, szakértők megkérdése és hozzászólása nélkül. A zsüri döntése tehát *merőn más körülmények közt folyt le, mint az a pályázati feltételekben ígérte volt*. Képzeltető, mint álmedikát a magyar szobrászok, amidőn e maga nemében páratlan zsüridöntés tudomásukra jutott. A *Magyar Képzőművészek Egyesülete*, amely az ily ügyekben egyetlen illetékes országos fórum, összehívta a szobrászati szakosztályt s elhatározta, hogy e sérelmes döntés ügyében átiratot intéz a szoborbizottság elnökéhez, hogy a pályázati feltételek szellemének megfelelő határozatot hozzon. A szobrászok erősen el vannak tőkéve, hogy a famózus zsüri határozatát minden rendelkezésükre álló eszközzel megdöntsék, ha a sérelem illetékes helyen jogorvoslat nem talál.

Szomorú dolog, hogy ilyesmi megeshetik Magyarországon, még szomorubb, hogy éppen a nagy Zsolnay szobrához fűződik ez a sérelem. A csonka zsüri akkor járt volna el helyesen, ha elhalasztja a döntést oly időre, amidőn a szakértő

zsüritagok is megjelennek. Így is felette óhajtható, hogy maga a pécsi zsüri, amely a döntést hozta, ezt a határozatát visszavonja és új zsüri-zést tart. A legegység igazságérzet követeli ezt. A pályázó művészek ugyanis jelentékeny áldozattal és kockázattal vetik részt a pályázaton, bízva abban, hogy a zsüri a pályázati feltételekben meghatározott körülmények közt dönt. Most pedig arra kell ébredniük, hogy más bírák ítélkeztek munkáik felett, mint akiket nekik ígértek. Pécs intelligens közönsége, amely a Zsolnay-szoborra szánt pénzt előteremtette, megkövetelheti, hogy ez a pályázat rendes lefolyásu, szabályszerű legyen s hozzáértő emberek asszisztenciája mellett döljön el.

□ **A Kammermayer-síremlék.** A fővárosi képzőművészeti bizottsága *Matúsa* Alajos alpolgármester és *Berezevichy Albert* vezetésével a délelőtti megjelent *Donáth Gyula* szobrász Lendvay-utcai műtermében, hogy átvegye a Kammermayer-síremléket. Az emlékmű piramis alakú oszloppon hordja a főváros első polgármesterének mellszobrát, az oszlop alján pedig klasszikus női alak ül a főváros krónikáját jelképezve, aki koszorút tart a kezében. Ez az alak általános tetszést keltett a bizottságban, mely jellegzetesnek és hasonlatosnak találta Kammermayer képmását is. A bizottság ezek után átvette a síremléket Donáthtól. A bizottság aztán megtekintette a Múcsarnok tavaszi kiállítását, melyből több ifjabb magyar művész munkáit fogja megvásárolni.

□ **A Nemzeti Szalon reformja.** Tegnap délelben számos művész gyűlt egybe gróf *Andrássy Gyulánál*, a *Nemzeti Szalon* elnökénél, hogy megbeszéljék azokat a szükséges reformokat, amelyek a *Nemzeti Szalon*t a magyar művészetre nézve hasznossá tehetik. A művészek közül jelen voltak: *Baditz, Bihari, Bruck, Csók, Hegedűs, Kátona, Knopp, Kerntstock, Kaciány, Kann, Kézdi-Kovács, Mednyánszky, Márk, Mihalik, Magyar-Mannheimer, Olgyay, Rippl-Rónai, Teles, Tull, Szenes, Szlányi, Vaszary, Vajda és Zemlényi*, a *Szalon* részéről *Ernst* Lajos és *Rózsa Miklós*, aki fölolvasta *Hock Jánosnak írásbeli kijelentését*, hogy a *Szalon* művészeti vezetésétől két évig visszavonul s ezen idő alatt a *Szalon* ügyének hírlapi megvitásától is tartózkodni fog. A jelenlevő művészek ezek után kijelentették, hogy a *Szalon* művészeti törekvéseiben most már támogatni fogják, sőt a távollevő művészek közül többen levélileg csatlakoztak ezen akcióhoz, így pl. *Fényes Adolf, Grünwald, Ferency, Thorma* és az összes nagybányaiak.

Gróf *Andrássy Gyula* örömmel vette tudomásul a művészek ezen békés törekvését és kérte őket, hogy a harc helyett a békés munkálkodás legyen a jelszavuk, ez közös hasznunkra válik. Még többféle reformot beszéltek meg, melyek a *Szalon* szombati közgyűlésén lépnek életbe; szoba került az új művészeti alelnökség kérdése is, melyre *Csók István* jelölt.

□ **A Műbarátok Köre estéje.** A *Műbarátok Köre* ma fölolvastó estét rendezte a Royal-fogadó kistermében. *Rákosi Jenő* és *Sulyó Ylda* fölolvastatás előkei közönség kísérte érdeklődő figyelemmel. A hallgatóság között voltak: gróf *Bathhány Lajosné*, gróf *Andrássy Tivadarné*, báró *Dani* Ernőné, *Fáy-Kuun grófné*, *Semseyné Dessewffy Róza grófné*, gróf *Bánffy Györgyné*, gróf *Csáky Albiné*, *Rákosi Jenőné*, *Wlassics Gyula* közoktatásügyi miniszter, gróf *Andrássy Tivadar*, gróf *Csáky Albin*, *Rákosi Jenő*, *Radics Jenő*, *Pejacsevich Katinka* és *Jolán grófnő*, *Huszár Ilona báróné* és mások. *Rákosi Jenő* egy kis esztétikai munkáját olvasta föl *A szépről*. A szépnak a művészetben való szerepéről s az életnek a művészetre való hatásáról beszélt.

A szokásnak — ugymond — nagy szerepe van abban, hogy mit tartunk szépnak. A legellentesebb dolgok lehetnek szépek. A zűk, a teszhez simuló divat éppen úgy, mint a mesterségesen íöl új, kriminnal kifésített divat. Erre nézve példának hozza föl a mielő *Vénust*. Annyira hozzá vagyunk szokva, hogy a görög istennő csonka szobrából az abszolut szépnak lássuk, hogy ha valamely esoda a szobrot kiegészítve helyreállítaná, tetemes időbe kerülne, míg a kiegészített szobrot oly szépnak látónk, amilyennek most a csonka szobrot látjuk. Szép tehát, ami tetszik s amit a szemünk megszokott szépnak látni. Az egyéne nézve a szépnak oly skálája létezik, amelynek kilentetizedrésze a szépnak nemesebb fogalmából teljesen ki van zárva. Mert a szokáson kívül a műveltség foka is nagyban hozzájárul, hogy mi tetszik és mi nem tetszik. Sőt vannak dolgok, amelyeknél az egyéni ízlés teljesen alá van rendelve a közízlésnek, nemcsak a primitív műveltségű népeknél. A parasztek egészben egyformán öltözködnek. A felsőbb műveltségű ember is alkalmazkodik a divathoz, de kiválogatja belőle azt, ami egyéniileg ő neki konválnál. Itt már a szépnak öntől felfogásával találkoznunk. Mentül inkább haladunk, annál tisztább ítélettel válogatjuk meg azt, amit szépnak találunk. Így el kell érni egy ponthoz, hol a fejlettebb ízlés bizonyos dolgokban megállapodik, amelyek mindenki nézve, akinek művelt ízlése van, egyformán szépek. A feltétlenül szép mindig a leggyorsabb. A legkomplicáltabb festményt, ha elemezzük, azt látjuk, hogy a legegyszerűbb geometriai figu-

rakból van összeállítva. Ez adja meg a festménynek a nyugalmat és harmóniát, amelyet mindenki élvez. Aki ehhez a szabályhoz nem alkalmazkodik, az lehet divatos festő, de a divatja nagyon rövid időre van szabva.

Három erő kormányozza az életet, — így tejezte be Rákosi Jenő érdekes előadását — a fizikai, erkölcsi és az értelmi; három erő kormányozza a művészetet is s e három a szép, a jó és igazság ereje. Aki ettől idegen, az habár a legnagyobb tehetség legyen is, zavaros, mint az élet maga. Hasonló a Luciferhez, aki szintén halhatatlan, de csak a tagadás által. Arnyék, amelynek célja csak az, hogy az anyagok fényét, dicsőségét, báját emelje.

Lelkes taps és éljenzés hangzott fel az előadás befejeztével. Ezután *Sulyo Ylda* olvasta fel a *Nők szerepéről az iparművészetben* című tanulmányát. A nők művészeti hajlamát hangzattotta és a művészeti szakiskolák megteremtését sürgette. A tetszéssel fogadott előadással az est véget ért.

□ **Az Iparművészeti Múzeum kiállítása.** *Wlaszics* Gyula kultuszminiszter meghagyásából az Iparművészeti Múzeum a tavalyi párisi nemzetközi kiállításon több modern iparművészeti tárgyat vásárolt. A vásárolt tárgyakból az igazgatóság most kiállítást rendez, amely már teljesen elrendezve várja megnyitását, de a miniszter nem tüzte meg ki a megnyitás határnapját. A megnyitás után a közönség is ingyen megtekintheti a kiállítást, amely hétfő és péntek kivételével délelőtt 9–1 óráig, délután 3–6-ig lesz nyitva. A kiállításhoz már a katalógus is elkészült, amelyhez *Radisics Jenő*, a múzeum igazgatója irt ismertető előszót.

□ **A tavaszi nemzetközi kiállítás** iránt városzerzte nagy az érdeklődés. A vásárlások is szépen indulnak, amennyiben az első három nap alatt 6 külföldi és 15 magyar mű kelt el, összesen 20.170 korona értékben. A kiállításon az első zeneestély csütörtökön, április hó 18-ikán lesz. A zenét a *Mária Terézia* nevet viselő 32. számú cs. és kir. gyalogezred zene-kara szolgáltatja. Zeneestélyeken a kedvezményes jegyek nem érvényesek.

FŐVÁROS.

(*) **A főváros kölesőne.** Ma délután ülést tartott a kölesöntügyi bizottság *Halmos János* polgármester elnöklése mellett. Ez alkalommal megállapították, hogy a tuljegyzett összegeket milyen arányban redukálják. A határozat az, hogy 10.000 koronáig semmit sem vonnak le a jegyzett összegekből, azontul pedig 10–50 százaléki terjed a levonás. Megállapította a bizottság, hogy az aláírásnál 1721 lél jelentkezett.

(*) **Az országgyűlési képviselő-választók névjegye.** Ma délután folytatta és befejezte a központi választmány a fővárosi képviselő-választók névjegyzékére vonatkozó munkáját. A központi választmány kimondotta, hogy a kizajított névjegyzék május hónap 5-ikétől 25-ikéig lesz kitéve a kerületi előjáróságoknál. Ebből az időből, 5-ikétől 15-ikéig a fővárosi választók lehet megtenni, 16-ikatól 25-ikéig pedig az előzeteseket a fővárosi választók ellen.

(*) **Adókövetés.** Az I. közigazgatási kerület adókövető bizottsága holnap szerdán délelőtt a Budaórs, Átlós-utakról, a Fehérvári-ut 7. sz., a II. ker. bizottság a 3176–3529. hrsz., az V. ker. A) bizottság 776–791. hrsz., az V. ker. B) bizottság az 1424–1457–60/2–3. hrsz., a VI. ker. A) bizottság a 3845–3868–73. hrsz., a VI. ker. B) bizottság a 3179–3203/a. hrsz., a VII. ker. A) bizottság az 5046–5126. hrsz., a VII. ker. B) bizottság a 4231–4251 hrsz.-ig, a IX. ker. bizottság a 8967–9035 hrsz., alatt lakó külön meghívottak III. osztályu keresetadó-javaslatait veszi tárgyalás alá.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ **Didó.** (*Verses lírai regény. Zempléni Irta Árpád.*) Szeszélyes könyv mindenképpen. Egy költő tréfiája, de költői tréfiája. Regény lírai versekben, történet hangulatokban. Nehéz ezt még elképzelni is, mert a történetet a közönséges gyakorlat szerint nem éreztetni kell, hanem elmondani. A regény germere telepedik, akármiféle formában is adjuk elő s hangulatból éppen úgy nem lehet megépíteni, mint ahogy egy torony fölépítéséhez nem elég az ornamentika. Kell hozzá sok egymásra rakott kockák s szilárd vasváz, ami összetartja. Ebben a regényben nincs gerinc s voltaképpen történet sincs. Azonban történetet csinálni könnyű, minden mesterember ért hozzá. Az írás nehéz, a hangulatkeltés egyszerű, nem zsonglórűz, hanem poétához illő eszközökkel. Ha ezzel a várakozással olvassuk ezt a könyvet, gyönyörűségünk telik benne. Nem szorul többé védőbeszédre a regény. Nem gyönyörű részletek, hanem gyönyörű egészek vannak benne s ez a poéta olyan csendes munkás manapság, amikor a jó barátok tenyerén nagy hirre röpítenek sok versfaragó, hogy meglep a könyvének némely olyan strófája, ami egyszerűen mesteri. Nem a fölfedező válleregetésével mondom ezt, hanem egyszerűen csak azért, mert mind e mai napig nem olyannak ismertem

Zempléni Árpádot, akitől kitelik az ilyen magas és mély poétai munka. Azaz, hogy nem ismertem, elbujt s míg olyan sokan zengenek nálunk verset, olyanok, akik nem értenek hozzá, hogy végképpen elmegy a publikumnak a kedve a versolvasástól, meglepetésszámba megy az, hogy egyelőre többen vannak az igazaiak. A könyvnek két korona az ára. (Th.)

○ **A Magyar Nyelvőr** áprilisi füzeté közli a Nyelvőr kérdéseire újabban beérkezett válaszokat és egyúttal a következő újabb kérdéseket intézi nyelvünk barátaihoz:

Az év milyen napjaihoz fűződnek bizonyos mondókák? p. *Mátyás ront, ha talál, ha nem talál, csinál* (február 24.); *bornak szent Márton a birája* (november 11.).

Járja-e még s milyen jelentésben a *mál* szó, akár magában, akár összetételben, p. *hegymál, padmál, rókamál*?

Milyen jelentésben élnek a *padló, padmaly, padlás, padozat, pad* szavak?

Hogyan nevezik a ház tetőszékének egyes gerendáit? (*szellemen, duc, ágas* stb.)

Milyen gyümölcsövek vannak vidékenként? (*morkolyaszilva, bálnatalma, dinkaszőlő* stb.)

Hogyan szólítják egymást a rokonok, ismerősök, falubeliek idegenek? (*apám, apámuram, ángyomasszony, bátyámuram, urambátyám, nászuram, földi* stb.; *te, maga, kend, kigyelmed* stb.)

Hogyan nevezik az *üres kalászt*? Hol élnek még és milyen jelentésben a *nyék* és *pagony* szavak? Egyéb erdőelnevezések (*berék, liget, eresztvény, avas* stb.)?

Milyen idegen szavakat használ a nép?

Milyen elnevezései vannak a népeknek a fehérneműre?

EGYESÜLETEK.

(A Művelt Nők Otthona) jótékony egyesület, melynek élén grófi *Pejacsevich Tódorné*, özv. bibithi *Horváth Pálné* és *Nedeczky Tibor* védnökök, *Földváry Mihály* országgyűlési képviselő, dr. *Hugonnai Vilma* grófnő elnökök és özv. báró *Vay Alajosné* alelnökök állanak. 50.000 darab egykoronás sorsjegyet bocsátott ki, mely sorsjáték jövedelméből az egyesület egyedül álló urihölgyeknek teljes ellátást nyújtó otthonát óhajtja megszilárdítani. A 356 nyeregeménytárgy *Bach-ruch A.* cs. és kir. udvari ékszerész gyárában kizárólag e sorsjáték céljaira készültek és valóságos remekei a hazai ötvösségnek. A főbb nyeregemények: brilláns garnitúra (értéke 4200 korona), 128 darabból álló 12 személyre s 16 ezüst evőeszköz (értéke 1040 korona), 53 darabból álló 6 személyre szóló ezüst evőeszköz (értéke 440 korona) stb. még 353 darab szebbnél-szebb nyeregeménytárgy: ezüst gyertyatartók, kenyér- és gyümölcskosarak, arany karperecek, gyűrűk stb. stb. A busz október hó 15-ikén lesz. Az egyesület vezetősége, hogy minél több jövedelmet biztosíthasson, ez otthonnak, mely rendeltetésével igen fontos szolgálatot van hivatva tenni a társadalomnak, nem a nyeregeményeket sorsítja meg, hanem költség megtakarításból önmaga kezeli s árusítja sorsjegyeit. Azért ez uton is felhívjuk a közönség, különösen hölgyeink érdeklődését az egyesület sorsjátékára s ajánljuk az egyesület támogatását nemcsak célja elérésében. A sorsjegyet X. ker. Orszy-ut 37. szám alatt a Művelt Nők Otthona igazgatóságánál kaphatók. Kivánatra legkevesebb két darab sorsjegyet postaiorderrel küld az igazgatóság.

(Az országos gyermekvédő egyesület) vasárnap tartotta évi rendes közgyűlését a vármegyeház disztermben. *Katona Béla* koronagyűlés-helyettes elnököt, aki tartalmas beszéddel nyitotta meg az ülést, zárolva az egyesületre váró nagy feladatot és a tagokat buzgó munkásságra lelkésítette. A nagy figyelemmel hallgatott beszéd után a közgyűlés tudomásul vette az igazgatóság évi jelentését, mely az egyesület múlt évi eredményeit működéseit ismerteti. Az egyesület 7 évi fennállása óta 237 gyermeket nevelt föl, az elmúlt évben pedig 59 gyermeket gondozott. Az egyesület vagyona 60.424 K. A pénz-tári jelentést tudomásul vette a közgyűlés és köszönetet szavazott *Baronyi Arthur* pénztárosnak. Azután újból megválasztották aielnököknek *Neuschloss Marcel*, számvizsgálóknak *Kunz Ferencet*, *Gelléri Mórt*, *Zuprovsky Károlyt* és *Kövesdy Bélát*. A választás után *Neuschloss Marcel* terjesztette elő az *éptendő új menedékházra* vonatkozó igazgatósági javaslatokat. Az egyesület ennek a menedékháznak a fölépítésével 200 veszendőnek indult gyermek számára teremt menedékhelyet. A nagy cél érdekében megindított gyűjtés kedvező eredményt megengedi, hogy az egyesület a jövőbe vetett bizalommal hozzáfogjon a feladat teljesítéséhez. A főváros az Angol-utca és Egressy-ut sarkán kétezer négyszögöl telket adományozott a menedékház céljaira, *Alpár Ignác* építész pedig elkészítette a tervet. A menedékház két nagy főépületből és két kisebb gazdasági és iskolai épületből fog állani, de ez évben csak az egyik, 1000 gyermeket magába fogadó főépületet emeli fel az egyesület. *Neuschloss Marcel* ezek után azt indítványozza, hogy a közgyűlés adja meg a felhatalmazást az igazgatóságnak arra, hogy az egyelőre pénzait az építkezési költségekre fordítsa, az építés iránt intézkedjék, építő bizottságot küldjön ki és 80.000 koronáig terjedhető kölcsönt vegyen fel. A közgyűlés egyhangulag megadta mindezekre a felhatalmazást és köszönetet szavazott *Neuschloss Marcel*nek fázadozásáért. Az építkezést májusban kezdik és jövő év május elején nyitják meg az új menedékházat. Miután a közgyűlés még 140 választmányi tagot választott, *Györi Ilona* tartott felolvasást a gyermekek megmentésének áldásos munkájáról.

VIDÉK.

— **(Festvármegye)** törvényhatósági bizottsága ma elintézte a közgyűlés napirendjére kitűzött ügyeket.

— **(Tiszújítás Eperjesen.)** *Eperjesről* írták: Eperjes képviselőtestületének tulyonmó része április 14-ikén értekezletet tartott, melyen a májusi tisztújítás felől tanácskoztak. A polgármesteri állásra nagy lelkesedéssel *Mandics Edét*, az eddigi polgármestert jelölték, akit az értekezletre meg is hívtak. *Mandics* nagy tetszéssel mondotta el programját, amely a város érdekeinek előmozdítását tűzi ki. *Mandicsot* *Schmidt*, Gyula országgyűlési képviselő és *Ghillyán József* kir. tanácsos is ajánlották.

SPORT.

*. **Treple event pályázat.** A Nemzeti Hazafidij, Kanca-dij és Király-dij eltalálójának háromszáz koronás pályázatot ír ki a *Sportélet*, melynek legutolsó treple event pályázatát is elnyerték. Az új pályázat április 27-ikén jár le s erre szolgáló blankettákon lehet benne résztvenni.

*. **Bécsi översenyek.** Szép időben, nagy közönség jelenlétében folyt le ma a bécsi tavaszi meeting második napja. A nap főversenyét, a *Háromnévesek nagy handicapját* a nagy favorit *Ignatieff* nyerte meg *Mari Diamond* és a nagy outsider *Cordial* ellen. A negyedik futamban, a *Kisbérőcsese*-versenyben csak három ló indult, de egy rendkívüli eset nagy izgalmat keltett a fogadók körében, egy olyan eset, mely csaknem ritkítja párját a turf-on. A verseny nyertesét, *Mautner Croupierjét* diszqualifikálták, mert lovasa *Southe*, utközben sulyából veszteti. A verseny részletes eredménye, mint táviratunk jelenti, a következő:

I. **Mineral-verseny** Díj 3000 korona, távolság 1800 méter. Báró *Harkányi L. Allotria* (Wilton) első, báró *Üchritz Zs. Kegye* (Taral) második, *Szemere M. Szelőtlőja* (Imre) harmadik. Azután *Bombardier*. Birói ítélet: fél hosszal nyerve, két hosszal harmadik. Totalizátor 10: 24. Helyre I. 50: 69, II. 50: 146.

II. **Handicap.** Díj 2000 korona, távolság 1000 méter. *Dreher A. Dogma* (Jones) első, *Szemere M. Ne engedje* (Dogget) második, gróf *Trautmannsdorff Panoja* (Barker) harmadik. Azután *Felleg II.*, *Hardy*. Birói ítélet: könnyen fél hosszal nyerve, három hosszal harmadik. Totalizátor 10: 43. Helyre I. 50: 160, II. 50: 125.

III. **Háromnévesek nagy handicapja.** Díj 10000 korona. Távolság 1600 méter. Báró *Üchritz Zs. Ignatieffje* (Taral) első, *Mautner V. Mary Diamondja* (Southe) második, *mr. Siltou Cordialja* (Gilechrist) harmadik. Azután *Oppositio*, *Sellő*, *Rigridie*, *Aranyeső*, *Neleus*, *Brom*, *Vox populi*, *Rikkants*, *Biztos*, *Parole*, *Querida*, *Igric*, *Kinsiste*, *Cleofás*, *Repülj*, *Csalóka*. Ítélet: Küzdelem után nyakhosszal nyerve, 1/2 hosszal harmadik. Totalizátor: 10: 52. Helyrefogadások: I. 50: 138. II. 50: 254. III. 50: 596.

IV. **Kisbérőcsese verseny.** Díj 4000 korona. Távolság 1300 méter. *Herceg Taxis V. Son* *sourireja* (Adams) első, gróf *Festetic T. Simonia* (Poole) második, *Mautner V. Croupierje* (Southe) harmadik. Ítélet: Igen könnyen hat hosszal nyerve. *Croupier* érkezett be elsőnek, de zsokeja utközben vesztett teréből és ezért disqualifikálták. Totalizátor: 10: 22.

V. **Eladóverseny.** Díj 2000 korona. Távolság 1200 méter. *Schosberger L. Fragileje* (Huxtable) első, *Ferdinánd B. Ladrója* (Morgan) második, *Szemere M. Bézaja* (Imre) harmadik, azután: *Kicsoda*, *Fair-Trick*, *Vabene*, *Antonius*. Ítélet: Erős küzdelem után rövid fejhosszal nyerve, nyakhosszal harmadik. Totalizátor: 10: 101. Helyrefogadások: I. 50: 135. II. 50: 68. III. 50: 115.

VI. **Barát gátverseny.** Díj 3000 korona. Távolság 2800 méter. *Egyedy L. Maltserje* (Park) első, *herceg Taxis E. Almavivaja* (Williamson) második, *Mautner V. Fentöldije* (Wheeler) harmadik, azután *Driver*. Ítélet: Könnyen 5 hosszal nyerve, 2 1/2 hosszal harmadik. Totalizátor: 10: 77. Helyrefogadások: I. 50: 305, II. 50: 92.

VII. **Eladók akadályversenye.** Díj 1800 korona. Távolság 3200 méter. *Geist G. May beje* (Machan) első, *Dreher A. Arodja* (Wheeler) második, *Mautner V. Cakompakja* (Buckenham) harmadik, azután *Megaera*. Ítélet: Küzdelem után 1 hosszal nyerve, 5 hosszal harmadik. Totalizátor: 10: 25. Helyrefogadások: I. 50: 78 II. 50: 69.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **Halálos bírközés.** Az esküdtek előtt ma *Német János* napszámos állott. Nem a bűnös ösztön, hanem a felesleges izomerő juttatta a vádlottak padjára. Tavaly december havában ünnepelte születésnapját egy váci-körtűi pálinkamérésben. Erős tusát vívott az alkohollal. Nem bírtak egymással. Az alkohol, kivált a pálinkamérésben, erős, de *Német János* se valami vékony dongája legény. Előbb-utóbb holt verseny lett volna a küzdelemből, tudniillik *Német* holtverszég lett volna. Mielőtt azonban ez a stádium bekövetkezett volna, *Magyarevits János* napszámos

KÜLÖNFELEK.

Történet.

Mig én betegem, némán, mozdulatlan
Számológatom a kínos perceket,
Valaki engem tán e pillanatban
Kesergő szóval emleget.

Bár érttem bús az egyik lányak útja,
Oh, érzem, köny borítja el szemét,
A másik lány már híremet se tudja —
Pedig szívemet tépte szét...

Herzog János.

+ **Kétszáz orvos, százötven pap.** Ennyi ajánlkozott arra, hogy az angol trónörökös-párt elkísérje ausztráliai útjára. A trónörökös és a felesége elolvasták az összes ajánlkozásokat. Amikor már a kétszázadik orvos felé tartottak, aki ingyen volt hajlandó a fenségeket kísérni, a trónörökös felsóhajtott:

— Mit gondolhatnak ezek az emberek, hány orvos szükséges arra, hogy egy herceget a másvilágra szállítsanak?

— Ö György! — mondta nevetve a trónörökösnek — ne fogadjuk meg inkább a százötven papot, hogy legalább a lelkiünk legyen ép?

A trónörökösnek különben elhatározta, hogy minden újszülött ausztráliai angol honpolgárnak, aki az nap látja meg a napvilágot, amikor ő látat az új világ-teresz, keresztelő-ajándéknak egy ezüstevőszéköt ad mahagoni szekrényében. A trónörökös pedig minden újszülöttnak egy *sovereign*-et. Erről szójátékot is csináltak már az angolok. Amikor arról volt szó, mit adjon a trónörökös az újszülötteknek, királyi utjával tárgyaltak ezt az ügyet. A trónörökös egy *sovereign*-et kívánt adni, mire nevetve mondta a király:

— Miután te magad is egy *felsősovereign* (szuverén) vagy, természetes, hogy egy *felsősovereign*-et (szuverént) adsz.

— Csakhogy én egy szuverén képviselőtében járok ott s így nem adhatok egy felet.

Igy jutnak majd az ausztráliai angol polgárok egy egész aranyhoz.

+ **D'Annunzio és a szocialisták.** Amióta a *Tüz* neves szerzője — inkább számításból, mint meggyőződésből — a szocialisták táborába szegődött, irodalmi tevékenységét gyanús szemmel nézi az olasz rendőrség. Néhány nap előtt azt hirdették, hogy a florenci munkáskamara javára, amelytől a város a kért támogatást megtagadta, D'Annunzio az *odavale Teatro Salvimben* leguább költői művének, a *Canzone di Garibaldinak* egy részét fogja felolvasni. Az előadást azonban el kellett halasztani, mert a rendőrség „a nyilvános rend érdekében” nehézségeket támasztott.

REGÉNY.

Cine mintye.

— REGÉNY. —

Irta: DÓZSA ENDRE.

Magasra vetett ágy, háznál szőtt ágyneműekkel, körül a falon színes cseréptányérok felagatva, a sarokban élénk-kék szegélyzetű, fehér cserépekből összerakott szabad kályha, előtte a gerendázatra felakasztva a díszes selyemmel kivarrt fehér-bárnybőr-bunda, az elején vörös selyemkivarrással a név: Georg Göttfert, és az évszám 1750. Különbö munkások, kivarrott női munkák elárulták, hogy a festett fabutorzatot a tulajdonosnő és bizalmas barátai gyakran használják.

Rodvitz grófnő szerint ez a szoba szegényfoltja volt az egész épületnek, Zelma szerint azonban az elhagyott szülőioldnak, Erdélynek egy ide szakított üde oáza volt.

A felsőbb társaságban élők ismert pontosságával egymást érték a fényes fogatok már a kora esti órákban a Göttfersen-ház előtt. A sok előkelő ur és urnő mint a raj töltötte be a termeket. A felszolgáló személyzet, a mint a lépcsőházban sorfalat állott; a sok buja déli növény közt az arany paszomántokkal megrakott élőszobrok már a nagy tömegre megtették a várt hatást. A termeknek pazar berendezése, a levegőben a fény és az illatár csak fokozták azt. És mindennek felett, ami dísz és ami fény, a legfényesebb és legdíszesebb volt maga a ház urnője, Rodvitz grófnő. Brüsszeli csipkék közt a váltól át az egész termeten, elveszve a hosszú uszályban, virágfűzér csillogott végig drága kövekből. A színjátékos selyem-

és a prefektus is a költemény előzetes bemutatásának eredményétől tette függővé az engedély megadását. Oly nagy volt azonban a felháborodás, hogy mégis megengedték a felolvasást. A publikum nagy lelkesedéssel fogadta D'Annunzio legújabb művét. A színház előkelő közönséggel telt meg, amely a költőt viharos ovációkkal üdvözölte. Remek vezető beszédben először méltatta Toszkánának a Garibaldi-korszakban való dicsőséges szereplését és annak a szükségét bizonyította, hogy a munkáskamarák, amelyek törvényes és békés úton a munkásosztály fejlesztését akarják, mindenütt buzgó támogatásban részesüljenek. A felolvasást több ízben megakasztotta a kitörő lelkesedés zaja. A befejezés után pedig a tetszésnyilvánításoknak nem akart vége szakadni. A karzatról röpiratokat dobalt a terembe. A kis füzetben D'Annunzio az Florenc második kerületében való jelölését ajánlja sok író, művész és tanító. Legközelebb Rómában és Milánóban tart felolvasást.

+ **Dohányzó nők.** Brüsszelben most sokat vitatkoznak azon, hogy szabad-e nőknek a vasuton olyan kupében dohányozniok, amelyen ez a felírás van:

Női szakasz.

A vitatkozásra az az eset adott alkalmat, hogy egy hölgy közelébe a női szakaszba ült és szivarra gyújtott. Aztán é övett egy újságot és nyugodtan olvasni kezdett. Nem törődött semmit avval hogy utatársnői nem nagyon állják a füstöt. Végre is az egyik nő megszólalt:

— Asszonyom! Ön téved; ez nem a dohányzó nők szakasza!

— Ez női szakasz, tehát férfi nem jöhet be. De sehol sem láttam olyan figyelmeztetést, amely egy nőnek a női szakaszban való dohányzást tiltaná!

Ezt a szót váltást élénk vita követte, amelynek a végén a dohányzó hölgy nyugodtan folytatta a szivarozását.

Az esetnek gyorsan híre kelt és az újságok dohányzó nők és nem dohányzó nők pártjára szakadtak. Remélhetőleg nem sokára ilyen új felírású táblákat a vasuton:

Dohányzó nők szakasza.

+ **A felhők villamosságának a kihasználása.** Ezelőtt hét évvel a párisi tudományos akadémiához tervet nyújtottak be amely a felhők villamosságának a praktikus felhasználásával foglalkozik. Most ezt a tervet — amint az Építészeti Szemle írja — ki akarják vinni. A cél kettős: védekezni akarnak a jégeső és a villámcsapás ellen, másrészt pedig ipari és közlekedési célokra akkumulátorokba akarják összegyűjteni a levezetett villamosságot. A terv szerint nagy

akkumulátor-telepeket helyeznének el és azokat körülbelül négyszáz méter hosszú lánocok kötnék össze, amelynek egyik vége kétszáz méternyi távolságban megerősített léghajók levező sodronyaival érintkeznek. A léghajókat négyezer méter magasságba engedik fel és így a lánoc összekötésébe van a felhőkkel és a villamosságukat levezeti az akkumulátorokba. A telepeket az elképzelhető legelőkétebben szigetelnek el és levezőtől látják el úgy, hogy semmiféle szerencsétlenség sem történhetik.

+ **Cselédek gyűlése.** Nagypénteken a londoni Hyde-parkban nagy meetinget tartottak, amelyen a londoni cselédek nagyszámu panasza kerültek tárgyalás alá. Csak egy hemzsegett a park a kocsisoktól, groomoktól, lakájoktól, szakácsnéktől, cselédleányoktól, akik elegáns, de divatját mult ruhákba sétálgattak fel és alá. A szónokok számos kérdés penditettek meg, amelyek közül a legjogosultabb a cselédzobák szűk voltának a kérdése volt. Általános panasz az volt, hogy a cselédzobák nagyobbrár pincelakások, amelyeket nem lehet kellően szellőztetni a cselédközvetítő-intézetekre nézve azt kívánták, hogy ezeket általános felügyelet alá helyezték. Elhatározták hogy a londoni cseléd-zövetkezet tőkéjéből egy tudakozódó intézetet fognak alapítani. ahol a cselédek megtudhatnak, hogy hol van üresedésben hely. Ezt a tudakozódó-intézetet úgy rendezik be, hogy benne a cselédek alapos tájékozódást szerezhetnek a cselédkereső uraságok társadalmi állásáról, pénzügyi viszonyairól, a háztartás módjáról, a soirék mennyiségéről, a cselédek iránt való magaviseléséről, privátéletéről, házi csetepatékról, továbbá mindenről, ami a cselédnek érdekes, pikáns, szép, jó és kényelmes.

+ **Miről lehet fölismerni az igazi gyémántot?** Egy francia lap arról oktatja ki az olvasóit, hogy miről lehet fölismerni a gyémánt valódiságát és hogy miféle tünetek különböztetik meg az igazt a hamisítványtól. Szépen elmagyarázza az udvarias francia, hogy maga a foglalás már el szokta árulni a csalást, minthogy az igazi gyémántot a keret rendszeren úgy öleli át, hogy a kő szabadon marad, míg a hamisítvány eltakart oldalát mindig odalapul az érchez. Ez által a hamis kő a sárga ércről némi csillogó fényt nyer, amire a valódi gyémántnak, mely önmagában bírja fényező erejét — szüksége nincs. Elmondja azután a praktikus tanácsadó azt is hogy az igazi gyémánt keménységén megtörik az acélrészoly is, sőt még az alumínium is esorbát kap tőle. Végül azonban azt a tanácsot adja érdekeit hölgyközönségének, hogy vásárlás után úgy lehet meggyőződni a mindenféle imitációnak kített gyémánt valódiságáról a legbiztosabban, ha az ember — zálogházba viszi a gyémánt-ékszert. Itt azután a szakértők egész bizonyossággal oldják meg a kérdést.

kelme és a különböző ék-kövek különböző színbe törődött fénye egymással összefolyt. A hófehér nyak és hófehér mell, a kivágot ruhából szintén visszazugogni látszott a briliáns nyakék pazar fényét. És az are... az arisztokratikus vonásokkal, melyeknek megszokott merevségét most teljesen átragyogta a kielégített remélt büszkeség öntudata.

Göttfersen Zelma bárónő, a házi kisasszony, egyszerű volt, mint a mezei liliom. Fehér... fehér... fehér. Még arca is csak perere pirult ki, mikor Radniskyné férje karján belépetni látta.

Radniskyné megadta a köteles bódolatot a ház urnőjének, de szinte várni látszott, hogy Zelmához juthasson.

— Mindent elrendeztem — sugta. A nagy államminiszter csakugyan eljön az estélyre, de atyám — a mint tudod — öhajándónak látta, hogy a Bécsben nevelt hölgyek lehetőleg mind meghívót kapjanak. Rodvitz grófnőnek, a mint hallom, kissé vegyesnek látszott a társaság, de bátyád és az államminiszter... igen az államminiszter meggyőzték, hogy a császár embereinek kell a népszerűsége is adni; így ott lesz az egész Orsolyaszűzek zárdaja.

— A vidékről is?

— Igen a városból és a vidékről...

— Ah, a sok, kedves leánypajtás! Milyen boldogok leszünk!...

— Egy liga a társaságban, a Kornelia nővér saját külön szabadkőművesei. Bizonyosan mindannyian emlékszünk még rá.

— Mintha most is látnám, beesett melle miként hullámzott, mikor nekünk celiájában beszélt a magyar forradalomról; miként gyultak ki szemei a nagysarlói, isaszegi csaták, Budavár ostroma elbeszélésénél; hogy magasztosult fel, mikor Kossuth imáját a kápolnai esatúnd nekünk újra meg újra elszavalta. Hogy tudott lekiesíteni és hogy tudott titkolózni. Rajongtunk érte mindnyájan, szívtuk magunkba a szabadságszeretet kigunyolt és mérgesnek mondott illatát, körülöttünk

fórró lett a klastrom rideg levegője, belopódzott a láz szívünkbe, lelkünkbe kitörülhetlenül.

— Nekem most is ott ég. Azért kérettelek ide mindnyájatokat, hogy e ragyogó termekben önmagukat és a világot ámitó diplomaták mellé álljak egy pillanatra, milyen lesz a mérközés a mesterkélt fenntartott hatalomnak a természet őserével. A bitókon, a tömlőcökben, a vasbillancsen, hogy nőnek a martirok, a szabadsághősök óriásokká... A souper alatt beszél meg lányokkal, hogy toilette-rendezés ürügye alatt szabadlajanak fel mindnyájan szobámba. A többi ott megbeszéljük.

A két barátné elvált. Örvendetes munkájuk akadt a nagy tömegben, a mint egyre gyűltek, felkutatni a régi barátnékat. Három év a serdült leányok korában nagy idő. Erre az időre esik legnagyobb részének az élettárs megválasztása. Göttfersen Zelma körül már öt fiatal asszonyka várta a pillanatot, mikor Werner Josefín is viszakerül és egymásnak mindnyájan bemutatthatják magukat, mint asszonyokat és urakat. Tizenketten voltak együtt. A bemutatkozás megtörtént. Göttfersen Zelmát és még egy gráci katonatiszt lányát kivéve, a többi mind asszony és pedig boldog asszony, különböző sorsban egy pár katonatisztne, egy pár magasabb. Egy pár kisebb hivatalnokné, néhány kereskedőné. De boldog valamennyi a találkozás örömetől és a kellemes tapasztalásból, hogy a megváltozott életviszonyok dacára, egymásközi szeretetük nem változott. Egy kis óázis volt e hölgyek köre a tikkasztóan fényes társaságban. Nem esoda, hogy bármelyik is, ha a tánc vagy társalgás sodró áradata más irányba vitte, ide minduntalan visszatért. Így voltak a dologgal a férfiak is. Mintha valami láthatatlan kéz koszorút font volna körülöttük és e koszorun belül bizalmasabb lett volna minden érintkezés. Az asszonyok úgy érezték, hogy egyikök szívére nézve sem lehetett idegen, ki valamelyikök szívét megnyerni tudta.

(Folytatása következik.)

Szerkesztői üzenetek.

— Késiratokat nem adunk vissza. —

P. F. A közönség bizony olyan szuverén, amelyet egy-egy jól alkalmazott protekcio irányíthat jobbra is, balra is. Aa a fő persze, hogy sulya legyen annak az embernek, aki a közhangulatot irányítani akarja. A színházi publikum sem kivétel ebben a dologban, erről meg fogja önt győzni a következő józsi történet. Rossini és Meyerbeer a legjobb viszonyban voltak egymással egész addig, míg az utóbbi — híres nem lett. Jó barátságuk idejében történt, hogy Meyerbeer nagyon aggodott a Crociato című operájának sorsa fölött. A főpróbán Rossini biztatni akarta barátját és így szólt hozzá:

- Holdap diadala számíthat.
- Az ellenkezőtől félek. Kész volnék fogadni.
- Tehát fogadjunk 100 Louis d'orba.
- Áll. Darabom meg fog bujni.
- Diadalt fog aratni és én zsebre teszem a 100 aranyat.

Elváltak egymástól. Az előadás estjén Rossini az erkély egy zártzékére váltott jegyet, honnan az egész közönség jól láthatta az ünnepeit maestrót. Azonkívül teljes gáába öltözködött. Sohase látták még Rossini ily ünnepi díszben. Alig hangzott el az első szám, a maestro tüntetőleg tapsra emelte kezét és várakozás kifejező arccal nézett föl, le, jobbra, balra, hogy példáját kövessék. Dörgő taps követte a jeladást. És e jelenet az előadás végig folyton ismétlődött. Meyerbeer teljes sikert aratott és másnap köszönő sorok kíséretében küldte el a száz aranyat.

R. L. Dunaföldvár. Sok hiábavaló járás-kelés, fáradozás és költségek elmaradna, ha mindenki olyan tisztán itélne az érdekek összehangolása esetén, mint ön. Ki kell lépni a nyílvánosságra az ön helyes és józan kritikájával. Kaszinóban, társas-körben sok alkalom kínálkozik erre.

Fiumei előzetes. Nem kell oda semmi más, mint a születési bizonyítvány és szülőinek beleegyezési nyilatkozata. Ezeket egy kérvény kapcsán be kell adni az illetékes árvaszékhez s az a legkövetlenebb rokonok meghallgatása után végérvényesen határoz.

F. S. Igazán érthetetlen zaklatása a feleknek, de ha a pénzügyvizsgálatos megköveteli, tegyék meg, különben még több zaklatásnak tessék ki magukat. Egy kérvényen csak egy fél kérelmezheti az átírást, ha több fél kérelmez, ugyanannyi egy-egy koronás bélyeg ragasztandó rá.

H. J. Kassa; Dr. H. S. A legjobb válasz az ilyen tapintatlanságra, hogy nem veszi az ember tudomásul a létezésüket. Ha publicitást adunk a dolgoknak, higye el, ők örvendek. Mert nekik ez is reklám. Szíves üdvözlöt a figyelmességre.

K. J. Nickyfalva. Szíves üdvözlöttel viszonzunk figyelmességét. Nem használhattuk azonban, mert az egyesekről külön-külön nem emlékezünk meg.

P. R. A kérvényhez, mely hivatalos felsőbbesre utján terjesztendő fel a belügyminisztériumhoz, csak a születési és illetőségi bizonyítványt kell mellékelni.

P. S. A kerületbeli anyakönyv-hivatalban be kell jelentenie. Születési, illetőségi és erkölcsi bizonyítványra van szüksége.

Doktor. A reklámát levélről nem tudunk. A biztosítás annyi időre szól, ameddig az előfizetés, tehát egy hónapra is.

A. B. Dunaszerdahely. A Neue Freie Presse szerkesztésére megírja, ha válaszos levelezőlapon megkérdezi. A dolgozatai ott jelentek meg.

R. G. Budapest. Levelét kiadtuk a kérdés fölvetőjéhez (Lila) címezve. A kérdézet üzenetét Hajdu Miklós írta.

K. B. Kaposvár. Múltotassék türelemmel bevárni, míg a többivel együtt sorra kerül.

S. M. A vasuti pénztárosnak igaza volt. Három percel a vonat indulása előtt már nem kötele jegyet kiadni.

T. A. Budapest. Megüzentük már, hogy száz koronával kielégítheti.

Előzetes lánnya. Irjon Sas Ede urnak, a Nagy-Várad szerkesztőjének. O megküldi.

J. M. A tisztviselőket az üzletvezetés, másokét a kereskedelmiügyi miniszter engedélyezi.

Kejsza puszta. Lappert Antal újságródjája (Váci-körút) megküldi valamennyit.

H. Tiszaujváros. A rendőrség bejelentő hivatalához forduljon, ott esetleg tudják.

G. V. Pusztas-Táb. A magyar koronajáradék és a regale kötvény.

J. M. Az említett részvényt sehol sem lehet értékesíteni.

H. B. (Egy szemtanu.) Köszönjük, felhasználtuk. **Egy előzetes.** A biblisis asszonyban fordul elő.

R. S. Betűkkel így írjuk: nyolcász.

V. S. Jászberény. Délelőti és délutáni is rendel. **Báró.** A méltóságos cím illeti meg.

P. S. Már visszaérkezett Budapestre.

S. V. Kassa. Felhasználtuk.

K. P. Nem festik. A héját néha szinesítik.

G. T. Azt a cikket Zöldi Márton írta.

E. E. Pécs. Nem tudjuk.

D. I. Keresztény.

D. I. 1901. Ilyen költeményre nem emlékszünk.

N. J. Azok a sorsjegyek teljesen értéktelenek.

G. Gy. Igen, van hozzá joguk.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

A fővárosi kereskedők egyesülete vasárnap délután 3 órakor tartotta évi rendes közgyűlését. *Stigmund* Gusztáv elnöklete mellett. A betérjesztett évi jelentés kapcsán *Brachfeld* Sándor szóba hozta az új polgári perrendtartási tervezet 34. §-ának sérelmes intézkedését, amely szerint bejegyzett kereskedő könyvkivonati vagy számlaköveteléseit ezáltal majd nem perelheti azon bíróság előtt, amelynek területén könyveit vezeti, amennyiben nem igazolja, hogy alperes is bejegyzett kereskedő. *Dr. Kraemer* József útkár bejelentette, hogy e tárgyban fölterjesztést intéz az egyesület, annak a reményének adva kifejezést, hogy a megindult mozgalomnak meglesz a kívánt sikere. A közgyűlés *Zerkovits* Emil indítványára elhatározta, hogy állást foglal egyrészt a nyári hónapokon keresztül a teljes vasárnapi munkaszünet, másrészt az üzleteknek esteli nyolc órakor való zárása mellett. A szárazmérés és a jövő évi költségvetés megállapítása után megvitették a választásokat. A kilépett igazgatósági tagokat és pedig *Brachfeld* Sándort, *Kanitz* Ferencet és *Szenácssy* Gyulát újra megválasztották. Gazda lett: *Wald* Gyula. Helyettese: *Buday* Gyula. Pénztárnok: *Hollós* Dezső. Ellenőr: *Frisch* Ignác. Könyvtárnok: *Ernyei* Lajos.

Székiy iparfejlesztés. *Székiy-Udvarhelyről* jelentik: Az udvarhelyi iparfejlesztő bizottság e hó 14-ikén *Hollay* Arthur főispán elnöklete alatt ülést tartott, melyen az érdeklődők nagy számmal vettek részt. Az ülésen megjelent a város országgyűlési képviselője, *László* Mihály is, hogy a *timár-gyártásulati szövetség* létrehozásában részt vegyen. *Hegedűs* Sándor kereskedelmiügyi miniszter *Sztodola* József líptó-szentmikiési bányáros és miniszteri vándortanított küldte ki, a központi hitelszövetkezet pedig *Jeszenszky* Dezső ellenőrt. Hosszas tanácskozás után a timárok kimondták, hogy megalkadjon az „Első székiyudvarhelyi bányásztársaság” néven. Rövid idő alatt a jelenlévő timárpárosok 53.000 koronát írtak alá s ezzel a sokat vajudott ügy a megvalósulás stádiumába jutott. Az ülésből a bizottság üdvözlő táviratot küldött *Hegedűs* Sándor kereskedelmiügyi miniszternek, mint aki annyit íradozik azon, hogy az életmentarással küzdő székiyeket közt ipart teremtsen. Amint *Dr. Horváth*, a központi hitelszövetkezetet küldötte, megalkathatja az udvarhelyi szövetkezetet és a kormány, valamint a központi hitelszövetkezetet a kellő eszközöket és anyagi segítyt megadja, azonnal hozzátögnak a gyár építéséhez és a timárpár lendületnek indul, aminek üdvös hatását az egész város és megye is érezni fogja.

A Magyar Jelzálog Hitelbank 3%-os nyeresémenykötvényeinek tervszerű huzsonhatodik sorsolása (nyeremény- díj- és törlesztési huzás) 25-ikén délután 4 órakor lesz a bank helyiségeiben.

Fizetéseképtelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetéseképtelenségeket jelenti: *Seidler* Zsigmond kereskedő *Brünn*, *Kohn* Adolf kereskedő *B-Gyula*, *Mund* Anna kereskedő *Przemysl*, *Raika* József szatócs *Kopitz*, *Landt* Ferenc kereskedő *Startsch*.

As Anker élet- és járadékbiztosító-társaságnál (Magyarországi vezérképviselőség: Budapest, VI., Deák-tér „Anker-udvar”) 1901. márciusban benyújtottak 976 ajánlatot 4.798.948 korona biztosított összegre. A kiállítottak 884 kötvényt 4.270.589 korona összegre. A befolyt díjak összege 1.017.313 korona, a kifizetett károké 166.834 korona. A jan.-márc. havi időszak alatt benyújtottak 2017 ajánlatot 14.635.427 koronára és kiállítottak 2666 kötvényt 13.189.766 koronára. Díjakért befolyt 4.817.576 korona. Károkért kifizeték 571.472 koronát. — A haláleseti biztosításoknál az a osztalékterv szerint a nyeresémosztalék az elmúlt évben az évi díj 25%-át tette. A vegyes- és takarékpénztári biztosításnál, a B osztalékterv szerint az összes befizetett díjak 3%-át fizették ki nyeresémosztalék gyanánt. A társaság vagyona 1899. december 31-ikén 134 millió korona. Biztosítási állomány 500 millió korona. Eddigi kifizetések összege 221 millió korona.

Déligyümölcs-aukcio. A Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság tegnap tartott aukcióján 11.000 láda narancsot és citromot adott el a következő árak mellett: *Narancs*: 160-as 5.50 koronától 7. — koronáig. 200-as 6. — koronától 8. — koronáig. 300-as 8.50 koronától 10. — koronáig. 360-as 7.50 koronától 9.50 koronáig. *Vérpiros narancs*: 8.50 koronától 14. — koronáig. *Citrom*: 300-as 5. — koronától 6. — koronáig. 360-as 5. — koronától 6.50 koronáig. *Mandarin*: 80-as — koronától — koronáig. 100-as — koronától — koronáig. A legközelebbi aukció 1901. április 25-ikén, csütörtökön lesz, mely alkalommal 10.000 láda narancs és citrom kerül eladásra.

Vetőmagvak. (*Mauthner* Ödön tudósítása.) A husvéti ünnep a vetőmagforgalomban rendszeren forduló pontot képez, amennyiben az addig erős üzletmenet nyugodtabb mederbe szokott tereltni, ez idén azonban forgalom-csökkenés nem igen észlelhető eddig és mondhatni minden egyes vetőmagban aránylagosan igen élénk az üzletmenet. *Vörös heremag* az elmúlt héten is nagy mennyiségben vásároltatt a fogyasztó gazdaközönség részéről, lucernamag iránt is hasonló erős érdeklődés mutatkozott. A legkeresettebb cikkek közé sorozható jelenleg *baltacim*, *bükköny*, *tavaszi borsó* és *len-magvak*. Ennek oka abban rejlik, hogy néhány megyében a tartós kedvező őszi folytán a mezei egerek a heréfüdökbe betéskelték magukat és ezen földeken védő hótakaró hiányában a berevetés kitogyott, minek következtében pivetés vált szükségessé. *Muharmag* iránt az érdeklődés kissé megcsappant. *Takarmányrépamag*, különösen impregnált

minőségű áru, melyből még minden faj készletben van, igen erősen keresett, *fűmagvak* pázsit és legelők számára is nagyobb mennyiségekben forgalmaztattak.

Jegyzések 50 kilónként Budapestén értve: *Vörös löhere* elsőrendű öregszerű 62—66 korona, *vörös löhere* középminőségű 50—54 korona, *vörös löhere* gyengébb minőségű 48—50 korona, *lucerna magyar elsőrendű* 42—44 korona, *lucerna magyar középminőségű* 42—46 korona, *lucerna francia* 65—70 korona, *lucerna olasz* 50—52 korona, *muharmag* 9—9½ korona, *baltacim* 13—14 korona, *bükköny* minőség szerint 7—8 korona.

Liszt. (*A Budapesti Napló* tudósítójától.) A husvétünnep hatása alatt e héten a lisztüzlet lefo-lyása nyugodt volt, amennyiben csak az átvételek, valamint az újabb vásárlások csak igen mérsékelt módon történtek. Kereskedőinknek a gabonapiac szilárdasága dacára nincs bizalmuk mostani árainkhoz és miután készleteikkel — a csekély fogyasztás következtében — meglehetősen el vannak látva, óvakodnak nagyobb mennyiségű átvételre magukat lekötöni.

A külföldi üzlet szünetel és csak a régebbi kö-tések lebonyolítására szorítkozik.

Takarmanycikkek szilárdak és jó keresletnek örvendenek.

Átlagos budapesti jegyzések e hét végén:

Szám:	0	1	2	3	4	5	6
Ar. kor.	25.—	24.—	22.80	22.20	21.90	21.10	19.90
		7	7½	8			
		17.60	15.20	10.90			
	Finom korna:			Goromba korna:			
Ar. korona	9.10					9.10	
	Dara:		A	B	C		
			25.60	24.60			

Átlagos árak 100 kilogrammonként, Budapestre szállítva zsákostól értendők.

Vásárosarnok. (*Vámos* és *Bruszt* hatóságai közvetítői üzleti jelentése.) Csendes forgalom mellett eladtunk jó minőségű bárány párját 10—14 korona gyengébb minőségűt 6—10 koronával, minőség szerint. *Vidéki* borju kilóért hosszan levonás nélkül 72—85 fillért érünk el. *Marhahús* változatlan árak mellett volt forgalomban. *Vadfielék* közül csak ózbak érkezik; kilogrammjára egészben 1.60—1.80 koronát jegyez. Beküldést ajánljuk. *Tojásban* mérsékelt hozatok mellett csendes az üzletmenet. *Prima* tojás mai jegyzése 56.50—58.— korona eredeti ládánként. *Vágott* libában a gyenge fogyasztás folytán 1.—1.10 koronára hanyatott az eddig érvényben volt kedvező ár. *Elő* baromfiból kielégítő a felhozatal. *Rántani* való csirke 2.—2.80 korona, *sütni* való 2.40—3.— korona, *tyúk* 2.40—3.20 korona páronként minőség szerint. *Pulykát* és *ludat* kevesebbet vásároltak. *Vajban* jó a fogyasztás. *Prima* tejszövetkezeti teavaj 2.—2.30 koronával kelt. *Főzvaj* hiányzik a piacról. *Tehéntúr* gyengébben keresve 16—20 fillért jegyez. *Spárgának* igen jó a kérés. *Szőlő* spárga kilóját 2.—3.— korona. *Középvastagot* 1.20—1.60 korona, *vékony* —.80—1.20 koronával fizetik.

Szészárak a kontingens nyersszesz ára *Buda-pestén* 42.— korona pénzben, 42.50 korona áruban. *Bécsben* 40.40 korona pénzben, illetve 40.60 korona áruban.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-lővárosi sertés-konzumvásár arjegyzése 1901. évi április 16. Készlet 269 darab. Erkezett 956 darab. Összesen 1225 darab. Eladott 928 darab. Maradt 297 darab. *Napi árak*: 120—180 kilogramm sulyban 88—90 koronáig. 320—380 kilogramm sulyban 88—94 koronáig. 320—350 kgr. sulyban 86—92 k.-ig. *Óreg* nehéz páronként 400—500 kilós 72—82 koronáig. *Malac* — kgrig — korona. A vásár hangulata élénk volt.

Borjavásár. 1901. évi április hó 16-ikán. (*A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvénytársaságtól*.) *Felhajítás*: *Belső* élő borju 1529 drb, *leölt* borju — db, *bécsi borju* — db — db —, *nő- vendékmárha* 33 darab, *bárány élő* — darab, *leölt* bárány 80 darab. *Arjegyések*: — *Belső* élő borju I. rendű 72—80 k.-ig, kivételes 87 k., II. rendű 52—70 k.-ig, I. kilónként, *leölt* borju I. r. — k.-ig, II. r. — k.-ig, kivét. — k. kilónként levonás nélkül. *Bécsi* *leölt* borju — k.-ig. *Növendék* marha 54 k.-ig, I. r. — k.-ig, II. r. — k.-ig, középminőségű 46—50 k.-ig, alárendelt — k.-ig, I. kilónként. *Bárány élő* — k.-ig, *leölt* bárány 8.—13.— k. kivételesen ár — k.-ig páronként. — Nagy felhajítás folytán *lanuha* irányzat mellett az árak 3—4 fillérral csökkentek.

Bécsi sertésvásár. A st.-marxi központi vásár-csarnokban tegnap megtartott sertésvásárra bejelentet-tek 13257 darabot, ebből a vásár elején felhajítottak: 4625 darab fiatal sertést, 8215 darab magyar hizott sertést, — nehéz sertést, összesen 12740 darabot. Nagy felhajítás következtében az irányzat gyenge. Árak hanyatlottak.

Jegyzések: kgrként élő sulyban (a fogyasztási adót nem számítva) első rendű sertés 80—82 fillér, kivételesen 83 filléren, középminőségű sertés 72—78 fillér, könnyű sertés 62—70 fillér, fiatal sertés 60—78 fillér, süldő — fillér.

A budapesti gabonatorzsde.

Budapest, április 16.

Nyugodt üzletmenet mellett 22.000 métermázsza buza került forgalomba; néhány tétel változatlan áron, általában pedig néhány fillérral olcsóbban került eladásra. *Rozs* nyugodt, *tengeri* változatlan.

3 óráig 6 óráig. A külföldi kirendeltség központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Április 16. —

Kinevezések. A honvédelmi miniszter Krén Alajos es. és kir. hadtengerészeti tartálékos gépészettisztet a m. kir. budapesti honvéd élelmező raktárhoz gépezészi; a szegedi kir. ítélőtábla elnöke Csulei (Csulei) János végzett joghallgató kolozsvári lakost a vezetés alatt álló kir. ítélőtábla kerületébe díjas joggyakorlókká; a segesvári m. kir. pénzügyigazgatóság Draaser Frigyes kóhalmi lakost a kóhalmi m. kir. adóhivatalhoz ideiglenes minőségű díjas gyakornokká; a segesvári m. kir. pénzügyigazgatóság Lang Ferenc számvárosi lakost a megyési m. kir. adóhivatalhoz ideiglenes minőségű díjas gyakornokká; a kereskedelemügyi miniszter Battonyai Ódón cégnyilvántartó, jelenlegi minőségének érintetlenul hagyásával, a IX-dik fizetési osztály 3-dik fokozatába; az igazságügyminiszter Molnár István újvidéki kir. törvényszéki albirót az újvidéki kir. járásbíróvághoz, mint végleges székelyhelyre, rendelte ki; a vallás- és közoktatásügyi miniszter Gábor Dezso szász-újosi állami elemi iskolai tanítót a magyar kapudi állami elemi iskolához, jelen minőségében, Sükösd Vilma verespataki állami óvónót az ujonnan szervezett aldobolyi állami kisdődönöz, jelen minőségében, áthelyezte.

Ügyvédi kamarák. A kolozsvári ügyvédi kamara köz-hírré teszi, hogy Nagy Mihály kolozsvári ügyvédet, elhalálása következtében, az ügyvédek lajstromából kitorólta s irodája részére a halaszthatalan teendők teljesítésére gondnoknak dr. Albert Sándor kolozsvári ügyvédet nevezte ki; dr. Albert Sándor ügyvédet, Kolozsvár székelyhely, az ügyvédek névjegyzékébe felvette. — A nagyszebeni ügyvédi kamara köz-hírré teszi, hogy Róth Károly segesvári ügyvéd, elhalálása következtében, az ügyvédek lajstromából töröltetett.

Nemmagyarosítás. A belügyminiszter megengedte, hogy Schattles Herman buziási lakos Szántóra, kiskuro Leuchtmann Ignác szikszói lakos Ladányira, kiskuro Maresch Lipót upjesti lakos Marosra, kiskuro Krompek Tivadar, Krompek Pál és Krompek József nagykátai lakosok Komáromra, Gróger Katalin bécsi lakos Görgeire változtathassa vezetéknévét.

Pályázatok. Pénzügyi főbiztosi állásra a nagymenyi pénzügyigazgatóságnál 2 hét alatt; — III. oszt. postamesteri állásra Kukulon (Pozsonymegye) április 26-ig; — bányaügyi állásra a maros-újvári főbányahivatalnál május 15-ig; — két

ideiglenes másoló-díjnoki állásra a jársberényi járásbírósnál 2 hét alatt; — telekkönyvi átalakító díjnoki állásra a körösbányai járásbírósnál 2 hét alatt; 8 pénzügyi vizgázói állásra a zombori pénzügyigazgatóság kerületében június 20-ig; — jegyzői állásra a deési törvényszéknél 2 hét alatt; — aljegyzői állásra a szegedi törvényszéknél 2 hét alatt.

TAJÉKOZTATÓ.

Nestlé-féle gyermekliszt

a legtekélyesebb táplálék kis gyermekek részére. Tej hozzáadása fölösleges. Az említtel való elválasztás ezzel a régen ocsesemők részére bevált, több mint 30 éven át bevezetett és kipróbált tápláló szerrel könnyen végezhető. Diarrhoe és hányás ki van zárva. — A Nestlé gyárak — évi termelése 35 millió doboz. Napl tej felhasználása 132,000 liter.

Nestlé-féle gyermekliszt 1 doboz 1-kor. 80 fill. próbadoz 1 kor. Nestlé condensált cukros-tej 1 doboz 1 kor., Nestlé condensált tej cukor nélküli és Nestlé „Viking” újdonság 1 doboz 1 kor. Központi főraktár: F. BERLYAK, WIEN, I., Naglergasse 1. Kapható minden gyógyszerárban és drogeriában.

Időjelzés. — Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. — Budapest, április 16.

A légnymomás maximuma délnyugaton, a biscayai öböl-nél, a minimum pedig Dánia körül van. Délekeleti Európában is magas a légnymomás. Az idő Közép-Európában változókény és helyenkint esős. Keleten jobbra derült. A hőmérséklet Közép-Európa nyugoti felében süllyedt, keleti felében emelkedett. Hazánkban nyugaton és északon voltak jobbra kisebb esők, Szelmecbánya az elmúlt éjszaki erős zivartat jelent. A hőmérséklet tegnapról mára általánosan emelkedett. Kiküldés: Eglyelőre változókény és enyhe idő várható, időközönként esővel.

Table with columns for location, date, and temperature. Locations include Innsbruck, Pánsau, Linz, Bécs, Pozsony, Keszthely, Budapest, Paks, Mohács, Gombos, Újvidék, Pancsova, Orova, Sz. Gotthárd, Sárovar, Győr, Péttau, Zákány, Egres, Eszék, Mura, Száva, Szamos, Kraszna, Latorca, Laborca, Ung.

Advertisement for 3% Magyar Jelzalog-sorsjegyek. Includes details about the lottery, prizes (200,000, 100,000, 220,000), and the organizing company: Változleti Részvénytársaság, Budapest, V. Arany Janos-utca 31.

Advertisement for HIRDETMEY. A bábolnai ménesbirtokon eladó 56 darab egyéves rambouillet tenyészkos. Előjegyzéseket már most elfogad és felvilágosítással szolgál a m. kir. ménesbirtok igazgatósága Bábolnán (posta-, táviró- és telefonállomás). Budapest, 1901. április hó 9-én. M. kir. földmívelésügyi miniszter.

Advertisement for A boer háboru. A kiadó kiváló megalkotója. Sikerdül a német kivitelre szánt nagy parti eredeti újság órákat nagyon olcsón beszerezni. Jelenkor ennél fogva poton áron: félhuva és pontosan percre igaztva, minden óra másodperccel tökély és emállappal, 712 db. nikkel remont. 6 rub. 12 K. helyett 7 K.; Goldin remont. óra, nagyszerű, gravirova, tok, 8 tetővel, valamint valódi arany díj 17 K., most 10 K.; horgony szerkezetű 15 K. Továbbá 2000 színt aranyozott remontolt 6-10 rub., precízió-szerkezetű remontolt 31 K., most 13 K. Női 12 K. 14 kar. arany 60 K., helyett most 20 K.; három fedél (Savonette) 26 K. Kézüllő 828 horgony remontolt, 3 ezüstdíj 15 rub. Spirál Breguet, legjobb és legártatóbb óra 45 K. helyett 30 K.; 14 kar. arany 60 K.; 3 aranyfedél 80 K. Óránc 2-3 K. Szét-küldés portmentesen. Üdvözléssel, de jóállás mellett, szállítatik a legszébb, legjobb és legártatóbb, meg nem felelő a pénz visszacsorgatának, emellegva rigló nitro. Dusan illusztrált katalógus ingyen és bérmentve. Összeállítás Ründbakin M. Bécs, IX., Berggasse 3.

Advertisement for Kalmár J. mérnök. A 11396. számú „Szilárd és eliszapolt testeknek folyadékokból való elválasztására szolgáló centrifugák” című magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának értékesítése céljából magyar gyárosokkal összekötést keres, esetleg szabadalmát eladja vagy gyártási engedélyt ad. — Felvilágosítás nyerhető: Kalmár J. mérnök, hítes szabadalmi ügyvivő irodájában, Budapest, VII. Kerepesi-ut 44. sz.

Advertisement for KIVÁLÓ ERŐSÍTŐSZER. Farbenfabriken vorm. Friedr. Bayer & Co. Elberfeld. SOMATOSE. Husból készült és ennek tápanyag tartalmáról ismert, könnyen emészthető albuminosa készítmény a legkiválóab erősitő szer. gyenge és a táplálkozásban elmaradotoknak, ideg-, mell- és gyomorbetegeknek, beteggyerekeknek, angol kórház szüvelő gyermekeknek, üdülőknek, nemkülönben vas Somatose alakjában a sápkórosoknak lesz ajánlva az orvosok által. Vas Somatose nem egyéb Ene essz ves üszetelű vasat, a milgen alakban a vas az emberi testben jvan jelen, tartalmaz Somatose. Somatose rendkívül gerjeszt az étvágyat. Raktáron van az összes gyógyszerár-tárban és a gyógyszerkereskedés-ekben.

Advertisement for E HÉTEN rendkívüli gyapjuszövet-vásár! Csak tiszta gyapjuszövetek. Homespun 120 cm. széles mtrje Cheviotte Klamgarn Cover Coats Angol pepita szövetek. legdivatosabb színek, legjobb minőség. A nyári szövet a most újdonságok immár teljes raktára is a legolcsóbban Árusítatik a női divatruhákban. Weiner Mátvás Budapest, Andrássy-ut 3. Minták a vidékre ingyen és bérmentve.

Advertisement for BUTOR részletfizetésre! Állami városi tisztviselők, katonatiszt-k, egyház-felrak, valamint más hitelképes egyének kedvező fizetési feltételek mellett kapnak szilárd gyártmányú asztalos- és kárpitozott butorokat. Dósa Kálmán Bpest, Erzsébet-tér 18. sz. Sas-utca sarok, I. em. Árjegyzék 35 kr. levéljegyzék beküldése ellen bérmentve küld felnti cég B. osztálya.

Advertisement for MONTE CRISTO. Szociális első rendű. Pompás különlegesség. Kapható minden füzés- és csemegkereskedésben, gyógyszerárban és drogeriában. 1 eredeti üveg ára 4 korona, mintávevő 70 és 30 fillér. Kiténtetés: 80 érem és díszoklevél. Archleb József és társa. Igazgató: ARCHLEB JÓZSEF, es. és kir. udv. szállító. A „La Ferme” likőr gyára.

Magy. kir. Osztályosjáték

Mercurbank

BUDAPEST,
IV., Váci-utca 37. sz.

PONTOS
KISZOLGÁLÁS!

Megrendelések legcélszerűbben postautalványon eszközöltnék.

Sorsjegyek az I. osztályhoz

kaphatók

1/1 sorsjegy ára	---	---	---	12.—	korona.
1/2 " "	---	---	---	6.—	"
1/4 " "	---	---	---	3.—	"
1/8 " "	---	---	---	1.50	"

Elégedetlenség lehetetlen!
Meg nem felelőért a pénz kifogás nélkül visszaadatik.

Felöltő 9 frt, kammarnöltőny 14 frt, havelock egész gallérral 9 frt. Mind tiszta gyapjuból. Rothberger Jakab esz. és kir. udvari ruha-szállító Budapest, Váci-utca 6. szám.

Uj **Kataphorese** Uj
gyógymód **gyógymód**

IDEG ÉS NEMI BETEGSÉGEK.

radikális gyógyítására legjobban ajánljuk

Dr. Mitzger

kidáló gyógyhatásairól elismert intézet

Budapest, VI., Terev-körút 44. I. em.

Asztalos és kárpitos

BUTOROK

egyik darabok és egész berendezések kizárólag saját, szolid gyártmányok.

Kézpénz és részletfizetésre

GLÜCK JÓZSEF-cégnél

Budapest, VII., Erzsébet-körút 32. sz.
Arjegyvek 50 fillér beküldése ellen bérmentve.

A 11524. számú

„Feldületi kondenzátor csapadék szivattyúval“

c. magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának értékesítése céljából magyar gyárosokkal összekötöttet keres, esetleg szabadalmát eladja vagy gyártási engedélyt ad — Felvilágosítás nyerhető:

Kalmár J. mérnök
hites szabadalmi ügyvivő irodájában
Budapest, VII. Kerepesi-ut 44. sz.

Betegtolókocsik

betegek, lábadaok és rokkantak számára, elismert legjobb minőségben, jutányos árak mellett.

Gyári raktár:

KELETI J.-nél
Budapest, Koronaherczeg-utca 17.
Képes arjegyvek ingyen és bérmentve.

A 11388. számú

„Ujtások a vegyületek megbontására szolgáló eljárás és készülékeken, valamint a nyert termények alakításán“

című magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának értékesítése céljából magyar gyárosokkal összekötöttet keres, esetleg szabadalmát eladja vagy gyártási engedélyt ad. — Felvilágosítás nyerhető:

Kalmár J. mérnök
hites szabadalmi ügyvivő irodájában
Budapest, VII. Kerepesi-ut 44.

Titkos betegségek szakorvosa

gyanánt, gyors, alapos és kényelmes módon biztos gyógyulást óhajto szenvedőknek. 20 éves kórhat és magangyakorlati tapasztalatainnal fogva legjobban ajánlható

Dr. CZINCZÁR J.
egyetem. orvos-tudor

gyógyít férfiaknál és nőknél foglalkozási szar nélkül mindennemű bármily régi keletű

Nemi betegségeket

ugymint **hugycsőfolyást, hólyag- és vizeleti bajokat, bujakóros sebeket, syphilit, önfertőzésből eredő idegbajokat, a legmakacsabb bőrbetegségeket és szépséghibákat,** továbbá

Nemi gyengeségi állapotokat (impotentia)

meglepo biztos eredménnyel gyorsan a legújabb módon.

Rendelő-intézet: Budapest, VII., Kerepesi-ut 14. sz. I. e.
Rendelés: délelőtt 10—4-ig, délután 6—8-ig.
Külön váróterem. Külön be- és kijárás.
Levelekre rögtön válasz.

A 11448. számú

„Befecskendéses kondenzátor“

című magyar szabadalom tulajdonosa szabadalmának értékesítése céljából magyar gyárosokkal összekötöttet keres, esetleg szabadalmát eladja vagy gyártási engedélyt ad. — Felvilágosítás nyerhető

Kalmár J. mérnök
hites szabadalmi ügyvivő irodájában
Budapest, VII. Kerepesi-ut 44.

Nógrádi Laszlo

Történetek

című munkája megjelent

a Franklin-Társulat kiadásában.

Kapható a „Budapesti Napló“ kiadóhivatalában.

Ara 3 korona.

Titkos betegségek

gyógyítására e specialista legjobban ajánlható számos éven át szerzett gazdag kórhat tapasztalatai alapján

Dr. FABINYI J.
v. kórházi orvos, specialista

gyógyít legrövidebb idő alatt biztos sikerrel férfiaknál és nőknél: **hugycsőfolyást, hólyagbajokat, bujakóros sebeket, syphilit, ennek következményeit, makacs bőrbajokat és az önfertőzésből támadt idegbetegségeket.**

Meglepo az eredmény férfij gyengeségnél (impotentia) ugy fiatal, mint öregebb egyéneknél. Biztos siker folytán a honorárium utólag is fizethető. Levelekre díjtalanul válasz; kívánatra gyógyszerék.

Lakás: Budapest, Erzsébet-körút 12. sz., (Dohány-utca sarok, I. emelet).
Bejrat a lépcsőnél. Külön váróterem.
Rendelés délelőtt 9—3-ig, este 6—8-ig.

A magyar kir. kizár. szabadalmazott HENNEFELD IGNAC-féle

jégszekrények

(A milleniumi kiállítást éremmel kitüntette.) Kiemelhető jég- és zománczott lóviz-tartóval, 10 perc alatt hideg vizet szolgáltatnak. A reservoir kiemelése mellett a tisztítás könnyen történik a javítás szükségé ki van zárva. — Ezen szekrényekben nincs, mint az összes eddigiekben levezetőcsap (mely mindig csepeg), hanem a jegtartó alatt cinklepl szekrényekkel vannak ellátva, a hová a jégviz lefolyik; a jég pedig a tartóban állandóan szárazon fekszik, miáltal 60 százalék jégmegtakarítás érhető el.

HENNEFELD IGNAC BUDAPEST, VI. ker., Váci-körút 47. sz.
Arjegyvek ingyen és bérmentve.

Hatóság. enged. Szabadalmi és műszaki iroda

TALÁLMA NYOK műszaki kidolgozására,
SZABADALMAK kieszközölése és értékesítésére.

Tulajdonos: **Engelsmann Rezső** gépészmérnök, Budapest, IV., Muzeum-körút 15.

A nekünk bemutatott számtalan megbízható, hiteles köszönőirat folytán ezen negyedszázad óta fennálló rendelő-intézet a legmelegebben ajánlható.

Rendelő-intézet Budapest, Andrassy-ut 24. sz. Opera mellett.

TITKOS BETEGSÉGEKET

hugycsőfolyásokat és sebeket, az önfertőztetés utó-bajait, az elgyengült férferto, magümléseket, a bujakóros utókövetkezményeit, nőknél fehérfolyást, barmeny-nyre idülték is, valamint mindazon női betegségeket, melyeknek a magtalanság egyik főokozója és borbetegségeket gyógyít uj gyógymód szerinti, biztos sikerrel, gyorsan és alaposan

Dr. Garai Antal

orvos, sebész, szemész- és szülész-tudor, volt csász. kir. oszt. főorvos.

RENDEL: naponta d. e. 10 óráltól egész délután 4 óráig, este 7 óráltól 8 óráig.

Díjazott levelekre legnagyobb figyelemmel választolattik és gyógyszereskről is gondoskodva lesz.

Nőknél külön váróterem.

Ugyanott megjelent és a szerzőnél: Dr. GARAI ANTAL-nál megrendelhető **NEPZSÉRÜ UTUTATÓ** (már a 10-ik kiadásban megjelent) a nemi betegségek és ezek ászszori gyógykezeléséhez című könyv, volt ára 2 frt 50 kr., most csak 90 kr. A könyv jól besomogolva lesz beküldve, 1 frt beküldése mellett bérmentve vagy 90 kr. utánvét mellett.

LAKÁS ES ABLAK TISZTÍTÁS PADLO BEERESZTÉS FÉREG IRTÁSI ES

NYÁR UTCA 34 TELEFON 14-59 DITRICHSTEIN MOR

POR MENTESITESI VALLALAT

ELVALLAL VALODI AMERIKAI SZAGTALAN DUSTLESS POROLOVEL PADLOK PORMENTESITESÉT KEMÉNY PADLO MUNKINT 24fill PUHA 30fill 1^{1/2} DUSTLESS 1kor 20fill 1BEERESZTŐ 1kor 30fill 1SEPRŰ 2korona SZALLIT MINDENHOVÁ KÉPVISELŐK ES ELÁRUSITÓK KERESTETNEK

